36 ปี

ในพระบรมราชูปถัมภ์

อ
378.593
ม246ศ
2567

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์
พุทธศักราช ๒๕๖๗

b 124300
R 34677

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบตราสัญลักษณ์ ๑๕๐ ปี สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน

สุเมธ พุฒพวง
สำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

แบบตราสัญลักษณ์ ประกอบด้วย:

*๑. **ดาราตรามหาสุริยมณฑล** เป็นดาราตราพระราชทานในตำแหน่งที่โปรดเกล้าฯ สร้างสำหรับพระราชทานผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เป็นประธานของตราสัญลักษณ์*

*๒. **เลขไทย ๑๕๐** หมายถึง ๑๕๐ ปี ถัดจากดาราตรามหาสุริยมณฑลลงมา*

*๓. **แพรแถบข้อความ ๑๕๐ ปี สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน** ข้อความชื่อแบบตราสัญลักษณ์ ถัดจากเลขไทยลงมา นอกจากบอกชื่อปลายแพรแถบโค้งรองรับ สื่อแสดงการยกย่องเทิดทูน สีชมพู คือสีของเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า*

*๔. **ข้อความภาษาอังกฤษ 150th YEAR OF SRI SURY WONGSE THE REGENT OF SIAM** เป็นชื่อตราสัญลักษณ์ภาษาอังกฤษ ถัดจากแพรแถบลงมา*

**** ๑๕๐ ปี ที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ได้รับการโปรดเกล้าฯ ขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๖ แรม ๑๑ ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๑๒***

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วัน เดือน ปี 22 มี.ค. 2567
เลขทะเบียน 300272
เลขเรียกหนังสือ อ
398.593
ม246ต
2567

สตฺติสวรรษ ณ ฉัตรเฉลิม
สยามมณีฉันท์ ๘

ฯ ลุวาร์เฉลิมสตฺติสวรรษ
สยามมณีวิสุทธิวรรณ
สมาคมาสิก์ขาสถาน
อุปายะเจตนาดำรง
ณ กาละนี้ "วชีรเจ้า"
รชูปถัมภ์จิรานุกาล
ทศมบรมะขัตติยา
สกลประกาศกิตียะไท้
อนงคนาถ "สุทีต" ฉาย
จะเยื้องฤย่างดุจาสุรางค์
พระราชประสงค์มิเลือน ฤ พลาด
ธ คือพระคู่ ณ ภูวพงศ์
เหล่าข้าวราประชาสยาม
แถลงสุสัจจ์มตาวจี
วิสุทธิแจงยุบลจะแจ้ง
จะรักษะชาติศาสนา
นิยมนุมัติกวียฉันท์
ประคม ณ เบื้องสุบาทะบงสุ์
ธ ราชทานสิรีประสงค์
ไท้เสริมรชูปถัมภะภาร
ณ เกล้า ธ โปรดให้เนา ณ ฐาน
ริกิจจภารริเริ่มและไกล
คุณานุฉ่ำสยามสมัย
พระยศไกรคะนองนภางค์
ประกาย "สยามมณี" สะอาง
ฤ แย้ม ฤ เยื้อน ฤ เอื้อน ฤ เอ่ย
สนองประกาศสุบาทะบงสุ์
ดุจจาตำนานพระราชินี ฯ
ในเครือสุนาม "สุรียศรี"
วินัยะมาตรมิคลาดคลา
ฤใครยุแย้งสมัคคยา
กษัตริยาวรานิรันดร์ฯ

ฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา
อธิการบดีและนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
กรรมการ คณาจารย์ นักศึกษา สมาชิกสมาคมฯ และ หนังสือ "ศรีสมเด็จ"

“๓๖ ปี”
สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ศุภดิถี ๑๙ ปีมะโรง สัมฤทธิศก
นวมินทร์จอมดิลกผ่องเพ็ญเพชร
สถิตในพระบรมราชูปถัมภ์
สนองจักรีรัชเบญจมภูวบาล
ความมุ่งมั่นอันบรรเจิดในการนี้
ทูลเกล้าฯ ถวายแทบเบื้องบาทยุคล
ณ บัดนี้ ๓ รอบปีมะโรง
นาม “ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”
ทั้งศิษย์เก่าอีกทั้งศิษย์ปรัตยุบัน
ผดุงนาม “บ้านสมเด็จฯ” ดำรงใน
พระบารมีปกเกล้าฯ ชาวบ้านสมเด็จฯ
ปูนบำเหน็จศิษย์เก่าสมาคมสถาน
กอปรธรรมอุปายศึกษิตกิติประพาศ
ทรงพระราชทานปรับฐานยุวชน
“พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์”ขวายขวน
ไท้ยินยลในหลักถวิลปฏิญญา
สมาคมฯ ยังดำรงฐานการศึกษา
เพิ่มคุณค่าเยาวชนสู่สากลไกล
จะยึดมั่น “ชาติ ศาสน์ กษัตริยาศัย”
ยุวปัญญาชนเกรียงไกรยิ่งยืน...นาน

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา
อธิการบดี และนายกสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวลิต ผู้ภักดี ประพันธ์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ลินดา เกณฑ์มา
นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ และอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สารนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๘ เปิดทำการสอนในโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ยกฐานะขึ้นมาเรื่อย ๆ จนปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลิตศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงระดับชาติเป็นจำนวนมาก จนถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงได้มีการจดทะเบียนสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาขึ้น นับจากนั้นมาสมาคมฯ ของเรา ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งต่อเนื่องตลอดมา ศิษย์เก่าเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ช่วงเวลาที่เปิดสอนในระดับวิทยาลัยครู ปรากฏว่าวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาผลิตครูออกไปปฏิบัติหน้าที่ทั่วทุกภาคของประเทศ เป็นที่โจษขานกันไปทั่วว่าพลังศิษย์เก่าของ “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา” มีความเหนียวแน่น ผนึกกำลังกันอย่างมั่นคง ทั่วทุกภูมิภาค ไม่ว่ารุ่นน้องจะต้องเคลื่อนย้ายไปอยู่จังหวัดใด เมื่อรุ่นพี่ ๆ รับทราบก็จะมีการต้อนรับคอยดูแลช่วยเหลือเป็นอย่างนี้ตลอดด้วยกันทุกภาค

เมื่อมาถึงในยุคปัจจุบัน ความเข้มแข็งของพลังศิษย์เก่าได้พัฒนาขึ้นอีกรูปแบบหนึ่งตามกาลเวลาและยุคสมัยที่เปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ศิษย์เก่าของ “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา” เพิ่มขึ้นไปถึงต่างประเทศ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน พลังของศิษย์เก่าเริ่มมีการรวมตัวกันมากขึ้น มีการจัดตั้งเป็นชมรม เพื่อให้เกิดประโยชน์กับมหาวิทยาลัยต่อไปในภายหน้า นั่นหมายถึง ศิษย์ปัจจุบันซึ่งเป็นศิษย์รุ่นน้อง รุ่นลูก รุ่นหลาน จะได้มีโอกาสพึ่งพิงศิษย์เก่ารุ่นพี่ ๆ ทั้งด้านกิจการงาน ด้านทุนการศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีอายุครบ ๖๒ ปี และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดกล้าฯ ให้สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นระยะเวลาครบ ๓๖ ปี ในปีนี้ ซึ่งถือเป็นสิริมงคลแก่สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ เป็นอย่างยิ่ง

ดิฉันในนามนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอขอบคุณสมาชิกศิษย์เก่าทุกท่าน คณะผู้สนับสนุนการจัดทำหนังสือศรีสมเด็จ’๖๗ คณะกรรมการดำเนินงานกองบรรณาธิการ คณะผู้เขียนบทความ ตลอดจนขอขอบคุณท่านผู้มีเกียรติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือศรีสมเด็จ’๖๗ เล่มนี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยอำนวยพรอันประเสริฐสุดให้ท่านทั้งหลายได้รับจตุรพิธพรชัยตลอดไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลินดา เกณฑ์มา
นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในพระบรมราชูปถัมภ์
และอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

ห้องเปิดฉาก

๓๖ ปี สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๑๑
/ชาญชัย สุวรรณวัฒน์
สถาบันการศึกษา: การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า ๑๕
/สุดารัตน์ ชาญเลขา
ศิษย์เก่ารำลึก ๑๙
/เพ็ญวิภา (ปียวิทยาการ) โสภาภัณฑ์

ห้องรับแขก

พระมหากษัตริย์นักพัฒนาการศึกษา ๒๔
/กาญจนา บุญส่ง
พระบรมราโชบายด้านการศึกษาใน
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๗
/อาภา วรรณฉวี
การพัฒนาสมรรถนะนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา: ก้าวใหม่ที่มั่นคง สู่อนาคตที่มั่นใจ ๓๓
/บังอร เสรีรัตน์ /สิริชัย เอี่ยมสอาด
วราห์ โรจนวิภาต ปราชญ์ฝั่งธนบุรีผู้บันทึกประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต ๔๐
/เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ
บอกเก้า – เล่าสิบ: ย่านกะดีจีน ๔๔
/ธีรนันท์ ช่วงพิชิต
ความคาดหวังและการก้าวเดินสู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal) .....
.....๕๖
/มงคล วานิกร

ห้องโถง

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) กับ
การสนับสนุนการแปลวรรณกรรมจีน ๖๒
/ปิยนาถ บุนนาค
สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) กับ
เสภาขุนช้างขุนแผน ๖๙
/วรวรรธน์ ศรียาภัย

"หลวงนายสิทธิ" ขุนนางหนุ่มหัวก้าวหน้า ผู้เปิดโลกทัศน์ซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ให้กับสยาม ๗๗
/พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ
ตามรอยเจ้าพ่อ: การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๘๖
/สิริชัย เอี่ยมสอาด /รัตนา ศรีสุวรรณ /ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์
ศูนย์รวมใจของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๙๑
/กลอยใจ โสภณปาล
ศรีสมเด็จ เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล (ภาค ๒) ๙๕
/อำนวย เดชชัยศรี

ห้องเกียรติยศ
หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย-มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๑๐๐
/ชัชศรัณย์ จิตคงคา
วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ กับ ๓ รางวัล DEmark ๑๑๓
/วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์
บ้านสมเด็จฯ หล่อหลอมให้ประสบความสำเร็จในวันนี้ได้อย่างไร ๑๑๘
/มนัสกวิญ ชางประยูร

ระเบียงบ้าน
"ลุ่มน้ำยาว...น้ำสวด" สู่ "น้ำส้อ...น้ำฝาก" หลากลง "น่าน" ๑๒๔
/บุญยงค์ เกศเทศ
ความลับของความรู้ ความสนุกที่ไม่มีจุดสิ้นสุดของ สุรางคณา สุนทรพนาเวศ ๑๒๙
/เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ

รอบรั้วบ้าน
ข่าวนอกบ้าน ๑๓๔
ข่าวในบ้าน ๑๔๑
กิจกรรมสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี ๒๕๖๖ .....๑๔๙
แนะนำผู้เขียน ๑๕๔
กองบรรณาธิการศรีสมเด็จ' ๖๗ .....๑๖๑
ผู้ให้การสนับสนุน ๑๖๒

หน้องปิดฉาก

"๓๖ ปี ในพระบรมราชูปถัมภ์"

๓๖ ปี สมาคมศิษย์เก่า บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

▮ *ชาญชัย สุวรรณวัฒน์*

วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอนุสาวรีย์สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ซึ่งนับว่าเป็นสิริมงคลอันยิ่งใหญ่ต่อสถาบันการศึกษาบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและลูกสุริยะทุกผู้ทุกนาม และถือเป็นเกียรติยศยิ่งใหญ่ต่อสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดอนุสาวรีย์ ด้วยพระองค์เอง

จากนั้นแผ่นดินของเจ้าพ่อยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์เสด็จฯ มาประกอบพระราชกรณียกิจ อาทิ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ มาทรงประกอบพิธีเปิดอาคาร ๒ ครั้ง ครั้งแรก เสด็จฯ เปิดอาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๒ ครั้งที่สอง เสด็จฯ เปิดอาคาร ๑๐๐ ปีศรีสุริยวงศ์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ ประกอบพิธีเปิดอาคารบรรณราชนครินทร์ และพระราชทานชื่ออาคารดังกล่าวด้วย

เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเปิดอาคารสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติ (ทัต บุนนาค) และสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณปกเกล้าปกกระหม่อม จึงเกิดเหตุการณ์ที่จะต้องจดจำจารึกไว้หนึ่งเหตุการณ์คือ พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ณ ขณะนั้น ได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ถึงราชเลขาธิการเพื่อกราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตรับสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยให้เหตุผลเพื่อทรงวินิจฉัยว่าสถานศึกษาแห่งนี้เคยเป็นนิวาสสถานของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) รัฐบุรุษที่มีคุณูปการอันยิ่งใหญ่ต่อสยามประเทศ ณ เวลานั้น ที่สำคัญสมเด็จเจ้าพระยาฯ ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้สำเร็จราชการในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแด่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ซึ่งด้วยพระเมตตาของพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา ตามหนังสือจากสำนักราชเลขาธิการลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ นับเป็นสิริมงคลอันยิ่งใหญ่ต่อศิษย์ทุกคนของสถาบันบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแห่งนี้จวบจน ๓๖ ปี ที่ผ่านมา

"สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยากำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ นายกสมาคมศิษย์เก่าฯ ท่านแรก คือ อำมาตย์โทพระยาวิเศษศุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนะศัพท์)"

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยากำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ นายกสมาคมศิษย์เก่าฯ ท่านแรก คือ อำมาตย์โทพระยาวิเศษศุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนะศัพท์) มีหลวงไพรัช พากย์ภักดี เป็นเลขานุการ นายทอง อยู่เกษ เป็นเหรัญญิก นายลิขิต สารสนอง เป็นปฏิคม ม.ล.สนั่น นรินทรกุล เป็นนายทะเบียน ขุนบูรณะเวทย์ เป็นกรรมการ หลวงวิเชียรแพทยาคม เป็นกรรมการ นายหวล ชื่นจิตต์ นายสงวน ตุลารักษ์ นายพัฒน์ เนตรรังษี เป็นกรรมการ และนายทองดี จันทรกูล เป็นกรรมการที่ปรึกษา สมาคมศิษย์เก่าฯ ครั้งนั้น มีหลักฐานการจดทะเบียนที่กรมตำรวจถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ

จวบจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีการจดทะเบียนสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาขึ้นเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ มี พล.ต.หลวงจำรัส จำรัสโรมรัน ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมศิษย์เก่าฯ

จากนั้นการบริหารงานของสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์มีนายกสมาคม ดังนี้

๑. อำมาตย์โทพระยาวิเศษศุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนะศัพท์)
   – *๒๖ มีนาคม ๒๔๗๙ ไม่ปรากฏหลักฐานการสิ้นสุดวาระ*
๒. ศาสตราจารย์ปกรณ์ อังศุสิงห์
   – *ยังไม่พบหลักฐานการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน*
๓. พลตรีหลวงจำรัส จำรัสโรมรัน
   – *๓ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ถึง ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๕*

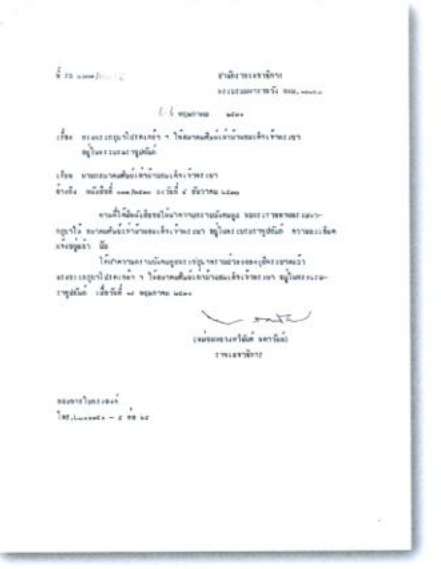
๔. พลตำรวจโทสล้าง เริ่มรุจน์
– ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๕ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๐๙
๕. พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์
– ๑๙ สิงหาคม ๒๕๐๙ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๓๓
๖. นายยุกติ สาริกะภูติ
– ๑๙ มกราคม ๒๕๓๓ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๓๖
๗. รองศาสตราจารย์สุรพันธ์ ยันต์ทอง
– ๑๙ มกราคม ๒๕๓๖ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๔๐
๘. ดร.บุญเลิศ ไพรินทร์
– ๑๙ มกราคม ๒๕๔๐ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๔๔
๙. นายวินัย วิไลลักษณ์
– ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๔๖
๑๐. นายชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ
– ๑๙ มกราคม ๒๕๔๖ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๕๒
๑๑. รองศาสตาจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน
– ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒ ถึง ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา
– ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบัน

๓๖ ปี สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของพวกเราลูกสุริยะตั้งแต่สถาปนาเป็นโรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ในนาม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พวกเราสัญญาว่าจะรักษาเกียรติยศและศักดิ์ศรีของสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตลอดไปชั่วกาลนาน

มารู้จัก...ที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ใหม่

หลังจากที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ หลังแรก ที่พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ ขณะดำรงตำแหน่งนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ นำสร้างไว้เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ (วางศิลาฤกษ์ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เปิดทำการ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔) มีอันต้องรื้อถอนไปเนื่องจากความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จะใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าวก่อสร้างอาคารเรียนและสำนักงานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙

อาคารที่สร้างขึ้นใหม่ ณ จุดที่เป็นอาคารสมาคมฯ หลังแรกที่ต้องรื้อออก ปัจจุบันคือ อาคาร ๑๑ ชื่อว่าอาคารสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ เป็นอาคาร ๙ ชั้น สร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้เป็นห้องเรียน ศูนย์หนังสือ โรงแรมของมหาวิทยาลัยในชื่อโรงแรมสมเด็จธานี ใช้พื้นที่ชั้น ๑ ๒ ๗ ๘ และ ๙ ที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ อยู่ชั้น ๖ ทั้งชั้น

หนังสือนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาให้สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์

สถานที่ตั้งห้องสมาคมศิษย์เก่า บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ชั้น ๖ อาคาร ๑๑ (อาคารสมเด็จเจ้าพระยา บรมมหาประยูรวงศ์)

สำหรับที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยมอบพื้นที่ชั้น ๖ ให้ทั้งชั้นตามสัญญาที่อธิการบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิเสน) ให้ไว้กับนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาขณะนั้น (นายชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ระหว่างการก่อสร้างอาคารใหม่ กิจกรรมของสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ การพบปะสังสรรค์ของคณาจารย์ ศิษย์เก่า ครูเก่า และกิจกรรมที่สมาคมฯ เคยให้บริการ เช่น จัดงานมงคลต่าง ๆ ก็มีอันต้องแยกย้ายสัญจรกันไปตามที่เห็นสมควร แม้เมื่อการเลือกตั้งนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ คนใหม่ได้แล้วเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน นายกสมาคมศิษย์เก่าฯ พร้อมกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ ชุดใหม่ก็ยังไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยมอบให้ได้เนื่องจากอาคารยังสร้างไม่เสร็จสมบูรณ์ จนเมื่อถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ การก่อสร้างอาคารใหม่เสร็จสมบูรณ์ นายกสมาคมศิษย์เก่าฯ และเลขาธิการสมาคมศิษย์เก่า (นายชาญชัย สุวรรณวัฒน์) ร่วมกันวางแผนและเริ่มพัฒนาพื้นที่ที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯ ทั้งชั้น (ชั้น ๖ อาคาร ๑๑) จากพื้นที่ที่รับมอบมาเป็นห้องโล่ง ๆ เปล่า ๆ ครุภัณฑ์สำนักงานจากที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าฯ หลังเดิม ไม่อยู่ในสภาพที่จะนำมาใช้ได้เลย

จนเมื่อถึงเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นที่ทำการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่สวยงาม เด่นเป็นสง่า สมศักดิ์ศรี สามารถกลับมาทำหน้าที่ทำกิจกรรมได้ดังเดิม โดยใช้งบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงไปทั้งสิ้นประมาณ ๕ ล้านบาท ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์งบประมาณจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน

เอกสารอ้างอิง

กลอยใจ โสภณปาน (๒๕๕๓). **รอยพระบาทประทับ ณ แผ่นดินบ้านสมเด็จ ศรีสมเด็จ' ๕๓.** กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ชาญชัย สุวรรณวัฒน์ (๒๕๕๔). **ทำเนียบนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศรีสมเด็จ' ๕๔.** กรุงเทพฯ: สวนดุสิต กราฟฟิคไซท์.

ชาญชัย สุวรรณวัฒน์ (๒๕๕๔). **มารู้จักที่ทำการสมาคมฯใหม่กัน ศรีสมเด็จ' ๕๔.** กรุงเทพฯ: สวนดุสิต กราฟฟิคไซท์.

สุดารัตน์ ชาญเลขา (๒๕๕๓). **สมาคมศิษย์เก่า: พลังที่ยิ่งใหญ่ของบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศรีสมเด็จ' ๕๓.** กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สถาบันการศึกษา: การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า

สุดารัตน์ ชาญเลขา

ความนำ

ในวาระที่สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ยาวนานถึง ๓๖ ปี คณะกรรมการจากกองบรรณาธิการมีมติเห็นพ้องว่าหนังสือ "ศรีสมเด็จ" ในปีนี้ควรใช้หัวข้อหลัก (Theme) คือ "๓๖ ปี ในพระบรมราชูปถัมภ์" ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่แนวคิดของบทความว่าน่าจะต้องเกี่ยวข้องกับศิษย์เก่า สมาคมศิษย์เก่า สถาบันการศึกษา แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเปิดกว้างให้ทุกคนเขียนแนวใดก็ได้ เนื่องจากเรามีห้องต่าง ๆ ให้ผู้เขียนทั้งหลายสามารถนำเสนอบทความได้หลากหลายประเด็น จากนั้นเป็นหน้าที่ของกองบรรณาธิการที่จะต้องนำบทความทั้งหมดมาแยกแยะจัดเข้าห้องต่าง ๆ ให้เหมาะสม แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้นำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับสมาคมศิษย์เก่าจึงคิดว่า หากเขียนในวงแคบเฉพาะสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อาจเกิดความซ้ำซ้อนได้ จึงคิดว่าการศึกษางานวิจัยหรือบทความต่าง ๆ ที่กล่าวถึงเรื่องสมาคมศิษย์เก่า ศิษย์เก่า หรือ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ แล้วรวบรวมผลงานวิจัยหรือข้อคิดจากผู้เขียนทั้งหลายมารวมไว้เป็นกลาง ๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางของสถาบันการศึกษาทั่ว ๆ ไปก็น่าจะได้ประโยชน์ไม่มากก็น้อย งานเขียนเรื่อง สถาบันการศึกษา : การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า จึงปรากฏในหนังสือ ศรีสมเด็จ'๖๗ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้

ที่มาของสมาคมศิษย์เก่า

เมื่อกล่าวถึง “ศิษย์เก่า” สิ่งที่จะขาดไม่ได้คือคำว่า สมาคม ชมรม องค์กร สำนักงาน หรือสมาพันธ์ เป็นต้น คำเหล่านี้เมื่อนำมาผสมกับคำว่าศิษย์เก่า ก็จะกลายเป็นสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า องค์กรศิษย์เก่า สำนักงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ หรือสมาพันธ์ศิษย์เก่าแห่งประเทศไทย เป็นต้น เมื่อต้องการให้รู้ว่าเป็นของที่ใดจะเติมชื่อสถาบันนั้น ๆ ลงไป เช่น สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเมื่อถึง พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับโปรดเกล้าฯ รับสมาคมศิษย์เก่า นี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงใช้ชื่อเต็มว่า สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ส่วนองค์กรใดเป็นสตรีล้วนก็จะใช้ว่า ในพระบรมราชินูปถัมภ์)

“เมื่อกล่าวถึงที่มาของสมาคมศิษย์เก่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น คงเป็นที่ทราบกันว่าเรามิได้เริ่มต้นขึ้นก่อน แต่เรานำแบบอย่างมาจากต่างประเทศที่เขาจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมาก่อนประเทศของเรา เช่น มหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด (Harvard)”

HARVARD
ALUMNI ASSOCIATION

เมื่อกล่าวถึงที่มาของสมาคมศิษย์เก่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น คงเป็นที่ทราบกันว่าเรามิได้เริ่มต้นขึ้นก่อน แต่เรานำแบบอย่างมาจากต่างประเทศที่เขาจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมาก่อนประเทศของเรา เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ค.ศ. ๑๖๓๖ (พ.ศ. ๒๑๗๙) มีอายุยาวนานถึง ๓๘๘ ปี

จนกระทั่งถึงค.ศ. ๑๘๔๐ จึงมีการจัดตั้ง Harvard Alumni Association นั่นหมายความว่ามหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนมาแล้ว ๒๐๔ ปี ผลิตบัณฑิตออกไปแล้วแทบจะทั่วโลก แต่เพิ่งจะเริ่มมีการรวมตัวของศิษย์เก่า โดยต่อมาอีก ๕๗ ปี เมื่อถึงค.ศ. ๑๘๙๗ จึงเกิดมีชมรมขึ้นอีกกลุ่มหนึ่ง คือ Associated Harvard Clubs ทั้ง ๒ กลุ่มมีบทบาทที่คล้าย ๆ กัน จนเวลาผ่านไป ๖๘ ปี จึงได้มีการรวมตัวกันระหว่าง Harvard Alumni Association กับ Associated Harvard และใช้ชื่อว่า Association Alumni บทบาทของสมาคมศิษย์เก่าเริ่มเด่นชัดขึ้น จนถึงปัจจุบันนี้ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น Harvard Alumni Association (HAA) การกล่าวถึงมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในบทความนี้ เนื่องจากว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในเมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของโลก และเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่สำคัญประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกาจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ถึง ๘ คน รวมทั้งบิลเกตส์ เจ้าของบริษัทคอมพิวเตอร์ไมโครซอฟท์ มหาเศรษฐีคนดังระดับโลก

สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดจากประเทศไทยที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับโลก ระดับชาติ มีจำนวนมาก ได้แก่ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ดร.คุณหญิงกษมา วรวรรณ ม.ร.ว.จัตุมงคล โสณกุล คุณชุมพล ณ ลำเลียง คุณบัณฑูร ล่ำซำ ดร.ประสาร ไตรรัตนวรกุล ศ.เดชา บุญค้ำ ศ.ดร.นพ เทพพนม เมืองแมน ดร.สุรเกียรติ เสถียรไทย เป็นต้น รวมไปถึงดารานักร้องนักแสดงอีกหลายคน จะเห็นได้ว่าบุคคลสำคัญของไทยเหล่านี้ได้มีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขึ้นในประเทศไทย เช่น สมาคมศิษย์เก่าฮาร์วาร์ด สมาคมศิษย์เก่าอังกฤษ สมาคมศิษย์เก่าฝรั่งเศส และประเทศอื่นอีกหลายสมาคม จึงน่าจะมีความเป็นไปได้ว่า ต่อมาสถาบันการศึกษาของไทยโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ได้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขึ้นตามแบบอย่างของต่างประเทศ แต่อาจใช้ชื่อแตกต่างกันไป

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า

โดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์คล้าย ๆ กัน ซึ่งพอสรุปรวมได้ดังนี้

๑. เพื่อช่วยเหลือศิษย์ปัจจุบันที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

๒. เพื่อช่วยโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

๓. เพื่อสร้างพลังศิษย์เก่าให้เกิดความภาคภูมิใจ รักและศรัทธาในสถาบันที่ตนจบการศึกษา

๔. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่าในแต่ละรุ่น ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน ระหว่างศิษย์เก่ากับสถาบันการศึกษานั้น ๆ และระหว่างศิษย์เก่ากับครูอาจารย์

๕. เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ศิษย์เก่าทุกคนมุ่งมั่นที่จะหวนกลับมาช่วยเป็นแรงขับเคลื่อนให้สถานการศึกษานั้น ๆ เกิดแรงกระตุ้นที่จะช่วยกันพัฒนาทุก ๆ ด้านของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร สถานที่ กิจกรรมในทุก ๆ ด้านที่จะพัฒนาให้สถาบันนั้น ๆ พัฒนาขึ้น

การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า

การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่านั้น สถาบันการศึกษาทั่ว ๆ ไปต้องให้ความสำคัญตั้งแต่แรกเริ่มที่เปิดการเรียนการสอน หากมีการสร้างความประทับใจให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตั้งแต่แรกจนถึงจบการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ความทรงจำดี ๆ ของคนเหล่านี้ คงไม่เลือนหายไปง่าย ๆ ตรงนี้น่าจะตกอยู่ที่ภาระของครูอาจารย์ทั้งหลายเป็นสำคัญ รวมทั้งคณะผู้บริหารที่จะวางนโยบายและให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคณะผู้บริหารของแต่ละสถาบัน

> *"สถาบันการศึกษาทั่ว ๆ ไปต้องให้ความสำคัญตั้งแต่แรกเริ่มที่เปิดการเรียนการสอน หากมีการสร้างความประทับใจให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตั้งแต่แรกจนถึงจบการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ความทรงจำดี ๆ ของคนเหล่านี้ คงไม่เลือนหายไปง่าย ๆ"*

การบริหารจัดการ สถาบันการศึกษาควรกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าอย่างชัดเจน และต้องมีฐานข้อมูลศิษย์เก่าเพื่อสร้างความสัมพันธ์ กำหนดยุทธศาสตร์ แผนพัฒนานักศึกษาโดยเน้นศิษย์เก่าเข้ามามีส่วนร่วม ยกย่องเชิดชูศิษย์เก่า กิจกรรมต่าง ๆ ควรเกิดจากความต้องการของศิษย์เก่า ไม่ควรมุ่งเน้นการระดมทุนจากศิษย์เก่าแต่เพียงอย่างเดียว

กระบวนการจัดการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในและต่างประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าและความพึงพอใจให้กับศิษย์เก่า โดยมีการสร้าง พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลศิษย์เก่าอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่าสามารถมีส่วนร่วมด้วยทั้งกิจกรรมด้านวิชาการและด้านความบันเทิง

จัดได้ว่าเวทีสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยด้านการสร้างฐานข้อมูล ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการกำหนดโปรแกรม ด้านการสร้างความสัมพันธ์และรักษาศิษย์เก่า ในยุคปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำสื่อโซเชียลเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ อาทิ การลงทะเบียนเข้าเป็นสมาชิกศิษย์เก่าทางออนไลน์ จัดกลุ่มศิษย์เก่าทางออนไลน์ สร้างกิจกรรมผ่านสื่อ

> *“เครื่องมือที่ควรนำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าในยุคปัจจุบัน คือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ศิษย์เก่าได้เข้าถึงข่าวสารของสถาบันการศึกษาจนเกิดความพึงพอใจ ประทับใจ และภาคภูมิใจ”*

ออนไลน์ให้ศิษย์เก่ารู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันนั้น ๆ โดยการนำสื่อโซเชียลจากกลุ่มย่อย ๆ ของกลุ่มศิษย์เก่าเข้าสู่กลุ่มใหญ่ของสถาบัน สถาบันการศึกษาควรนำเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าเข้าสู่แผนการบริหารงาน บรรจุเข้าสู่ยุทธศาสตร์ที่สถาบันต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องตลอดไป ตัวอย่างเรื่องการใช้สื่อสารสนเทศเพื่อทำให้ผู้รับสารเข้าถึงข่าวสารได้อย่างทั่วถึง พบว่าสโมสรเอสซีจีเมืองทองยูไนเต็ดมีการสื่อสารที่ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ และเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความเหมาะสมกับผู้รับสารโดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการสื่อสารนั้นจะช่วยให้กลุ่มแฟนคลับสามารถเข้าถึงข่าวสารจากสโมสรจนทำให้เกิดความพึงพอใจ ประทับใจและเป็นแฟนคลับของสโมสรต่อไป ช่องทางการสื่อสารจึงถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการบริหารความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษา

สรุป

สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า ซึ่งเครื่องมือที่ควรนำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า ในยุคปัจจุบัน คือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ศิษย์เก่าได้เข้าถึงข่าวสารของสถาบันการศึกษาจนเกิดความพึงพอใจ ประทับใจ และภาคภูมิใจ เสมือนศิษย์เก่าเป็นส่วนสำคัญของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ส่วนศิษย์ปัจจุบันก็จะได้รับผลประโยชน์ทำให้เกิดความศรัทธาในกลุ่มศิษย์เก่าและยินดีที่จะเดินรอยตามศิษย์เก่าที่มีความรักและศรัทธาในสถาบันที่ตนจบการศึกษา เหล่านี้คือวงจรที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสถาบันการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ (๒๕๕๗). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด – วิกิพีเดีย : จาก http://th.m.wikipedia.org>wiki

วัตถุประสงค์ของสมาคมฯ – สมาคมศิษย์เก่า จาก http://alumni.kmutnb.ac.th>web

ศิษย์เก่ารำลึก

▮ *เพ็ญวิภา (ปียวิทยาการ) โสภาภัณฑ์*

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นำคณาจารย์บินลัดฟ้าไปนครซานฟรานซิสโก เพื่อสืบสานพิธีไหว้ครู ครอบครูโขน ละคร และดนตรีไทย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

ดิฉันเป็นหนึ่งในศิษย์เก่าโครงการปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในโครงการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ที่เปิดสอน ณ วัดมงคลรัตนาราม เมืองเบิร์กเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เข้าศึกษาในพ.ศ. ๒๕๔๘ และจบการศึกษาในพ.ศ. ๒๕๕๒

นับเป็นเวลากว่าสิบปีที่พวกเราศิษย์เก่าที่จบรุ่นเดียวกันและยังอาศัยอยู่ที่อเมริกา และยังคงไปมาหาสู่วัดมงคลรัตนารามที่เป็นดั่งแคมปัสสาขาอเมริกาของมหาวิทยาลัยอยู่สม่ำเสมอ ทำให้พวกเราไม่รู้สึกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ไกลไปจากเราเท่าไรเลย ทั้งนี้เพราะทางมหาวิทยาลัยและคณาจารย์ก็

วัดมงคลรัตนาราม
เมืองเบิร์กเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย

ยังให้ความเมตตา ส่งคณะครูอาสาไปสอนภาษาไทย ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ไทย อยู่ตลอดทุกปีจากรุ่นที่หนึ่งจนถึงปัจจุบันรุ่นที่สามสิบกว่าแล้ว และอาจารย์หลาย ๆ ท่านก็ยังไปเยี่ยมเยียนพวกเราถึงที่ซานฟรานฯ และเบย์แอเรียกันตลอดเวลา เมื่อพวกเราไปประเทศไทยทีไร เราก็จะไปกราบอาจารย์ที่บ้านสมเด็จฯ เสมอเช่นกัน ในส่วนการส่งเสริมการศึกษานั้น มหาวิทยาลัยของเราไม่เคยหยุดที่จะส่งต่อองค์ความรู้และโครงการใหม่ ๆ ที่น่าสนใจอยู่บ่อยครั้ง

สาเหตุที่ดิฉันประทับใจและขอเล่าขานถึงกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทยอีกโครงการสำคัญที่ศิษย์บ้านสมเด็จฯ ทั้งหลายที่เมืองไทยอาจจะไม่ทราบกัน นั่นก็คือ การที่มหาวิทยาลัยได้มอบให้ **อาจารย์อนันต์ สบฤกษ์** ไปเป็นประธานผู้ประกอบพิธีไหว้ครูและครอบครูนาฏศิลป์ โขน และดนตรีไทย ณ วัดมงคลรัตนาราม เมืองเบิร์กเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย ในวันที่วัดมงคลฯ สมโภช ๔๐ ปีของการสร้างวัด เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งถือเป็นพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ยิ่งสำหรับวงการศิลปะทุกแขนงของไทย ที่จะเกิดขึ้นได้ยากมากในต่างแดน ผู้ที่จะสามารถจัดได้ต้องมีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ชำนาญการที่ได้รับการถ่ายทอดให้อ่านโองการได้ ความพร้อมด้านจัดหาเครื่องสังเวยเทพเทวดาตามประเพณีโบราณ ผู้จัดหาจะต้องมีความรู้ในการจัดพิธีกรรม มีผู้ชำนาญการมาบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงได้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มิใช่จะจัดได้ง่ายนักในต่างแดน ซึ่งในวันนั้นพิธีกรรมเสร็จสิ้นไปด้วยความสำเร็จอย่างดี มีทั้งครู ศิลปิน นักแสดง นักเรียนนาฏศิลป์ นักเรียนดนตรี และช่างศิลปะหลากหลายแขนงเข้าร่วมพิธีกันมากมาย น่าชื่นใจยิ่ง

ดิฉันขอบันทึกถึงเรื่องราวในวันนั้นให้ประจักษ์สำหรับผู้ที่ไม่ได้ไปร่วมงานได้อ่านกัน

ในวันนั้น ณ วัดมงคลรัตนาราม เนืองแน่นไปด้วยผู้คนจากซานฟรานซิสโกและเมืองใกล้เคียง พิธีได้เริ่มขึ้นในเวลา ๑๐.๐๙ น. โดยมี **ดร.เพลินใจ กุนทีกาญจน์** เป็นประธานในพิธี ได้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย จากนั้น **อาจารย์อนันต์ สบฤกษ์** ซึ่งเดินทางโดยตรงมาจากประเทศไทย เป็นผู้อ่านโองการและประกอบพิธีไหว้ครู - ครอบครูนาฏศิลป์และดนตรี

คณาจารย์ที่ไปร่วมงานฉลองสี่สิบปีและพิธีครอบครูด้วยนั้น อาทิ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์ ชาญเลขา อาจารย์ ดร.สุทิพย์พร โชติรัตนศักดิ์ รองศาสตราจารย์สายัณ พุทธลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลิต วณิชยานันต์ และคุณหวาน จิรวรรณ ยืนยั่ง** อดีตครูอาสาสมัครสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ เป็นต้น

ผู้ร่วมบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบด้วย คณาจารย์จากบ้านสมเด็จฯ และศิษย์เก่า โดยมีรายชื่อดังนี้

ผศ.ดร.รังสรรค์ บัวทอง ตีตะโพนและกลองทัด **ครูบุญญรักษ์ มั่นมา** บรรเลงปี่ใน **ครูสุรพันธ์ ผลสุขา** บรรเลงระนาดเอก **ครูศุภโชค พงศ์ธนานนท์** บรรเลงระนาดทุ้ม **ครูสมประสงค์ เล่าก๋มพงศ์สวัสดิ์** บรรเลงฆ้องวงใหญ่ **ครูวุฒินันท์ บุษบกอ่อน** บรรเลงฆ้องวงเล็ก **ครูวีสภัทร เรืองฤทธิ์** ตีกลองทัด **ครูวิทวัส แสงรัตน์** ตีฉิ่งพร้อมทั้งครูฝ่ายนาฏศิลป์ อาทิ **ผศ.ดร.คมชวัชร พสุริจันทร์แดง** จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา **ครูวชิรพงศ์ ยนตรกิจ** จากวิทยาลัย

บรรยากาศพิธีไหว้ครูและครอบครูนาฏศิลป์ โขนและดนตรีไทย
ณ นครซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

นาฏศิลป์ เป็นผู้นำศิษย์นาฏศิลป์รำถวายมือ และมีการแสดงโขนตอนนารายณ์ปราบนนทกเพื่อสมโภชสี่สิบปีของวัดมงคลรัตนารามในวันก่อนหน้านั้นเช่นกัน

ภาพของพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ ภาพของศิษย์นาฏศิลป์และดนตรีในชุดโจงแดงและเสื้อขาว เข้ารับการครอบครู และรำถวายมือยังคงประทับใจอยู่จนทุกวันนี้ แม้จะเป็นเวลาสี่ปีมาแล้ว

ดังนั้น นอกเหนือไปจากการที่เป็นศิษย์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้ว ดิฉันก็ยังภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ “มีครู” ที่สมบูรณ์ตามคติความเชื่อของชาวนาฏศิลป์และดนตรีไทย ที่ได้เข้าพิธีครอบครูโขนละครไทยจากอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอีกด้วย เพราะดิฉันเองก็เป็นหนึ่งในนักเรียนดนตรีและนาฏศิลป์ของศูนย์วัฒนธรรมไทยมาเป็นเวลาช้านาน

กราบมายัง อาจารย์อนันต์ สบฤกษ์ และขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดงานครั้งนั้น พวกเราหวังว่าทางมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีพิธีนี้ในครั้งต่อ ๆ ไป เมื่อถึงเวลาอันสมควร ทั้งนี้เนื่องด้วยศูนย์วัฒนธรรมของเบิร์กเลย์ยังมีการเรียนการสอนศิลปะด้านนี้อยู่ตลอดเวลา ศิษย์ใหม่มาเพิ่มอยู่เสมอ ในขณะที่ศิษย์เก่าก็เติบโตไปมีครอบครัวกันแล้ว

กราบขอบคุณเป็นพิเศษถึง ดร.เพลินใจ และ ผศ.ดร.สุดารัตน์ ที่เป็นทั้งผู้ประสานใจ เป็นผู้ให้กำลังใจ ให้ศิษย์เก่าที่อยู่ต่างแดนมีความรู้สึกผูกพันกับมหาวิทยาลัยอยู่ตลอดเวลา

ภูมิใจจริง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของ ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา **“บ้านแห่งความสำเร็จ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา”**

ห้องรับแขก

"เปิดบ้านเพื่อต้อนรับ รับรองผู้มาเยือน"

พระมหากษัตริย์นักพัฒนาการศึกษา

▮ *กาญจนา บุญส่ง*

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญที่จะนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่น และประเทศชาติ ดังที่พระราชทานพระราชดำรัสไว้ว่า

> **"...ผู้มีความรู้ในวิชาการ อันเป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพการงานอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และมีจิตสำนึกในคุณธรรมเป็นพื้นฐานการกระทำและความประพฤติอย่างหนักแน่นมั่นคง ย่อมสามารถนำพาคนให้บรรลุถึงความดี ความเจริญในชีวิตได้พร้อมทุกประการ บัณฑิตผู้ใฝ่หาความสุขและความเจริญ จึงควรฝึกฝนตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งความรู้และคุณธรรม..."**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ในการบำรุงการศึกษาและทรงรับสถานศึกษาต่าง ๆ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงจัดตั้งมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งสร้างความรู้ และโอกาสแก่เยาวชนไทยที่มีฐานะยากจนมีชีวิตยากลำบาก แต่ประพฤติดี มีความสามารถในการศึกษา ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มั่นคงต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีตามความสามารถของแต่ละคน เป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และศักยภาพแก่เยาวชนไทย

มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เรียกโดยย่อว่า ม.ท.ศ. โดยพระองค์ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการมูลนิธิฯ ที่ผ่านมามูลนิธิฯ ได้จัดสรรทุนพระราชทานฯ ๖๐๘ ล้านบาท มีนักเรียนที่ได้รับทุนพระราชทานฯ ไปแล้ว รวม ๑๓ รุ่น จำนวน ๒,๐๘๘ คน (ข้อมูลปี ๒๕๖๕) ได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ จนถึงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า พร้อมจัดให้มีระบบดูแลและพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานฯ บ่มเพาะให้มีทัศนคติที่ถูกต้องดีงาม ปัจจุบันมีนักเรียนทุนพระราชทานฯ ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีไปแล้ว รวม ๗ รุ่น จำนวนเกือบ ๘๐๐ ราย ซึ่งร้อยละ ๖๖ ได้กลับไปทำงานในภูมิภาคและจังหวัดที่ได้รับทุน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุนพระราชทานฯ

> *กระบวนการคัดเลือก มีการดำเนินโครงการทุนการศึกษาฯ ภายใต้มูลนิธิฯ คณะกรรมการมูลนิธิฯ และคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน ได้น้อมรับพระราชดำริไปกำหนดหลักเกณฑ์การพระราชทานทุนและวิธีการคัดเลือก คัดสรรและกลั่นกรองนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม*

กระบวนการคัดเลือก มีการดำเนินโครงการทุนการศึกษาฯ ภายใต้มูลนิธิฯ คณะกรรมการมูลนิธิฯ และคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน ได้น้อมรับพระราชดำริไปกำหนดหลักเกณฑ์การพระราชทานทุนและวิธีการคัดเลือก คัดสรร และกลั่นกรองนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อรับทุนการศึกษาพระราชทานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญและสายอาชีพต่อเนื่องไปจนจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน ในการดำเนินงานคัดเลือก คัดสรร และกลั่นกรองนักเรียนผู้สมควรได้รับการพิจารณารับทุนพระราชทาน เป็นความร่วมมือของสำนักงานเลขานุการในพระองค์ฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมประสานดำเนินงานกับคณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑ เป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อดำเนินการแสวงหาคัดเลือก คัดสรร และสุ่มตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์เพิ่มเติม ด้วยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน พบปะพูดคุยสอบถามข้อมูลจากนักเรียน พร้อมสัมภาษณ์ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณากลั่นกรอง และจัดลำดับความสำคัญในสองอันดับแรกของทุกจังหวัด ที่ควรต้องเน้นให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ความยากลำบาก ความไม่มั่นคงในอาชีพ การมีรายได้ไม่แน่นอนอยู่ในสภาวะเสี่ยงที่ต้องเผชิญควบคู่ไปกับการมีความสามารถด้านการเรียน มีความมุ่งมั่น และความเพียรพยายามในการช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นักเรียนทุนการศึกษาพระราชทานฯ นักเรียนทุนพระราชทานฯ ดีเด่น และครูดีเด่น เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานทุนและโล่เชิดชูเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

นอกจากนี้พระองค์ทรงสนับสนุนและพัฒนาด้านการศึกษาตั้งแต่พระราชทานพระราชานุญาตให้ใช้อาคารสถานที่ของกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภ เป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็กราชวัลลภ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบเป็นค่าก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล และรับสถานศึกษาเป็นโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

ด้วยพระราชกรณียกิจด้านการศึกษาที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ทำให้เยาวชนที่อยู่ห่างไกลได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมมากขึ้น จึงถือว่าพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรชาวไทยมาอย่างต่อเนื่อง

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

▮ *อาภา วรรณฉวี*

พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทร-รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ซึ่งพลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี ได้กล่าวไว้ในงานปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “พระบรมราโชบายพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษา” ไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายด้านการศึกษาว่า “การศึกษา คือ ความมั่นคงของประเทศ” โดยการศึกษาต้องสร้างให้คนไทยมีคุณสมบัติ ๔ ประการ คือ ๑) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง ๓) มีงานทำ มีอาชีพ และ ๔) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

การสนองพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในมาตรา ๗ ซึ่งให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็น *"สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน"*

"มาตรา 7 ซึ่งให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็น "สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน""

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมาตรา ๗ ในมาตรา ๘ (๒) ได้มีการกำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏไว้ คือ *"ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง"*

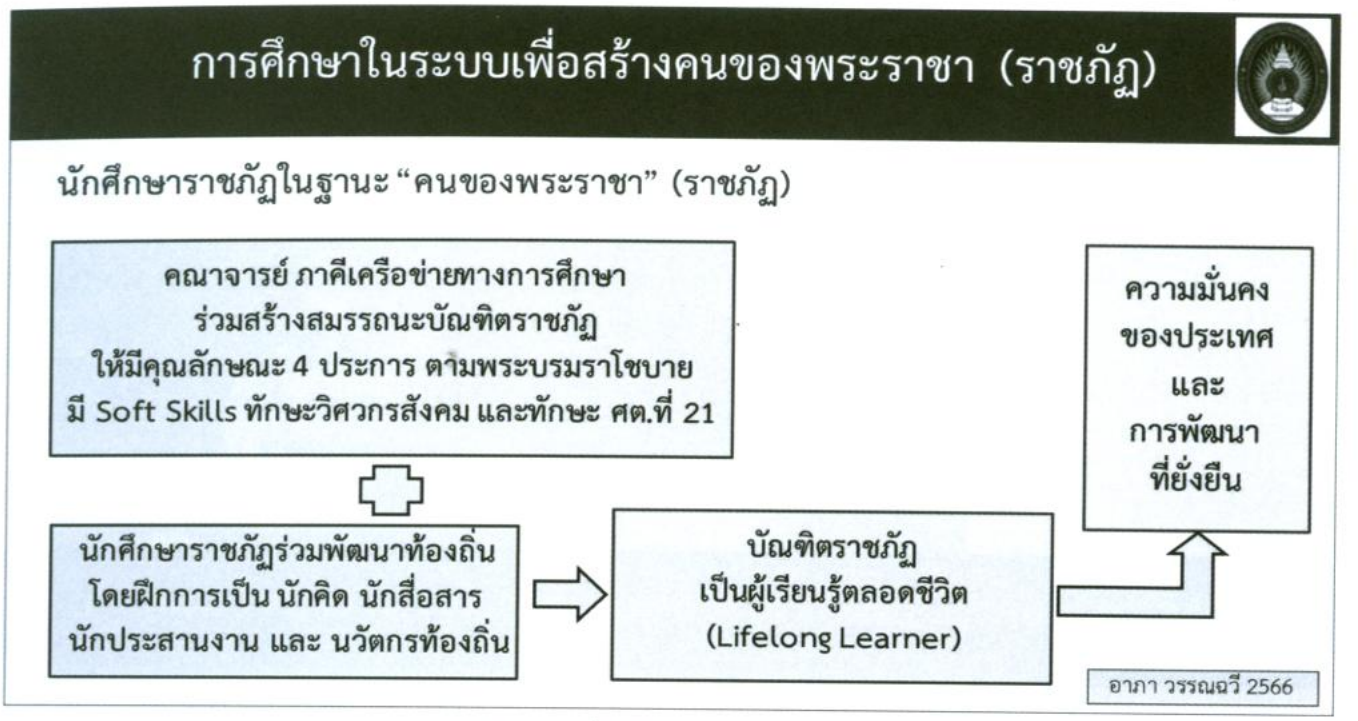
หากพิจารณาในมาตรา ๘ (๒) ที่ให้ส่งเสริม "การเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง" จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน ที่เน้นเรื่อง **"การเรียนรู้ตลอดชีวิต" (Lifelong Learning: LLL)** เช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าหมายให้ทุกคน ทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (UNESCO Institute for Lifelong Learning) ก็ได้นิยามไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนทุกกลุ่มช่วงวัย

รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต แบ่งออกได้เป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การเรียนรู้ในระบบ (Formal Learning) ที่อยู่ในสถาบันการศึกษา ๒) การเรียนรู้นอกระบบ (Non-formal Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่อยู่นอกสถาบันการศึกษา มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจน แต่ไม่ได้นำไปสู่การให้คุณวุฒิ และ ๓) การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (Informal Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต (Brussels, ๒๐๐๐)

การสนองพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่จะกระทำในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระบบที่อยู่ในมหาวิทยาลัย และรวมถึงการจัดการเรียนรู้นอกระบบดังตัวอย่างที่จะได้กล่าวต่อไป

การศึกษาในระบบเพื่อสร้างคนของพระราชา (ราชภัฏ)

ในกรณีปกติ ภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ การจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาของสาขาวิชา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏก็ได้ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว นักศึกษาราชภัฏในฐานะคนของพระราชา ได้รับการศึกษาในระบบ (Formal Learning) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีคณาจารย์และภาคีเครือข่ายร่วม "สร้างสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ" ให้มีคุณลักษณะ ๔ ประการ ตามพระบรมราโชบาย คือ ๑) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง ๓) มีงานทำ มีอาชีพ และ ๔) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

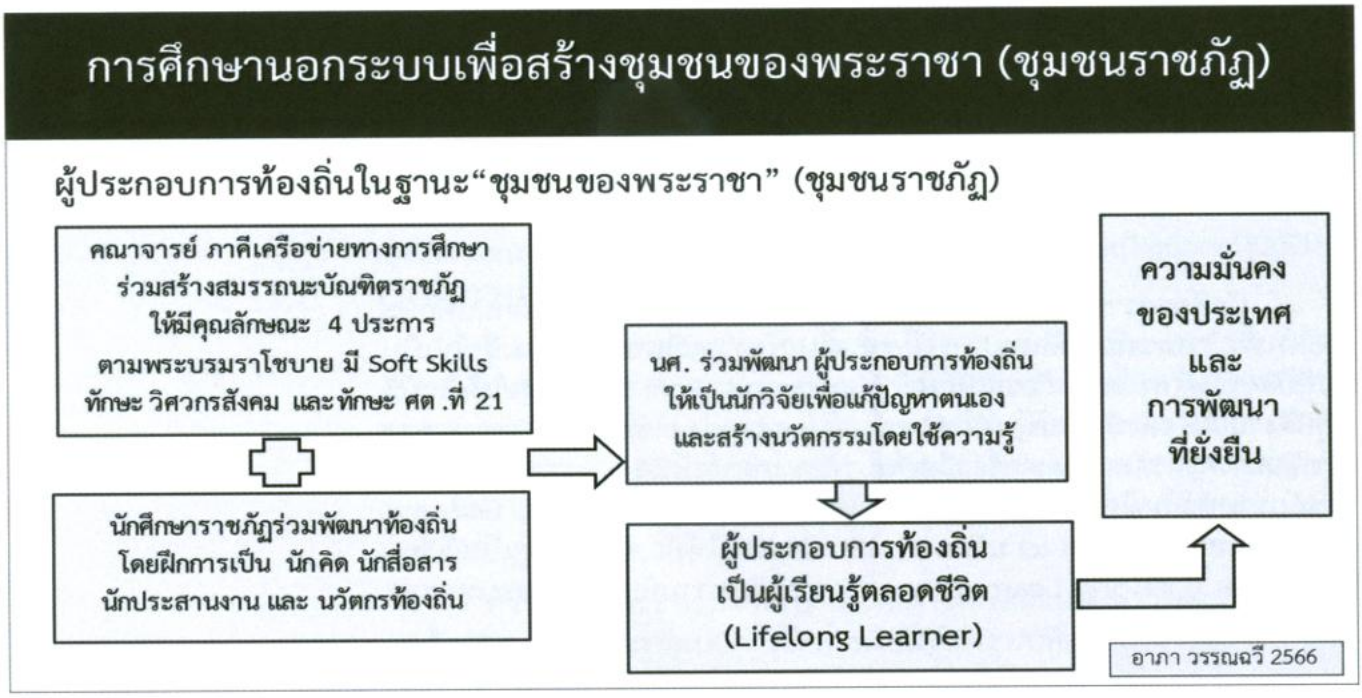
การศึกษาในระบบเพื่อสร้างคนของพระราชา (ราชภัฏ)

นักศึกษาราชภัฏได้รับการศึกษาในระบบปกติ และได้รับการฝึกฝนทักษะ (Skill) ทั้ง **"สมรรถนะทักษะ"** (Hard Skill) ของวิชาชีพของตนเองเพื่อให้เป็นผู้ปฏิบัติงานได้เก่ง และ **"จรณทักษะ"** [จะ-ระ-นะ] (Soft Skill) เพื่อให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานได้ดี (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๗) โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ของการพัฒนาวิศวกรสังคม และเครื่องมือพัฒนาทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเน้นให้นักศึกษาราชภัฏร่วมพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกการเป็น ๑) นักคิด ๒) นักสื่อสาร ๓) นักประสานงาน และ ๔) นวัตกรท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้บัณฑิตราชภัฏเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) และส่งผลให้เกิดความมั่นคงของประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษานอกระบบเพื่อสร้างชุมชนของพระราชา (ชุมชนราชภัฏ)

ในกรณี มาตรา ๘ (๒) เรื่อง "การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง" ภารกิจที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ประกอบด้วยคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ได้กระทำร่วมกับคนในชุมชนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่ามีการสอดรับกับภารกิจในมาตรานี้ ที่ให้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภารกิจใน "ยุทธศาสตร์ที่ ๑" ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เน้นเรื่อง "การพัฒนาท้องถิ่น"

ตัวอย่างที่ชัดเจนกรณีนี้ คือ การปฏิบัติภารกิจตามยุทธศาสตร์ที่ ๑: การพัฒนาท้องถิ่น ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยการดำเนิน "โครงการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน University as a Marketplace" ที่คณะฯ ได้กระทำมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ คณาจารย์หลากหลายสาขาวิชาและบุคลากรได้นำนักศึกษาร่วมพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร ทำให้เกิดการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) หรือโอทอป ที่เห็นผลเป็นรูปธรรม คือ ผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้รับประกาศนียบัตรรับรองจากกระทรวงมหาดไทยในระดับห้าดาว ผู้ประกอบการท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่มีการเพิ่มพูนรายได้ ทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

การศึกษานอกระบบเพื่อสร้างชุมชนของพระราชา (ชุมชนราชภัฏ)

ผู้ประกอบการท้องถิ่น ในฐานะ **"ชุมชนของพระราชา"** หรือ **"ชุมชนราชภัฏ"** ได้รับการบริการทางวิชาการและควบคู่ไปกับการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาที่มาจากหลากหลายสาขาวิชา เปรียบเสมือนการเข้าไปจัด "การศึกษานอกระบบ" (Non-formal Learning: NFL) ให้กับผู้ประกอบการในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างชุมชนราชภัฏในท้องถิ่น

นักศึกษาร่วมเรียนรู้ปัญหาของชุมชนเพื่อวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

นักศึกษามีโอกาสได้ร่วมศึกษาเรียนรู้ปัญหาของท้องถิ่นและได้เรียนรู้องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น ร่วมลงมือปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่นให้เป็นนักวิจัยเพื่อแก้ปัญหาตนเอง ร่วมสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น โดยใช้ความรู้จากศาสตร์ที่ตนเรียนมา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณาจารย์ บุคลากร เพื่อนนักศึกษาสาขาต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น และผู้ประกอบการในชุมชนท้องถิ่น ส่งผลให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยและผู้ประกอบการท้องถิ่นเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) สามารถนำความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ได้จากการร่วมพัฒนาท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือ กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในอนาคต ส่งผลให้เกิดความมั่นคงของประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทสรุป

การปฏิบัติภารกิจให้สมกับการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากจะทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากรและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ในท้องถิ่นร่วมกัน โดยมีนักศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาในระบบ (Formal Learning) เพื่อสร้าง “คนของพระราชา” ที่ได้รับการพัฒนาทักษะ ทั้ง “สมรรถนะทักษะ” (Hard Skill) ของวิชาชีพของตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ปฏิบัติงานได้เก่ง และจากการร่วมโครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น นักศึกษายังได้รับ การฝึกฝนให้มี “จรณทักษะ” (Soft Skill) เพื่อให้เป็นบัณฑิตผู้ที่ปฏิบัติงานได้ดี เป็นนักคิด นักสื่อสาร สามารถประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ร่วมกันสร้างนวัตกรรมให้องค์กรหรือท้องถิ่น

ของตนเองได้ ซึ่งถ้าหากบัณฑิตราชภัฏและผู้ประกอบการท้องถิ่นที่เป็นชุมชนราชภัฏมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงของประเทศและเหนือสิ่งอื่นใด คือเป็นการสนองพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตสืบไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (๒๕๖๕). **พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗.** https://uc.bsru.ac.th/wp-content/uploads/2015/11/1-1.1-NSRU_AC-3.pdf

วิลาสินี น้อยใหม่. (๒๕๖๔). **ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "พระบรมราโชบาย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษา" โดย พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี.** https://www.rmutt.ac.th/2021/08/25/king10-education/

Brussels. (2000). **Commission of the European Communities, A Memorandum on Lifelong Learning** (COMMISSION STAFF WORKING PAPER). https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf.

UNESCO Institute for Lifelong Learning, Lifelong Learning (Technical Note). https://www.uil.unesco.org/en.

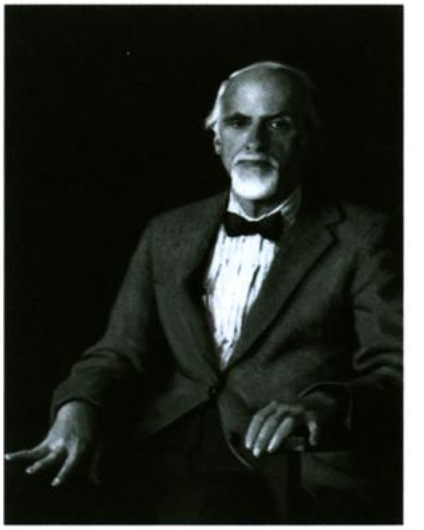

การพัฒนาสมรรถนะนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา:

ก้าวใหม่ที่มั่นคง สู่อนาคตที่มั่นใจ

- *บังอร เสริรัตน์*
- *สิริชัย เอี่ยมสอาด*

การศึกษาที่เน้นย้ำการเรียนรู้เนื้อหาไม่เพียงพออีกต่อไปแล้ว ในการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกศตวรรษใหม่ ภายใต้ความท้าทายใหม่ ๆ คำกล่าวนี้ของเดวิด ซี แมคคลีแลนด์ (David C. McClelland) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นคำกล่าวสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาของหลายประเทศเปลี่ยนแปลงรูปแบบและแนวทางอย่างชัดเจน กอปรกับในปัจจุบันนี้สถานการณ์ของโลกมีความผันผวน ไม่แน่นอน สลับซับซ้อน ความคลุมเครือ และเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตลอดเวลา การจัดการศึกษาทุกระดับจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นในการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับผู้เรียนในการเจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา วงการศึกษาไทยเกิดการตื่นตัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีกระแสเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนแนวคิด แนวทางในการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนมากขึ้น

David C. McClelland

สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาในสถานการณ์หลากหลายได้สำเร็จ โดยมีการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกันอย่างบูรณาการและเหมาะสมกับบริบทแวดล้อม (ทิศนา แขมมณี และคณะ, ๒๕๖๕)

ในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนนั้นมีสาระสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องต้องตระหนักเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องและส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะอย่างชัดเจน ๓ ประเด็นคือ ๑) ตัวช่วยที่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะโดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเจตคติ/คุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะก่อนเป็นลำดับแรก ก็จะทำให้เกิดพลังในการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การพัฒนาสมรรถนะได้ ๒) การเลือกสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะโดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการคิด ปฏิบัติกิจกรรมผ่านสถานการณ์ที่หลากหลายค่อย ๆ เพิ่มระดับความยากง่าย และความท้าทายของสถานการณ์ให้มากขึ้น ก็จะทำให้สมรรถนะของผู้เรียนเพิ่มระดับขึ้นและเกิดอย่างมั่นคงยิ่งขึ้นด้วย และ ๓) การเลือกแนวทางที่เหมาะสม โดยในการพัฒนาสมรรถนะนั้นมีแนวทางหลากหลายทั้ง (๑) แนวทางการใช้งานเดิมเสริมสมรรถนะ (๒) แนวทางการใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ (๓) แนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ (๔) แนวทางสมรรถนะเป็นฐานผสานตัวชี้วัด (๕) แนวทางบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ (๖) แนวทางสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน (๗) แนวทาง Hybrid Competency Learning และ (๘) แนวทาง Whole - School Learning (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๔)

“จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้ว่า “โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ””

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตระหนักในความสำคัญของความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่เน้นการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้ว่า **“โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ”**

เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ดำเนินการหลายประการ ทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้แก่คณาจารย์ทั้งหมด และได้กำหนดให้มีแกนนำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจำนวน ๑๐ คนขึ้นไป นอกจากนี้มีการเปิดชั้นเรียนตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งระหว่างกันและกันในโรงเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูของโรงเรียน สุ จิ ปุ ลิ

ในส่วนแกนนำในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับปฐมวัยจำนวน ๓ คน ได้แก่ **ดร.ปราณี นามวิชัย นางสาวอารีลักษณ์ เวือมประโคน และนางสาววิจิตรา ศรสำเร็จ** ได้วางแผนร่วมกันในการกำหนดสมรรถนะผู้เรียนโดยเน้นพัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา ภาษา และพัฒนาการด้านสร้างสรรค์ ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยตามแนวทางสะเต็มศึกษา ต่อยอดสู่สตีมศึกษา (STEM TO STEAM) เป็นการบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน ทั้งการบูรณาการด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ และมีศิลปะช่วยเสริมเรื่องความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ ความสุขในการเรียนรู้ สู่การเติบโตอย่างสมดุล รวมทั้งการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์

ในการทำงานของทีมแกนนำทั้ง ๓ คนนั้นเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และ ดร.ปราณี นามวิชัย ได้มีการเปิดชั้นเรียนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ หน่วยยานพาหนะ ในวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ฝึกใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เด็ก ๆ ได้มีโอกาสเล่าประสบการณ์เดิม ได้ทำงานเป็นกลุ่มในการออกแบบยานพาหนะร่วมกัน มีการประดิษฐ์ยานพาหนะเป็นของเล่น นำเสนอของเล่นที่ร่วมกันออกแบบและประดิษฐ์ขึ้น

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับปฐมวัย

โดยหลังจากจัดประสบการณ์แล้วได้มีการสะท้อนคิด ชื่นชม เติมเต็มโดยผู้บริหาร และคณะครูที่เป็นแกนนำ ส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเป็นอย่างมาก

ภาพการประชุมการพัฒนาสมรรถนะนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สำหรับแกนนำในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับประถมศึกษา จำนวน ๓ คน ได้แก่ อาจารย์ศศิกาญจน์ โสมาเกตุ อาจารย์ณชารีญา ศรีหะรัญ และอาจารย์อนุชา มาตา ได้กำหนดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนโดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร ผ่านรายวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จากการได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ออกแบบสู่ห้องเรียน พบว่าผู้เรียนมีความสนใจและสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนี้

> *"การจัดการเรียนการสอนจะไม่ได้เน้นเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เน้นการจัดสถานการณ์ให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและต่อ ยอดในอนาคตได้ด้วย"*

ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เรื่อง Daily Routine โดยอาจารย์อนุชา มาตา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนบอกเรื่องราวเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของตนเองได้นั้นพบว่า นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยการจัดการเรียนการสอนจะไม่ได้เน้นเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เน้นการจัดสถานการณ์ให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและต่อยอดในอนาคตได้ด้วย

ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เรื่อง Asking for and Giving directions โดยอาจารย์ศศิกาญจน์ โสมาเกตุ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถสนทนาโต้ตอบข้อความที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้นั้น ผู้สอนได้ให้นักเรียนวางแผนและออกแบบการนำเสนองานของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องและมีความมั่นใจ พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการออกแบบแผนผังเมืองในจินตนาการ ที่เปิดโอกาสให้วางแผนและทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยแบ่งกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ ในการช่วยกันสร้างบทสนทนาการถามตอบเส้นทางจากแผนผังเมืองของกลุ่ม โดยก่อนนำเสนอมีการฝึกซ้อมร่วมกัน ซึ่งแม้จะมีอุปสรรคในเรื่องของการพูดยังไม่คล่องแคล่ว ประหม่าไม่ค่อยมีความมั่นใจ แต่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มช่วยกันฝึกฝนจนสามารถทำได้ดีขึ้น โดยหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกฝนในห้องเรียนไปแล้ว ผู้สอนได้จัดสถานการณ์เพื่อนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ โดยมอบหมายงานให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ เตรียมนำเสนอการถามและตอบทิศทางของสถานที่จริงที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในครั้งนี้ มีการเปิดชั้นเรียนให้ อาจารย์ Konstantinous Balis และนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ ๒ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้เข้าร่วมสังเกตการสอนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอนวิชาภาษาอังกฤษในครั้งนี้ด้วย ซึ่งผู้สังเกตชั้นเรียนได้แสดงความชื่นชมในการออกแบบกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนทั้ง ๒ คน เป็นอย่างมากโดยเฉพาะบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตลอดจนการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

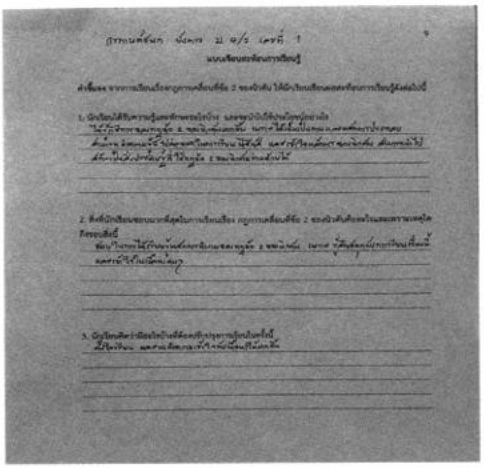

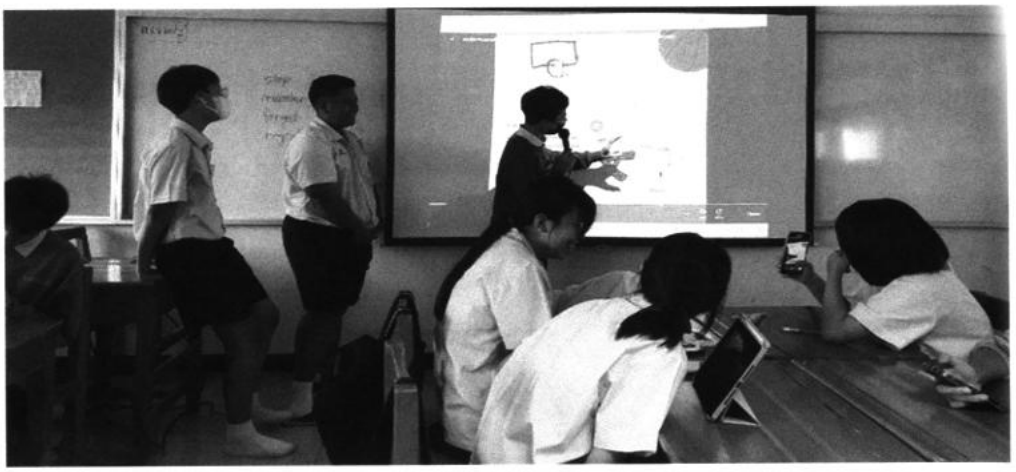

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับประถมศึกษา

ในส่วนแกนนำในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔ คน ได้แก่ **ดร.ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์ นางสาวรัตนา ศรีสุวรรณ ว่าที่ร้อยตรีภัทร์ณรัฐ โสภาพันธุ์เจริญ** และ**นางจุฑามาศ คำวิสิทธิ์** ในปี ๒๕๖๖ ที่ผ่านมาได้ดำเนินการเลือกแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ใช้แนวทางสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวันในกิจกรรมลูกเสือที่จัดในช่วงวันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จากการได้จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะพบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนี้

ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ได้มีการเปิดชั้นเรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะโดย ดร.ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์ ในรายวิชาฟิสิกส์เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ข้อ ๒ ของนิวตัน ในวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า ผู้เรียนสนุกกับการเรียนจากการได้ลงมือทำกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันออกแบบและนำเสนอการได้ลงมือทำ เช่น การออกแบบเกมหรือการประดิษฐ์ของเล่นอย่างง่ายจากเนื้อหาที่ได้เรียนมา การนำความรู้มาใช้ในลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นและสามารถนำความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาประยุกต์ใช้ได้ในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญในการเรียนมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแค่นั้น การที่ได้เห็นแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนแนวคิดหน้าชั้นเรียน ก่อให้เกิดการอยากพัฒนาตนเองและมองเห็นจุดบกพร่องของตนเองโดยสิ่งเหล่านี้ผู้สอนดังข้อมูลเขียนสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังภาพ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับมัธยมศึกษา: รายวิชาวิทยาศาสตร์

ในรายวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันวางแผนการคิดออกแบบและสร้างขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนพร้อมแสดงเหตุผลประกอบการนำเสนอได้อย่างเป็นขั้นตอน สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ในการจัดเก็บหนังสือเรียนบนชั้นวางหนังสือได้ด้วย

การจัดการเรียนรู้สมรรถนะในระดับมัธยมศึกษา: รายวิชาคณิตศาสตร์

จากการดำเนินการดังกล่าวครูแกนนำการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมายดังนี้

๑. ได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะโดยเฉพาะการสร้างสถานการณ์ให้กับผู้เรียนเกิดสมรรถนะ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวทางการใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ และแนวทางสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

๒. ได้เรียนรู้การนำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สู่การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในชั้นเรียน

๓. ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชื่นชมศักยภาพของกันและกัน

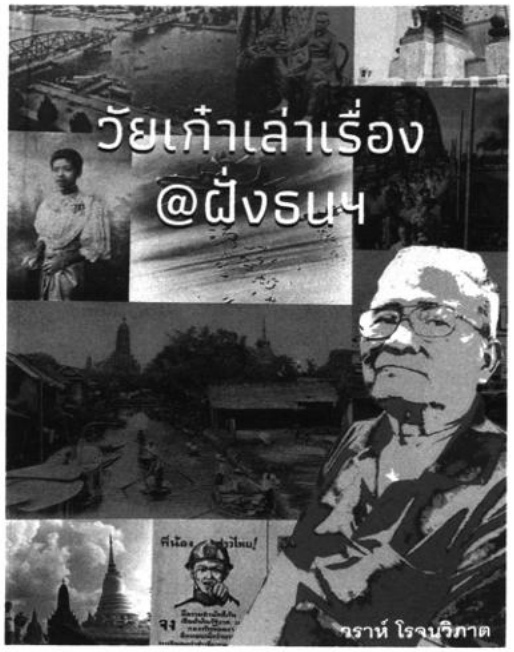
๔. ได้ค้นพบศักยภาพ จุดเด่น และจุดที่ตนเองควรพัฒนามากขึ้น

การดำเนินการ และองค์ความรู้สำคัญข้างต้นเป็นต้นทุนสำคัญในการขยายผลการทำงานไปสู่การทำงานที่เข้มข้น ชัดเจน และซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกัน และการเรียนรู้อย่างบูรณาการโดยนำแนวทางบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ และแนวทางสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวันมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียน และการเผยแพร่องค์ความรู้สู่ครูเครือข่ายโรงเรียนสาธิต อันจะนำไปสู่การก้าวอย่างต่อไปอย่างมั่นคงในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนของคณาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และการวางรากฐานการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะให้กับประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทิศนา แขมมณี และคณะ. (๒๕๖๕). **แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะ และการศึกษาฐานสมรรถนะ**. เอกสารอัดสำเนา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๔). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก: ถอดบทเรียนจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.

วราห์ โรจนวิภาต
ปราชญ์ฝั่งธนบุรี
ผู้บันทึกประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต

▮ *เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ*

ถ้าเราเชื่อว่าสิ่งเล็ก ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันในอดีต อาจคือประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งในอนาคต

เหตุการณ์วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ก็คงเป็นประวัติศาสตร์เล็ก ๆ ในสักวันหนึ่ง...

ราว ๑๐ โมงตรงตอนที่**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์ ชาญเลขา** อดีตรองอธิการบดี และผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระเจ้าขับรถเข้ามาจอดภายในมหาวิทยาลัย ทันทีที่เปิดท้ายรถสิ่งที่อยู่ภายในนั้นปรากฏ “ของฝากที่มีคุณค่า” ที่ตั้งใจจะนำมาฝาก**คุณลุงวราห์ โรจนวิภาต** ปราชญ์ฝั่งธนบุรีวัย ๘๘ ปีที่มีบ้านอยู่ฝั่งตรงข้ามมหาวิทยาลัย

ระยะทางที่เราจะเดินลัดเลาะข้ามคลองไปไม่ได้ไกลมากนัก แต่น้ำหนักของของฝากและแดดที่แผดเผาน่าจะทำให้เราเหนื่อยจนหืดขึ้นคอได้ อาจารย์สุดารัตน์พยายามมองหาความช่วยเหลือจาก รปภ. ที่อยู่แถวนั้น แต่พบว่าเขาก็ทำงานง่วนอยู่ เลยจำต้องเรียกเพื่อนร่วมทางหญิงคนเดียวมาช่วยกันแบกของฝากชิ้นพิเศษนี้

มันคือมะพร้าวผิวเขียวสวยนับสิบลูก!!! ที่มีน้ำหนักร่วม ๒๐ กิโลกรัม

เพื่อนร่วมทางได้แต่อุทานอยู่ในใจ ซาบซึ้งในพลังความรักและศรัทธาที่อาจารย์สุดารัตน์มีต่อคุณลุงวราห์ว่า “หนักแน่นมั่นคงและจริงใจเหลือประมาณอย่างแม่นมั่น” ผู้หญิงสองคนที่คนหนึ่งก็อยู่ในวัย ๗๐ อีกคนก็ไม่ได้อยู่ในวัยสาวแล้ว

ช่วยกันหิ้วถุงมะพร้าวคนละข้าง ช่วงข้ามคลองแคบ ๆ หญิงที่อายุน้อยกว่าจะช่วยยกคนเดียวแล้วรีบเร่งฝีเท้าให้ผ่านไปไว ๆ และบางช่วงก็ต้องวางมะพร้าวลงก่อน เพราะหญิงที่อายุมากกว่าเกิดความไม่แน่ใจว่าบ้านของคุณลุงวราห์อยู่ในซอยไหน และขอตัวเดินไปส่องตามตรอกซอกซอยสักครู่ ถ้านี่เป็นละครซิตคอม สถานการณ์ที่เราต้องผ่านไปให้ได้คือ การผจญภัยเล็ก ๆ เพื่อไปให้ถึงบ้านคุณลุงวราห์

ในที่สุด เราก็พบป้ายชื่อคุณลุงวราห์ที่ติดไว้หน้าปากซอย คาดว่าคงมีผู้คนแวะเวียนไปหาท่านอยู่ตลอด แม้ว่าบ้านของท่านจะตั้งอยู่ริมคลองบางหลวงที่มีบ้านผู้คนตั้งอยู่หนาแน่น แต่ลักษณะที่สวยงามของบ้านขนมปังขิงซึ่งตกแต่งด้วยไม้ฉลุลวดลายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ชายคา ช่องลม หรือราวระเบียง ก็ทำให้ทราบว่าบ้านหลังนี้มีความพิเศษบางอย่าง

คุณลุงวราห์ประทับใจของฝากของอาจารย์สุดารัตน์เป็นอย่างมาก ท่านเคยบอกไว้ว่าไม่ต้องซื้อขนมนมเนยอะไรมาฝาก เนื่องด้วยท่านมีปัญหาสุขภาพ อาจารย์สุดารัตน์จึงพยายามคิดหาของฝากที่ดีต่อสุขภาพของผู้ใหญ่ที่เคารพ จึงเป็นที่มาให้เราแบกมะพร้าวไปฝากท่านในวันนี้

พื้นไม้กระดานบนบ้านของคุณลุงวราห์เย็นสบายน่านั่ง เราสองคนนั่งสนทนากับท่านด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย กวาดสายตาไปทางไหนของบ้านก็เห็นแต่ของเก่าโบราณที่ประมาณค่ามิได้ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องลายคราม ตู้โต๊ะที่แกะสลักอย่างวิจิตร หุ่นกระบอกไทยที่สวยงามละลานตาไปหมด ดูเหมือนข้าวของในบ้านของคุณลุงวราห์จะเก็บความทรงจำในอดีตไว้อย่างแน่นหนา แทบจะทุกอณูมีเรื่องราวที่แค่เล่าเพียงนิดก็จะเชื่อมโยงไปถึงอะไรต่ออะไรอีกมากมาย

เรื่องเล่าของท่านล้วนมีชีวิตชีวา เพราะมาจากการสัมผัสพบเห็นด้วยตาตนเอง ไม่ได้อ่านจากหนังสือหรือฟังเรื่องเล่ามาแต่เพียงอย่างเดียว

อาจารย์สุดารัตน์เล่าให้ฟังก่อนเราไปพบท่านว่า คุณลุงวราห์ คือหนึ่งในปราชญ์ท้องถิ่นฝั่งธนบุรี เป็นผู้รอบรู้ แม่นยำเรื่องราวในอดีตตั้งแต่คุณลุงจำความได้ เพราะเป็นชาวฝั่งธนบุรีโดยกำเนิด เกิดและเติบโตที่บ้านพักซึ่งอดีตเคยเป็นที่ว่าการอำเภอบางกอกใหญ่ เวลาผ่านไปหลายสิบปีจนถึงตอนนี้ท่านก็ยังคงอาศัยอยู่ที่บ้านพักหลังนี้ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองบางหลวง และยังคงสร้างคุณประโยชน์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมให้สังคมตลอดมา โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฝั่งธนบุรี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบุคคล วิถีชีวิต หรืออาคารสถานที่ คุณลุงวราห์สามารถเล่าเรื่องจนผู้ฟังมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน และสามารถเขียนบรรยายได้อย่างน่าอ่าน คุณลุงจึงเป็น “ปราชญ์” ที่เพียบพร้อมในความเป็นผู้รอบรู้ และเป็นทั้งนักคิด นักจำ นักพูด และนักเขียนที่ทรงคุณค่า

แม้วัย ๘๘ ปีจะทำให้สายตาของท่านฝ้าฟาง และเคลื่อนไหวร่างกายได้ช้าลงมาก แต่ความทรงจำเกี่ยวกับอดีตของท่านยังชัดเจน เมื่อย้อนเล่าถึงคลองบางหลวง ถิ่นฐานบ้านเกิดซึ่งเป็นคลองที่มีบ้านเรือนข้าราชการเรียงรายกันเต็มไปหมด

คุณลุงวราห์เล่าว่าคลองบางหลวงหรือคลองบางกอกใหญ่เมื่อ ๖๐ ปีก่อนมีน้ำใสสะอาด ชาวบ้านริมฝั่งคลองใช้สอยกินได้ หากเป็นฤดูหนาว ช่วงเช้าน้ำจะขึ้นเต็มฝั่ง น้ำในลำคลองจะเป็นไอลอยตัวขึ้นผิวน้ำกลายเป็นหมอก บางครั้งหมอก

> “ *คุณลุงวราห์ คือหนึ่งในปราชญ์ท้องถิ่นฝั่งธนบุรี เป็นผู้รอบรู้ แม่นยำเรื่องราวในอดีตตั้งแต่คุณลุงจำความได้ เพราะเป็นชาวฝั่งธนบุรีโดยกำเนิด เกิดและเติบโตที่บ้านพักซึ่งอดีตเคยเป็นที่ว่าการอำเภอบางกอกใหญ่* ”

หนาจนมองไม่เห็นฝั่งตรงข้าม หน้าหนาวกุ้งจะชุมเป็นพิเศษ ชาวบ้านที่ดำน้ำเก่งจะดำลงไปแถวโคนเสาไฟบ้าง เสาบ้านที่อยู่ในน้ำบ้าง เพื่อคลำหากุ้งตัวโต ๆ อย่างกุ้งก้ามกรามนำมาทำอาหาร หากเป็นหน้าฝน ฝนตกหนักมาก ชาวบ้านนิยมรองน้ำฝนไว้ดื่มกิน เพราะสะอาดกว่าน้ำในคลอง

ภาพบรรยากาศคลองบางหลวงที่คุณลุงวราห์เล่าชวนให้นึกถึงนวนิยายเรื่องคู่กรรม ตอนอังศุมาลินดำน้ำลงไปจับกุ้ง ต่างกันแค่คลองที่นางเอกในนวนิยายดำลงไปนั้นเป็นคลองบางกอกน้อยเท่านั้น แต่ดูเหมือนวิถีชีวิตของคนริมคลองในช่วงเวลานั้นไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

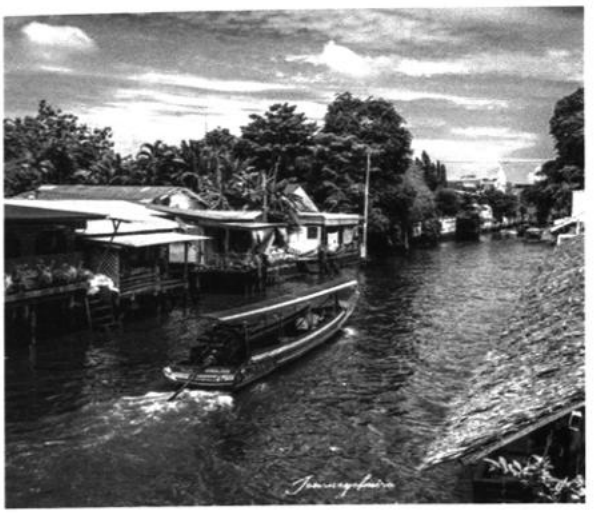
ระหว่างการสนทนาคุณลุงวราห์หยิบหนังสือ “วัยเก๋าเล่าเรื่อง@ฝั่งธนฯ” ที่ท่านเป็นผู้เขียนมาให้เราอ่าน ทำให้เห็นภาพวิถีชีวิตของผู้คนในยุคนั้นได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อท่านเล่าถึงที่มาของบ้านตนเอง ซึ่งในสายตาของเรามีความเป็นมาที่ไม่ธรรมดาเลยทีเดียว

บ้านที่ท่านอาศัยมาตั้งแต่เกิดจนถึงวันนี้ อดีตคือที่ว่าการอำเภอบางกอกใหญ่ และต่อมาเป็นกิ่งอำเภอบุปผาราม แล้วไปรวมกับอำเภอบางยี่เรือ

นายอำเภอคนสุดท้ายของกิ่งอำเภอบุปผารามคือ ขุนสง่าบุรี (สง่า โรจนวิภาต) ซึ่งเป็นคุณพ่อของคุณลุงวราห์ เมื่อยุบกิ่งอำเภอไปแล้วและหมดความจำเป็นจะต้องใช้สถานที่ ทางราชการได้บอกขายสถานที่นี้กับเอกชน โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อผู้ซื้อซื้อได้แล้วให้รื้อออกไป คุณพ่อของคุณลุงวราห์ได้เข้าไปขอร้องกับเจ้าพระยามุขมนตรี (อวบ เปาโรหิตย์) ว่าตัวท่านไม่มีบ้านอยู่ หากซื้อแล้วขอไม่รื้อ เจ้าพระยามุขมนตรียอมตามที่ขอ และซื้อขายกันในราคา ๑๖๐ บาท ส่วนที่ดินได้ขอเช่าจากกรมรักษาที่หลวง ปัจจุบันเรียกกรมธนารักษ์ เมื่อโรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ขยายพื้นที่สร้างโรงเรียน ทำให้มีประชาชนได้รับความเดือดร้อนหลายราย คุณพ่อของคุณลุงวราห์จึงแบ่งปันที่ว่างโดยรอบอำเภอทั้งด้านหน้าด้านหลังให้คนเหล่านั้นได้อยู่อาศัย แบ่งให้เป็นสิทธิ์ขาด และทางเดินรอบ ๆ ตัวอำเภอได้ใช้เป็นทางเข้า-ออก ปิดกั้นไม่ได้

เรื่องราวของชีวิตผู้คนในคลองบางหลวงมีหลายแง่มุม คุณลุงวราห์เล่าให้เห็นภาพว่า ชีวิตประจำวันของคนสองฝั่งคลอง ตอนเช้าจะมีเรือลำเล็ก ๆ ขายของจำพวกหมู ปลา หอยแมลงภู่ หอยกะพง เลือดหมู ถั่วงอก เร่ขายในท้องน้ำ เพื่อให้ชาวบ้านซื้อไปประกอบอาหารอย่างง่ายให้ลูกหลานกินก่อนไปโรงเรียนและทำงาน กลางวันมีข้าวแกง กาแฟ และขนมอย่างอื่นขาย บ่ายหน่อยใครขี้เกียจไปตลาดก็มีเรือบรรทุกพืชผักสวนครัว หมู เนื้อ ปลา มาขาย ตกเย็นค่ำมีข้าวต้มปลา โจ๊ก และขนมหวานประเภทขนมถาด และจำพวกแกงบวดขายตั้งแต่หัวค่ำยันตีหนึ่ง เรียกว่าของซื้อกินได้ตลอดวันตลอดคืน ส่วนการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ผู้ชายเป็นข้าราชการหรือทำงานนอกบ้าน ผู้หญิงเป็นแม่บ้านหรือค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ประเภทโชห่วย

ในบรรดาผู้คนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองบางหลวง อาทิ หลวงแจ่มวิชาสอน (แจ่ม นิยมเหตุ) และนางผิน นิยมเหตุ ผู้เป็นภรรยา ซึ่งเป็นเจ้าของยาสีฟันที่ผู้คนนิยมใช้ในยุคนั้นคือ ยาสีฟันวิเศษนิยมที่ยังมีจำหน่ายมาจนถึงทุกวันนี้ และสืบทอดสูตรยาสีฟันโบราณมา ๑๐๑ ปีแล้ว

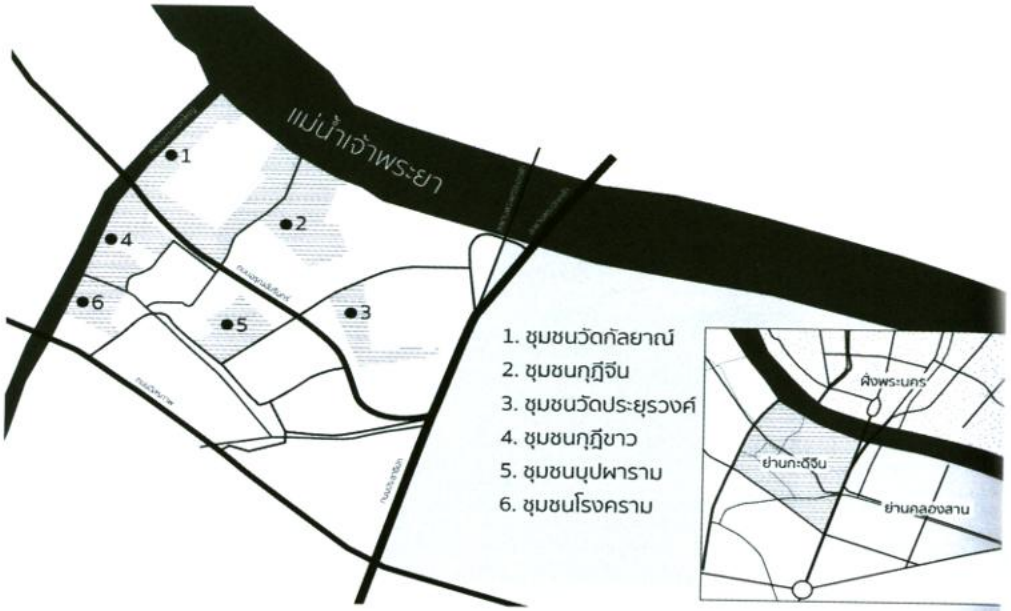
คลองบางหลวง

เมื่อ ๗๐ กว่าปีก่อน ถ้ามองจากสะพานเจริญพาศน์ที่สร้างข้ามคลองบางหลวงจะเห็นบ้านหลังนี้โดดเด่น เป็นบ้านทาสีเขียวนวล นับว่าสวยที่สุดในคลองบางหลวง ช่วงนั้นยาสีฟันวิเศษนิยมถือเป็นสินค้ายอดนิยมและติดตลาด ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ของทุกอย่างขาดแคลน ญี่ปุ่นได้ซื้อยาสีฟันวิเศษนิยมส่งให้ทหารในกองทัพใช้ ก่อให้เกิดรายได้แก่เจ้าของอย่างมหาศาล เจ้าของซึ่งมีฐานะดีอยู่แล้วก็ยิ่งมีฐานะดีขึ้นไปอีก นับเป็นคหบดีคนหนึ่งในย่านคลองบางหลวง

เรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่คุณลุงวราห์เล่าล้วนแล้วแต่มีชีวิตชีวา ไม่แห้งแล้งเหมือนการท่องจำมาจากในหนังสือ ทำให้ผู้ฟังอย่างเราอยากฟังแล้วฟังอีกไปเรื่อย ๆ ไม่รู้จบ ก่อนกลับวันนั้น ท่านมายืนส่งเราที่ระเบียงบ้าน พร้อมรอยยิ้มน้อย ๆ เหมือนรอคอยการมาเยือนของผู้คนที่อยากย้อนเวลากลับไปสู่อดีตอีกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

วราห์ โรจนวิภาต. (๒๕๖๔). **วัยเก๋าเล่าเรื่อง@ฝั่งธนฯ**. กรุงเทพฯ: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

บอกเก้า – เล่าสิบ:
ย่านกะดีจีน

▮ *ธีรนันท์ ช่วงพิชิต*

พูดถึง *"กะดีจีน"* หรือ *"ย่านกะดีจีน"* คงต้องบอกว่า ชื่อนี้มีความเป็นมาและมีนัยที่แสดง *"ความเป็นตัวตน"* ของผู้คนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีที่อยู่คู่กับความเป็นบ้านเป็นเมืองมายาวนาน นานกว่าความเป็น *"กรุงเทพฯ"* กันเสียอีก แม้ว่า ผู้คนในสมัยปัจจุบันนี้มักจะมองข้ามความเป็น *"กะดีจีน"* หรืออาจจะเพิ่งเคยได้ยินชื่อก็เป็นได้ คงเป็นเพราะชีวิตของความเป็น *"ชาวเมือง"* ในทุกวันนี้ถูกเคลือบไปด้วยวิถีชีวิตที่ปรุงแต่งไปด้วยความรีบเร่ง รวบรัด และแข่งขันกันจนเกินกว่าจะเจียดเจียนเสี้ยวหนึ่งของเวลามาค้นหาเรื่องราวความเป็นมาของ *"ความเป็นเรา"* ที่ถูกตีกรอบด้วยคำว่า *"ประวัติศาสตร์"* ที่ชวนเบื่อหน้าหนีก็เป็นได้

"กะดีจีน" จากความเป็นย่านในอดีตตามที่ว่ามาจนถึงปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ที่เก็บงำเรื่องราวความเป็นมาของผู้คนตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยายังคงเป็นราชธานี และแสดงให้เห็นถึงความเป็นแหล่งที่มารวมกันของผู้คนในวันเวลาที่บ้านแตกสาแหรกขาดจนกลับมารวมเป็นปึกแผ่นกันอีกครั้งหลังจากที่เราเสียกรุงฯ ครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๓๑๐)

"ย่านกะดีจีน" อยู่ไม่ไกลจากศูนย์กลางของความเป็นราชธานีในสมัยนั้นที่มีเพียงลำน้ำที่ชื่อ *คลองบางกอกใหญ่* หรือ *คลองบางหลวง* เป็นเส้นกั้น *กะดีจีน* อยู่ตอนใต้ของเมืองธนบุรีตรงปากคลองบางกอกใหญ่ ทั้งยังแสดงความเป็นถิ่นฐานย่านของผู้คนที่เราเรียกว่า *ชาวจีน* หากแต่ในความจริง กลับมีเรื่องราวที่ชวนขบคิด ขุดคุ้ย และค้นหา มากกว่านามความเป็นจีนที่ปรากฏอยู่เท่านั้น

ในความเป็นย่านที่สืบค้นเรื่องราวได้กว่าสองร้อยปี ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการเรียนรู้คู่ไปกับความเป็นราชธานีของรัตนโกสินทร์อย่างไม่อาจแยกจากกันได้ แม้ว่าวันเวลาของความเจริญจะทำบ้านเมืองฝั่งพระนครก้าวไปสู่ความศิวิไลซ์ โดยปล่อยทิ้งให้ทางฝั่งธนบุรีและกะดีจีน กลายเป็นสัญลักษณ์ของการอ่อนความเจริญมานับร้อยปี โดยเฉพาะหากอาศัยเพียงความเจริญทางด้านวัตถุเป็นสำคัญ แต่หากมองปัจจัยอื่น ๆ ที่สะท้อนความเป็นตัวตนของ *กะดีจีน* แล้ว การอ่อนความเจริญทางด้านวัตถุกลับเป็นสิ่งที่ชะลอความศิวิไลซ์จอมปลอมที่เข้ามาบดบังภาพความงามของอดีตให้เลือนหายไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ก่อนสีสันของบ้านเมืองจะทำให้ ฝั่งธนบุรีและกะดีจีนกลายเป็นเมืองฟ้าอมรไปในวันข้างหน้า เลยอยากหยิบเอา “ย่านกะดีจีน” มาเล่าผ่านมุมมองของวันเวลา ถึงเสน่ห์ที่ชวนคิด ชวนชม ก่อนที่จะไม่สามารถย้อนวันเวลากลับคืนมาอีกได้เลย

จะว่าไปแล้วโดยรวมของพื้นที่ฝั่งธนบุรีและย่านกะดีจีนในรอบเวลากว่าร้อยปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๙ หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักรพรรดิพงศ์ เสด็จฯ ทิวงคตลง และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพื้นที่ของพระราชวังเดิมซึ่งเคยเป็นพระราชวังของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมาก่อนให้เป็นที่ตั้งของกองทัพเรือสืบมา ทำให้ฝั่งธนบุรีรวมถึงย่านเก่าดูจะเลือนหายไปจากความทรงจำของคนทางฝั่งพระนครจนกระทั่งปีฉลองพระนครครบรอบ ๑๕๐ ปีใน พ.ศ. ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ทรงสร้างถาวรวัตถุเพื่อเฉลิมฉลองด้วยสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ เพื่อเป็นการเชื่อมพระนครสองฝั่งแม่น้ำระหว่างฝั่งตะวันออกกับฝั่งตะวันตก หรือเป็นการเชื่อมระหว่างฝั่งพระนครเข้ากับฝั่งธนบุรีก็คงจะไม่ผิด

ในความเป็นย่านเก่าของสังคมทางฝั่งธนบุรีมีการรวมตัวกันเป็นบ้าน ย่านมาตั้งแต่ครั้งสมัยอยุธยา ขณะที่ฝั่งฟากตรงข้ามที่เรียกว่า พระนคร หรือ ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำกลับปรากฏร่องรอยของผู้คนอยู่บางตา และมีความสำคัญขึ้นพร้อม ๆ กับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ด้วยเหตุนี้ การรู้จักย่านกะดีจีนจึงเท่ากับทำความเข้าใจความเป็นมาของผู้คนจากสังคมอยุธยาสืบต่อมา และมองเห็นรอยต่อของสังคมอยุธยากับความเป็นสมัยรัตนโกสินทร์ได้อย่างมีชีวิตชีวา หรือหากเราทำความเข้าใจกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีอายุ ๒๔๑ ปีใน พ.ศ.นี้ โดยมองข้ามกรุงธนบุรีของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่มีอายุเพียง ๑๕ ปี ย่อมขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง

ย่านกะดีจีน: ภาพมุมงามจากฟากฝั่งน้ำ

ภาพของย่านกะดีจีนในวันนี้ ยังคงมากเสน่ห์ที่ชวนให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาให้ถวิลหาที่จะทำความรู้จักในนิยามของความเป็น *ชุมชนหลากวัฒนธรรม สังคมพหุลักษณ์ ความผสมผสาน* หรือแม้แต่ *ความต่างศาสนา* ฯลฯ ที่ผู้คนในยุคปัจจุบันพยายามจะจำกัดความให้กับกะดีจีน มุมมองผ่านสัมผัสแรกของการมาเยือนกับภาพแทนที่แสดงให้เห็นถึงความต่างในศาสนสถานต่าง ๆ เมื่อแรกปรากฏพบที่อยู่รวมกัน

ภาพมุมกว้างบนระนาบริมฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาที่มองเห็นพระปรางค์วัดอรุณฯ ที่งามสง่าและโดดเด่นเป็นหมุดสายตาของผู้คนมาหลายร้อยปี แม้แต่ในบันทึกของนักเดินทางในอดีตก็ยังกล่าวถึง พระปรางค์องค์นี้แสดงความเป็นพระมหาธาตุของแผ่นดินอยู่นานหลายร้อยปี จนถึงพื้นที่ที่อยู่ตอนล่างด้านใต้ลงมาจะพบกับความโดดเด่นของป้อมวิไชยประสิทธิ์ที่ตั้งอยู่บริเวณปากคลองบางกอกใหญ่ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิม ต่ำลงมาก็จะพบกับพื้นที่ความเป็นย่านกะดีจีนกับความโดดเด่นของวัดวาอาราม และศาสนสถาน เช่น พระอุโบสถ วิหาร และวิหารหลวงของวัดกัลยาณมิตร ศาลเจ้าเกียนอันเกงที่ประดิษฐานพระโพธิสัตว์กวนอิมของชาวจีนฮกเกี้ยน โบสถ์ซางตาครู้สของชาวคาทอลิกเชื้อสายโปรตุเกส และพระบรมมหาธาตุเจดีย์ที่สูงเด่นของวัดประยุรวงศาวาส ก่อนจะสุดปลายตาด้วยสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ ฯลฯ แทบไม่น่าเชื่อ เพียงเราหยุดเวลาชั่วขณะเพื่อค้นหาความหมายของความเป็นย่านกะดีจีน กลับพบความงามที่แตกต่างกันผสมผสานอย่างลงตัวอยู่บนเส้นระนาบริมฝั่งน้ำ ยังไม่รวมถึงความเป็นกะดีขาวหรือมัสยิดบางหลวง ศาสนสถานของชาวมุสลิมเชื้อสายจาม-มลายู ที่ตั้งอยู่ริมคลองบางหลวงที่พ้นจากสายตาไปก็เป็นอีกสีสันของความเป็นย่านเก่าอย่างกะดีจีนในวันนี้

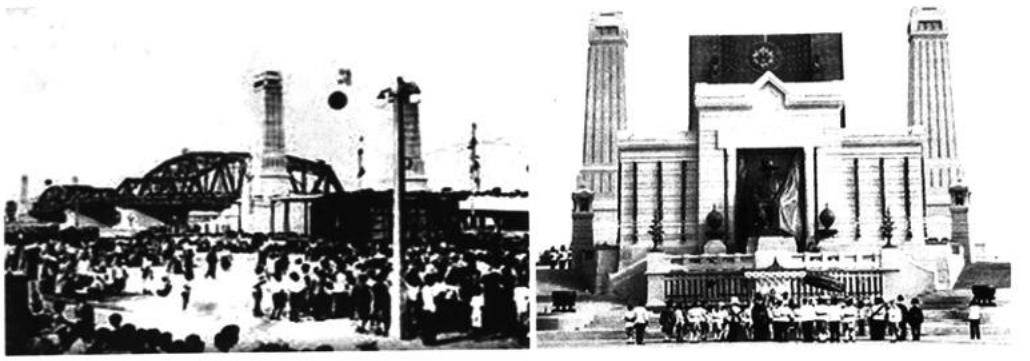
สะพานพระพุทธยอดฟ้า (ปฐมบรมราชานุสรณ์): ศรที่มีนัยสำหรับชาวฝั่งธนบุรี

ก่อนหน้าปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ถ้าพูดถึง ย่านกะดีจีนและฝั่งธนบุรี ต้องถือว่าเป็นคนละฟากกับฝั่งพระนครโดยสิ้นเชิง ความต่างด้านความเจริญอย่างไรก็จะมาไม่ถึงฝั่งธนบุรี ด้วยเหตุนี้กระมังที่ผู้หลักผู้ใหญ่ที่เติบโตเป็นหนุ่มก่อนที่หลวงจะสร้างสะพานเชื่อมข้ามมาต่างเล่าให้ฟังว่า เมื่อตอนที่ยังไม่มีสะพานพุทธ ชาวบ้านจะพูดว่า *"หมาฝั่งธนบุรี คนบางกระบือไม่กลัวรถ"* ทำให้เราอยากรู้ต่อไปว่า *"ทำไมหมาฝั่งธนบุรี ถึงไม่กลัวรถ"* คำตอบที่เป็นเรื่องใกล้ตัว ก็เพราะว่า เมื่อสังคมของความเจริญจากสะพานข้ามแม่น้ำยังมาไม่ถึง แล้วจะไปเอารถราที่ไหนมาให้ผู้คนที่ฝั่งธนบุรี ได้พบเห็นกัน เพราะฉะนั้น ถ้าหากชาวฝั่งธนบุรี ที่ไม่ได้มีโอกาสข้ามไปพระนครแล้ว อย่างไรก็ไม่มีวันที่จะเห็นรถ เห็นความเจริญของบ้านเมืองไปได้ แต่

จะแตกต่างจากคนบางกระบือที่ถูกกล่าวอ้างว่าไม่กลัวรถเหมือนกันนั้น ก็เพราะย่านบางกระบือเป็นเขตทหารมาแต่เก่าก่อน จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะทำให้ผู้ที่อยู่ในเขตทหารจะต้องกลัวรถไปด้วย

พูดถึง *สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์* นี้ได้ถูกสร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๕ หรือ ๙๑ ปีที่แล้ว ในเวลาที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของบ้านเมืองเราในหลายด้าน ชวนให้ค้นหาสำหรับผู้คนในวันนี้มากมายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเพราะรูปทรงของสะพาน ความเป็นมาของการสร้าง และนัยที่เป็นที่ถูกนินทากันมาตั้งแต่ปีเริ่มสร้างจนถึงทุกวันนี้

สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ ที่ชาวบ้านเรียกกันอย่างคุ้นเคยว่าสะพานพุทธนั้น ถูกสร้างขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) เพื่อเฉลิมฉลองคราวพระนครครบรอบ ๑๕๐ ปี ว่าไปแล้วเวลาที่ฉลองสะพานแห่งนี้มีขึ้นเมื่อ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ อันเป็นเวลาที่พระนครที่มีนามว่ากรุงรัตนโกสินทร์ มีอายุยืนยาวมาถึง ๑๕๐ ปีนั้น กลับเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกิดขึ้นในพระนคร นั่นคือ เปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยคณะราษฎร์ ที่นำโดยพระยาพหลพลพยุหเสนา ในวันที่ ๒๔ มิถุนายนในปีนั้น หลังเฉลิมพระนครเพียงสองเดือนเศษเท่านั้น ขณะที่ผู้คนทางฝั่งธนบุรีต่างเฝ้ามองกระแสความเจริญที่เพิ่งเข้ามาถึงประตูบ้านของตัวเอง ทว่าบ้านเมืองกลับถูกพลิกเป็นตาลปัตรจากหน้ามือเป็นหลังมือ

สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ ถาวรวัตถุที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อนำความเจริญข้ามสู่ฝั่งธนบุรีและเป็นสัญลักษณ์แห่งการสถาปนาราชจักรีวงศ์มาครบ ๑๕๐ ปี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ทรงพระราชดำริให้สร้างเป็นอนุสรณ์แห่งปฐมบรมราชา อันหมายถึง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประทับนั่งบนพระแท่นที่ประดิษฐานอยู่เชิงสะพานฝั่งพระนคร โดยกำหนดให้แบบของสะพานเป็นรูปลูกศรตามพระราชลัญจกรในพระองค์ที่มาจากพระนาม เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา จึงทำให้รูปทรงของสะพานแห่งนี้มีรูปลักษณ์ที่มองจากด้านบนเป็นเหมือนลูกศรที่เชื่อมจากฝั่งตะวันออก หรือฝั่งพระนคร ตรงมายังฝั่งธนบุรี

ขณะที่เสียงวิจารณ์จากชาวบ้านร้านถิ่นของชาวฝั่งธนบุรีที่ว่าสะพานดังกล่าวมีเจตนาในการสร้างให้เป็นรูปลูกศร เพื่อเล็งตรงจากฝั่งพระนครพุ่งเข้าหาพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ประดิษฐานอยู่กลางวงเวียนใหญ่

เสียงนินทานี้มีตลอดทุกยุคทุกสมัยสืบมาจนถึงปีปัจจุบัน และก็เป็นสิ่งที่ชาวบ้านปักใจเชื่อกันอย่างสนิทใจ ทั้งที่ความจริงแล้วระหว่างวันเวลาของการสร้างสะพานกับการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ที่วงเวียนใหญ่นั้นห่างไกลกันกว่า ๒๐ ปี ด้วยซ้ำ คือสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่วงเวียนใหญ่เพิ่งสร้างเสร็จในพ.ศ. ๒๔๙๗ ห่างกันถึง ๒๒ ปี หากแต่ชาวบ้านหลายคนกลับนำพื้นฐานประวัติศาสตร์ของชาติที่ไม่เคยสร้างสรรค์สังคมให้เจริญ แต่กลับมาเย็บเล่มรวมกันให้เป็นเรื่องจนได้

วัดประยุรวงศาวาส (วัดรั้วเหล็ก): นามนี้มีที่มาและมีที่ไป

พอพูดถึง ย่านกะดีจีน แล้วอดไม่ได้ที่จะนึกถึงหนังสืออ่านนอกเวลาเล่มหนึ่งที่ชื่อว่า *เด็กบ้านสวน* ที่ผู้เขียนใช้นามปากกาว่า *พ.เนตรรังษี* ซึ่งเมื่อก่อนทางกระทรวงศึกษาธิการเลือกให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อสักประมาณ ๒๐ กว่าปีก่อน เชื่อว่าหลายคนคงเคยอ่านมาแล้ว *พ.เนตรรังษี* เขียนหนังสือชุดนี้ไว้สองเล่ม คือ *เด็กบ้านสวน* และ*หนุ่มนักเรียน* หนังสือทั้งสองเล่มเป็นเรื่องเล่าของผู้เขียนที่เขียนจากความทรงจำของตนในวัยเด็กที่ตนเองเป็นเด็กฝั่งธนบุรีและเติบโตในปลายรัชกาลที่ ๕ *พ.เนตรรังษี* เป็นเด็กที่เติบโตมาในย่านกะดีจีน ศึกษาเล่าเรียนก็อยู่ในย่านนี้ และเรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดผ่านตัวอักษรจากหนังสือชุดนี้จึงเป็นเวลาที่ย่านกะดีจีน และฝั่งธนบุรีถูกทอดทิ้งให้อ่อนโรยจากความเจริญตามที่เคยกล่าวไว้ เมื่อนำมาอ่านจึงได้พบกับกลิ่นอายของวันวานและวันเวลาที่ผ่านเลยไปอย่างช้า ๆ จนอารมณ์ของหนังสือพาผู้อ่านโลดแล่นไปในช่วงเวลาที่ไกลเกินกว่าที่จะคิดถึงได้ ดูไม่น่าเชื่อว่า *พ.เนตรรังษี* จะบันทึกความเป็นย่านกะดีจีน ที่ตั้งอยู่คนละฝั่งน้ำกับพระนครได้อย่างน่าอภิรมย์ และชวนโหยหาวันคืนให้ย้อนกลับมา

ตอนหนึ่งใน *หนุ่มนักเรียน* ที่ *พ.เนตรรังษี* บรรยายถึงในวัยเด็กที่ตนเองเข้าเป็นนักเรียนครั้งแรกกับกลุ่มเพื่อน ๆ โรงเรียนแรก ที่ *พ.เนตรรังษี* เข้าเรียนเป็นโรงเรียนอะไร ลองฟังเจ้าของเรื่องเล่าดู

> *"...เรียกชื่อตามภาษาชาวบ้านว่า โรงเรียนรั้วเหล็ก ถ้าเรียกให้ถูกต้องก็คือ โรงเรียนวัดประยุรวงศ์ ตัวโรงเรียนตั้งอยู่ที่ตึก "พรรณาคาร" เป็นตึกชั้นเดียวสร้างเป็นแถวยาวมี ๓ ชั้นคือ ประถมปีที่ ๑-๒-๓ แต่ละชั้นมีห้องเดียว ไม่แยกเป็นห้อง ก.ข.ค.ง. ฯลฯ ..."*

โรงเรียนรั้วเหล็ก คือโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ชื่อว่า วัดรั้วเหล็ก อย่างที่ชาวบ้านเรียกก็เพราะรั้วของวัดนี้เป็นรั้วเหล็กจริง ๆ และรูปร่างแปลกตากว่าวัดอื่น เพราะเป็นเหล็กที่หล่อเป็นรูปศาสตราวุธ เช่น ดาบ หอก ขวาน ธนู ฯลฯ เพราะความแปลกนี่แหละจึงเป็นเหตุให้รั้วเหล็กชุดนี้ยังคงประดับอยู่ที่วัดแห่งนี้

ตามประวัติวัดที่สร้างตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ ราว พ.ศ. ๒๓๗๑ ว่า ผู้สร้างได้แก่ เจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) ขุนนางผู้ใหญ่สมัยรัตนโกสินทร์ ภายหลังได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นถึง สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) สมเด็จเจ้าพระยาองค์ใหญ่แห่งตระกูลบุนนาคนั่นเอง ในการสร้างวัดในคราวนั้น ท่านได้อุทิศที่ดินใน

ส่วนของสวนกาแฟของท่านมาสร้างเป็นวัด และในคราวเดียวกันท่านก็ได้สั่งรั้วเหล็กมาจากประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบนิยมในสมัยนั้นโดยน้อมเกล้าฯ ถวายรัชกาลที่ ๓ เพื่อใช้ประดับพระบรมมหาราชวัง แต่พระองค์ไม่โปรดเพราะเป็นการนำรูปอาวุธไปล้อมรอบวัง จึงพระราชทานกลับมาให้ประดับไว้ที่วัดแทน แต่ให้เจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) ใช้น้ำตาลทรายน้ำหนักเทียมกันถวายกลับ เหตุนี้กระมัง วัดนี้จึงเป็นที่ของชื่อตามที่ชาวบ้านเรียกว่า วัดรั้วเหล็ก จนถึงปัจจุบัน

ส่วนตึก *"พรรณาคาร"* ที่ พ.เนตรรังษี ว่าเคยเป็นที่ตั้งของโรงเรียนนั้น น่าจะเป็นการสร้างขึ้นภายหลังในช่วงรัชกาลที่ ๕ จากรูปภาพเป็นอาคารทรงกอธิคสวยงามมากและใช้เป็นอาคารของโรงเรียนมาจนกระทั่งเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา (พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๘) น่าจะโดนระเบิดในคราวเดียวกัน จึงไม่ปรากฏร่องรอยของอาคารนั้นอีก นอกจากเห็นจากภาพถ่ายเก่าเท่านั้น

การที่วัดประยุรวงศาวาสเป็นวัดหลวงที่มีความสำคัญ ด้วยเหตุนี้ในการเสด็จพระราชทานกฐินทางชลมารคจึงถูกกล่าวถึง น่าจะตั้งแต่แรกสร้างก็เป็นได้ โดยเฉพาะเมื่อบ้านเมืองยังไม่มีถนนหนทางและสะพานอย่างในยุคหลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงทำให้ พ.เนตรรังษี เล่าถึงคราวที่จะได้มีโอกาสรับเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ว่า

> *"...การเสด็จพระราชทานกฐิน โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้นของทางโรงเรียน ตลอดจนครูและนักเรียนที่จะได้มีโอกาสเฝ้ารับเสด็จฯ สมัยเมื่อผมอยู่โรงเรียนวัดประยุรวงศ์นั้น ดูเหมือนจะมีพระราชพิธีเช่นนี้ ๓ ปีต่อหนึ่งครั้ง เพราะเป็นงานใหญ่ต้องตระเตรียมการ เหน็ดเหนื่อยกันมาก...*
>
> *ระยะทางจากท่าน้ำวัดประยุรวงศ์ ก็ตกแต่งสะอาดสำหรับเรือจ้างข้ามฟากดูเหมือนจะหยุดรับผู้โดยสารหนึ่งวัน เขาเอาโป๊ะใหญ่มาทอด ทำทางเสด็จพระราชดำเนินใหม่เรียบร้อย ศาลาท่าน้ำริมแม่น้ำก็ทาสีสะอาดสะอ้าน ถนนหินจากท่าน้ำเข้าสู่ตัววัดก็ถากถางหญ้าเตียน*
>
> *...การเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตรานี้ เป็นการดีสำหรับประชาชนได้มาต้อนรับเสด็จโดยพร้อมเพรียงกัน นอกจากนั้นถ้าองค์พระเจดีย์ โบสถ์วิหาร ตลอดจนศาลาและกำแพงวัด มีความรู้สึกพูดได้เหมือนมนุษย์ก็คงพากันแซ่ซ้องอนุโมทนา เพราะในการเสด็จพระราชดำเนินทุกครั้ง สิ่งเหล่านั้นก็พลอยได้รับการบูรณะตกแต่งให้ดูสะอาดสวยงามทุกครั้งไป เป็นการ "โบกปูนรับเสด็จ" ซึ่งมีมาแต่สมัยโน้นแล้ว..."*

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความหมาย ที่พอจะหยิบยืมปากนักเขียนร่วมสมัยอย่าง พ.เนตรรังษี ที่ร่วมเหตุการณ์เมื่อเกือบร้อยปีผ่านมา นำมาถ่ายทอดให้ฟังแบบเกร็ดเล็กผสมน้อยของความเป็น วัดรั้วเหล็ก

วัดซางตาครู้ส: โบสถ์ของพวกฝรั่งโลสงโปรตุเกสที่เมืองบางกอก

แทบไม่น่าเชื่อว่า พ.ศ. ๒๕๖๖ จะเป็นปีที่ความสัมพันธ์ของพวกฝรั่งโลสงโปรตุเกสกับไทยจะดำเนินมายาวนานถึง ๕๑๒ ปีแล้ว คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่ประเทศหนึ่งจะก่อความสัมพันธ์กับอีกประเทศหนึ่งได้ยาวนานขนาดนี้ จะว่าไประยะเวลาถึงครึ่งศตวรรษนั่นย่อมแสดงว่า เรากำลังกล่าวถึงความสัมพันธ์ตั้งแต่สมัยอยุธยายังเป็นศูนย์กลางการปกครองของบ้านเมืองเราเป็นอย่างน้อย ว่าแต่ใครคือ *ฝรั่งโลสงโปรตุเกส* และมาเกี่ยวอะไรกับ ย่านกะดีจีน ของชาวฝั่งธนบุรี

โบสถ์ซางตาครู้ส

ฝรั่งโลสงโปรตุเกส แขกเมืองฝรั่งปัศตุกัน หรือพวกพุทเกศ ต่างเป็นคำที่คนไทยเรานิยมใช้เรียกชาวโปรตุเกสที่เข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยอยุธยาแล้ว อย่างเช่นคำว่า *โลสง* น่าจะมาจากคำว่า *ลูโซ* ซึ่งเป็นคำที่ชาวโปรตุเกสใช้กล่าวถึงตนเอง หรืออย่างคำว่า *ปัศตุกัน หรือพุทเกศ* ก็คงจะเป็นคำฝรั่งในเสียงคนไทยที่มาจากคำว่า *โปรตุกีส* หรือ *โปรตุเกียน* ที่ใช้เรียกมาตั้งแต่อดีตแล้ว ชาวโปรตุเกสนับเป็นฝรั่งตะวันตกชาติแรกที่เข้ามารู้จักบ้านเรา โดยเข้ามาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๐๕๔ ในรัชสมัยพระรามาธิบดีที่ ๒ ชาวโปรตุเกสเป็นผู้นำปืนไฟรวมทั้งปืนใหญ่ที่เป็นของแปลกและอาวุธทันสมัยในการทำสงครามเข้ามายังบ้านเรา โดยสนใจสินค้าจากภูมิภาคนี้จำพวกเครื่องเทศ สินค้าป่าจากบ้านเรา เหตุที่ชาวโปรตุเกสเดินทางเข้ามาทำการค้าสัมพันธ์กับอยุธยาตั้งแต่สมัยนั้น จึงปรากฏบ้านโปรตุเกสอยู่ที่อยุธยา โดยได้รับพระราชทานที่ดินอยู่ริมฝั่งน้ำเจ้าพระยาทางใต้ของเกาะเมือง หมู่บ้านโปรตุเกสในอยุธยาอยู่ล้อมรอบไปด้วยชุมชนพวกแขกจาม แขกยะวา แขกมลายู และอีกหลาย ๆ แขก ฝรั่งพวกนี้ที่มาอยู่ในกลุ่มแขก จึงเป็นที่มาของคำเรียกว่า *แขกเมืองฝรั่งปัศตุกัน* นั่นเอง

หมู่บ้านโปรตุเกสในอยุธยาที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่คนละด้านกับหมู่บ้านของชาวญี่ปุ่นและหมู่บ้านชาวอังกฤษ โดยมีที่ดินทั้งที่เป็นหมู่บ้าน โบสถ์ และสุสานของพวกตนซึ่งมีบันทึกไว้ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ว่า ชาวโปรตุเกสในอยุธยามีจำนวนประชากรมากถึงประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าคน

ขนมฝรั่งกุฎีจีน

แต่พอมาในสมัยหลังจากการเสียกรุงฯ ครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๓๑๐) พวกชาวโปรตุเกสและรวมถึงชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกสบางส่วนได้อพยพโยกย้ายลงมาอยู่อาศัยที่เมืองบางกอก โดยส่วนหนึ่งได้มาอาศัยอยู่ร่วมกับหมู่บ้านโปรตุเกสที่วัดคอนเซ็บชัญ หรือที่ย่านสามเสนซึ่งเป็นชุมชนและศาสนสถานที่มีมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์แล้ว และอีกส่วนหนึ่งได้ลงมาตั้งหมู่บ้านอีกแห่งของพวกตนในกรุงธนบุรีโดยได้รับพระราชทานที่ดินจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีใน พ.ศ. ๒๓๑๕ โดยโปรดเกล้าฯ ให้ชาวโปรตุเกสตั้งชุมชนของตนเองบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนใต้จากพระราชวังเดิม ต่ำกว่าชุมชนชาวจีนที่กุฎีจีน เหตุนี้ก็เป็นได้ ทำให้พวกฝรั่งกลุ่มนี้ถูกเรียกว่า *ฝรั่งกุฎีจีน* หมายถึง ฝรั่งที่มาอยู่ในย่านที่มีศาสนสถานและชุมชนของชาวจีนอยู่อาศัยมาก่อนแล้ว และเมื่อฝรั่งพวกนี้ทำขนมที่เป็นอาหารจากวัฒนธรรมของพวกตนอย่างที่คนไทยมักเรียกว่า ขนมฝรั่ง จึงเป็นที่มาของคำที่เรียกอย่างเข้าใจกันโดยง่ายว่า *ขนมฝรั่งกุฎีจีน* สืบต่อกันมา

วันวานของพวกฝรั่งกุฎีจีนที่เล่ามาตั้งแต่ต้น นอกจากเป็นผู้ที่เคยนำอาวุธปืนไฟมาให้ชาวเราได้รู้จักแล้ว ศิลปะวิทยาการอีกหลายแขนงก็ยังเป็นผู้ได้นำเข้ามาสู่สังคมของเรา ส่วนในวันนี้ ย่านกุฎีจีนที่ชาวลูกหลานผู้เป็นเชื้อพันธุ์พวกฝรั่งโลสงโปรตุเกสในวันวาน ยังคงเก็บงำคุณค่าของความงามที่ไม่ได้มีแต่เฉพาะ

วัดซางตาครูส หรือแค่ขนมฝรั่งที่คอยอวดชาวเราจำพวก *ขนมฝรั่งกุฎีจีน กวยตั๊ด กุดสลัง ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง*เท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงรากเหง้าของความสัมพันธ์ที่ชนกลุ่มนี้ฝังรกไว้ในเมืองสยามมายาวนานจวบจนถึงปัจจุบันอีกด้วย

ศาลเจ้าเกียนอันเกง: ปริศนาของย่านจากคำว่า กุฎีจีน

ศาลเจ้าของชาวจีนหลังเล็กริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งธนบุรี ที่ตั้งอยู่ใกล้วัดกัลยาณมิตรหลังงามและแทรกตัวอยู่เหนือโบสถ์ซางตาครูสที่โดดเด่นของชาวโรมันคาทอลิก สถานที่ที่ใคร ๆ เรียกศาลเจ้าหลังนี้ว่า ศาลเจ้าเกียนอันเกง ถูกต้องเรากำลังหมายถึงศาลเจ้าจีนอันเป็นที่มาของนามที่เป็นปริศนาในความเป็นย่านกุฎีจีนแห่งนี้

ความหมายของ *เกียนอันเกง* ที่บอกเล่าถึงรากเหง้าของชาวจีนที่นี่ว่า *สถานที่อันสงบของชาวฮกเกี้ยน* หมายถึงตัวตนหรือความเป็นชนชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาก่อร่างสร้างตัว รวมทั้งศาลเจ้าแห่งนี้ผ่านความสามารถของพี่น้องสองตระกูลใหญ่ คือ *แซ่ซิม* และ*แซ่ตัน* ปัจจุบันกลายเป็นสกุลสิมะเสถียร และตันติเวชกุล นั่นเอง

ความจริง ความเป็นมาของศาลเจ้าเกียนอันเกง ไม่น่าที่จะมีอายุของความเก่าแก่เกินกว่าในสมัยรัชกาลที่ ๓ ทั้งนี้จากประวัติของศาลเจ้าได้กล่าวถึงศาลหลังเดิมสองหลังคือ ศาลเจ้าพ่อกวนอู และศาลเจ้าพ่อโจวซือกง ที่มีมาก่อนหน้านั้นและชำรุดทรุดโทรมจนต้องรื้อลงก่อนจะสร้างศาลเจ้าหลังใหม่ขึ้นแทนในสมัยรัชกาลที่ ๓ พร้อมกับอัญเชิญเจ้าแม่กวนอิม หรือพระโพธิสัตว์กวนอิมมาจากแซฮุนเตง ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิเต้ากวงจากจีนเพื่อมาประดิษฐานเป็นองค์เทพประธานอันเป็นนามเรียก *ศาลเจ้าแม่กวนอิม* หรือศาลเจ้าเกียนอันเกงดังกล่าว อย่างไรก็ตามแม้ว่า *ศาลเจ้าเกียนอันเกง* จะมีอายุร่วมสมัยในรัชกาลที่ ๓ หากแต่จุดเริ่มต้นจากความเป็นศาลเจ้าหลังเดิมของชาวจีนต่อมาจนถึงศาลเจ้าหลังปัจจุบันที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับกลุ่มชนชาวจีนเมื่อคราวตามมากับสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเพื่อสถาปนาเมืองขึ้น (พ.ศ. ๒๓๑๐) กลับเป็นหมุดหมายของความเป็นย่านที่กล่าวว่า *ย่านกุฎีจีน*

ความหมายของคำว่า *กุฎี* จากชื่อย่านกุฎีจีน แม้ว่าจะปรากฏในรูปคำที่แตกต่างกันหลายคำ เช่น กุฎี กุฏิ กะฎี กะฏิ กระฎี กุฎี กุฎิ หรือ กะดี หรือแม้กระดีย์ ก็มี ตามจดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ ๔ ยังทรงใช้คำว่า *ตำบลกะดีจีน* อยู่เช่นกัน หากลองพยายามจัดระเบียบจากความสับสนของภาษาต่าง ๆ ก็อาจจะมีจากนัยของคำดังกล่าวได้ ๒ ความหมาย ๑) *กุฎี กุฏิ กะฎี กะฏิ กระฎี กุฎิ*

ที่มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่า เรือนสำหรับพระภิกษุสามเณรอยู่ กับความหมายที่ ๒ กะดี น. หมายถึง *โรงที่ประชุมทำพิธีศาสนาอิสลาม นิกายเจ้าเซ็น* ดูจะยิ่งทำให้สับสนขึ้น แต่ลองมองบริบททางสังคม จะเห็นได้ว่า การใช้คำว่า *กะดี* ถูกนำมาใช้ในวัฒนธรรมมุสลิมหรือในศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ฝั่งธนบุรีจะพบการใช้คำนี้ เรียกศาสนสถานของตนอยู่หลาย ๆ แห่ง เช่น กะดีหลวง กะดีใหญ่ กะดีเล็ก กะดีกลาง กะดีบน กะดีล่าง กะดีนอก กะดีบ้านสวน กะดีขาว กะดีแดง กะดีปลายนา กะดีโต๊ะหยี จนถึง กะดีเจริญพาศน์ ฯลฯ ที่ล้วนตั้งอยู่รายรอบกะดีจีนแห่งนี้

หากจะลากความเข้าหาเพื่อเป็นการสรุปเบื้องต้นว่า กะดีที่กล่าวมาล้วนแต่เป็นกะดีแขกที่อยู่ทางฝั่งธนบุรีทั้งสิ้น และถ้ากะดีจีน หรือศาลเจ้าจีนแห่งนี้จะเป็นเพียงศาสนสถานหรือโรงที่ประชุมทำพิธีของชาวจีนเพียงหนึ่งเดียวที่อยู่ทางฝั่งธนบุรี และท่ามกลางดงของกะดีแขก คงพอจะอนุโลมให้เกิดความเข้าใจได้ในชั้นแรก หรืออาจจะลากเข้าหาตามความหมายแรกที่ว่า สถานที่แห่งนี้อาจเคยเป็นเรือนสำหรับภิกษุสามเณรชาวจีนของพระพุทธศาสนา ฝ่ายมหายาน จำพรรษาก็คงจะพอหลับตารับฟังการตีความกันได้ทั้งสองนัยเทียมกัน

ไม่ว่าความเป็น *กะดีจีน* หรือ *กุฏีจีน* ตามนัยใดที่ชวนคิดกันให้ปวดหัวเล่นนี้ คงไม่สำคัญเกินไปกว่าความเป็นมาของภูมินามที่อยู่เคียงคู่กับฝั่งธนบุรีมากว่า ๒๔๐ ปี เท่ากับการจางหายไปพร้อมกับสำนึกใหม่ที่เพิ่งถูกสร้างขึ้นเพื่อความรักชาติและการเป็น “ไทย” สมบูรณ์แบบในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ได้เปลี่ยนความเป็น *ตำบลกะดีจีน* ที่บ่งบอกเรื่องราวและความเป็นมา มาสู่ตำบลวัดกัลยาณมิตรทดแทน

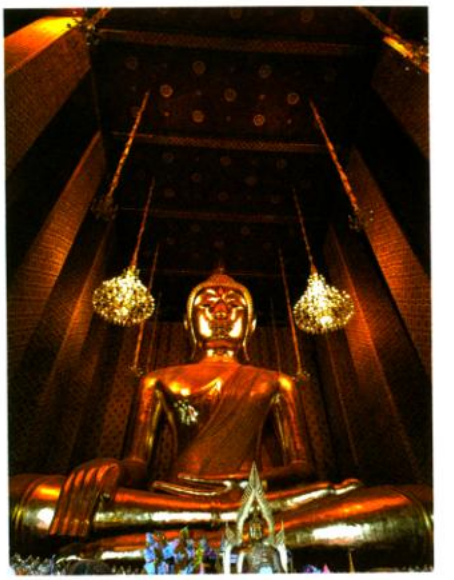
วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ซำปอกง): ศูนย์รวมจิตใจของชาวจีน

หนึ่งในเก้าในกระแส *“การไหว้พระเก้าวัด”* คงจะหนีไม่พ้น วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารในย่านกุฏีจีน เพื่อเป็นการแสวงหามิตรที่ดี จากที่ใครบางคนได้ปลุกเป็นกระแสในช่วงสี่ห้าปีมานี้ และก็ปลุกติดจนใคร ๆ ต่างก็หาโอกาสในการเข้ามาเยี่ยมเยียนวัดวาอารามที่ถูกผูกนามให้กลายเป็นความสำคัญในด้านต่าง ๆ ตามความหมาย แม้ว่าจะต้องเหนื่อยแบบสายตัวแทบขาดก็ยังอยากไปให้ครบ

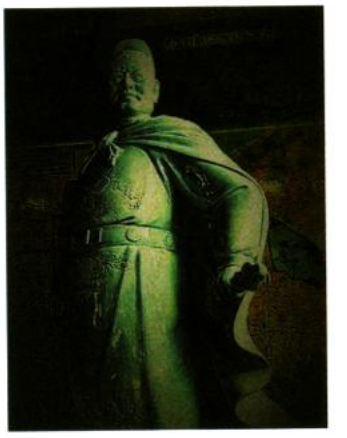
หากแต่วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารที่อยู่ทางฝั่งธนบุรีหรือที่ชาวจีนที่ทำมาค้าขายส่วนใหญ่รู้จักกันในนาม หลวงพ่อซำปอกงนั้น กลับมีความหมายและความเป็นมามากกว่าการเป็นเพียงความเพียรเพื่อการแสวงหามิตรที่ดีตามที่เข้าใจกัน ทั้ง ๆ ที่วัดแห่งนี้มีความสำคัญตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๓ สมัยที่ใคร ๆ ก็สร้างวัดถวายตามกลอนเพลงยาวสรรเสริญพระเกียรติฯ ที่นายมี มหาดเล็กแต่งขึ้น ว่า

"...ทูลเรื่องอื่นมิได้ชื่นเหมือนเรื่องวัด
เวียนแต่ตรัสถามไถ่ให้ใฝ่ฝัน
ถึงวัดนั้นวัดนี้เป็นนิรันดร์
ถึงเรื่องปั้นเขียนถากสลักกลึง..."

วัดกัลยาณมิตรเป็นหนึ่งในวัดที่ขุนนางสร้างถวายฯ โดยผู้ที่สร้างในครั้งนั้นในราว พ.ศ. ๒๓๖๘ คือ เจ้าพระยานิกรบดินทร (โต) อุทิศที่ดินและบ้านของตนเองในย่านกุฎีจีนสร้างเป็นวัดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และในคราวนั้นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระวิหารหลวงรวมทั้งพระประธานในพระวิหารเพื่อให้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศูนย์รวมจิตใจสำหรับผู้ที่ทำมาค้าขายริมน้ำ เช่นเดียวกับการที่มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำที่วัดพนัญเชิงในสมัยอยุธยา จะว่าไปแล้ว การที่มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่สำหรับวัดริมน้ำอย่างที่วัดกัลยาณมิตร ดูจะเป็นความเหมาะสมและลงตัวทีเดียว ทั้งนี้เพราะในรัชสมัยของพระองค์ การค้าสำเภากับชาวจีนและนานาประเทศทางฟากตะวันออกดูจะรุ่งเรืองขึ้นมาก และการที่จะทวนแม่น้ำขึ้นไปถึงอยุธยาเพื่อไปนมัสการหลวงพ่อโตที่วัดพนัญเชิงดูจะเป็นเรื่องที่เกินควร จึงเป็นความลงตัวที่ได้มีวัดกัลยาณมิตรในคราวนั้น พระองค์จึงทรงพระราชทานนามวัดแห่งนี้ว่า วัดกัลยาณมิตร อันหมายถึง *ความเป็นมิตรที่ดีของเจ้าพระยานิกรบดินทร* ขณะที่พระพุทธรูปขนาดใหญ่ในพระวิหารหลวงแห่งนี้ ถูกกล่าวนามจากชาวบ้านว่า หลวงพ่อโต หรือซำปอกงของชาวจีน ในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระองค์ทรงขนานนามพระพุทธรูปองค์นี้ว่า *พระพุทธไตรรัตนนายก* นามเดียวกับพระพุทธรูปใหญ่ที่วัดพนัญเชิง พระนครศรีอยุธยา สืบมา

หลวงพ่อโต หรือ พระพุทธไตรรัตนนายก วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

ซำปอกง

ส่วนความเป็น *ซำปอกง* หรือเทพแห่งการเดินทางของชาวจีนนั้น บอกได้ว่าอยู่กับบรรดาชาวจีนโพ้นทะเลมายาวนาน โดยการเคารพเทพเจ้าแห่งการเดินทางที่ชาวจีนกล่าวนามว่า ซำปอกง หรือ ซำปอฮุดกง นั้นมีมาหลายร้อยปีแล้ว กว่า ๖๐๐ ปีก่อนในรัชสมัยจักรพรรดิหยงเล่อแห่งราชวงศ์หมิง ได้อุบัติมหาขันทีนามว่า *เจิ้งเหอ* ที่มีความชำนาญในการเดินเรือด้วยกองเรือแห่งจักรพรรดิจีน และได้โอกาสที่นำชาวจีนเดินทางออกจากแผ่นดินใหญ่ไปเป็นชาวโพ้นทะเลตามภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงการพาชาวจีนเหล่านั้นมายังสยามตั้งแต่แผ่นดินอยุธยาถึงสองครั้ง เหตุนี้เอง *เจิ้งเหอ* จึงเปรียบเสมือนเทพแห่งการเดินทางของชาวจีนมาช้านาน ส่วนคำว่า *ซำปอกง* หมายถึง บุตรคนที่สาม ก็ยังพ้องกับประวัติชีวิตของมหาขันทีผู้นี้ และในนัยที่หมายถึง *แก้วสามประการอันเป็นที่สักการะ* อันหมายถึง *พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์* ยังสัมพันธ์กับที่รัชกาลที่ ๔ ทรงขนานนามว่า *พระพุทธไตรรัตนนายก* อีกด้วยเช่นกัน

เหตุนี้ ความเป็น *หลวงพ่อโต ซำปอกง ซำปอฮุดกง หรือพระพุทธไตรรัตนนายก* ของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารแห่งนี้ จึงมีความเป็นมาที่ชวนคิดและไตร่ตรองมากกว่าเพียง *"การไหว้พระเก้าวัด"* เพื่อแสวงหามิตรที่ดีโดยพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นไหน ๆ

มัสยิดบางหลวง (กะดีขาว): หนึ่งเดียวที่สำแดงความต่างที่อยู่ร่วมกัน

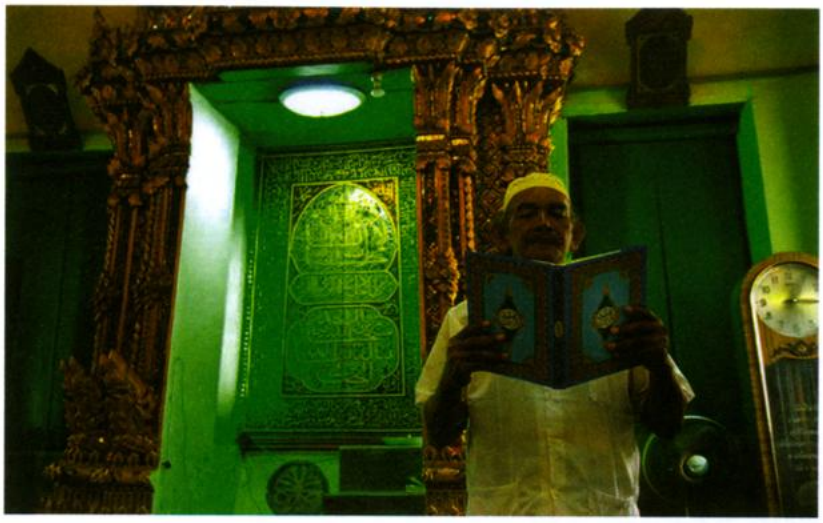
เคยเกริ่นนำไว้ตอนต้นแล้วว่า มุมมอง *"ย่านกุฎีจีน"* จากริมฝั่งชวนให้มองเห็นภาพที่ทำให้เข้าใจในความเป็นสังคมไทยได้ดีทีเดียวกับการอยู่รวมกันของผู้คนที่หลากหลายวัฒนธรรมจนกลายเป็นความต่างที่ลงตัว แต่คงจะเป็นภาพที่ยังสมบูรณ์ไม่ได้หากยังขาดวัฒนธรรมร่วมในความเป็นศาสนาอิสลามโดยมองผ่านย่านเดียวกันในเส้นทางคลองบางกอกใหญ่ หรือคลองบางหลวง นั่นเอง

มัสยิดบางหลวง หรือกุฎีขาว เป็นอีกภาพแทนที่ถ้าเราทำความเข้าใจแล้วคงทำให้เรามองเห็นความเป็น *กะดีจีน* ได้อย่างมีเสน่ห์ ที่กล่าวอย่างนั้นก็เพราะมัสยิดบางหลวง หรือ กุฎีขาว ทำให้เราเข้าใจได้ว่า หลายสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นข้อจำกัดในศาสนา มัสยิดแห่งนี้กลับแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ถึงขอบเขตที่สามารถก้าวข้ามพ้นได้

มัสยิดบางหลวง หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า กะดีโต๊ะหยี กะดีขาว หรือ กุฎีขาว เกิดขึ้นพร้อมกับชุมชนมุสลิมของพวกแขกแพ เชื้อสายจาม-มลายูที่อพยพย้ายถิ่นลงมาจากอยุธยาหลัง พ.ศ. ๒๓๑๐ ประมาณคร่าว ๆ ตามหลักฐานควรจะมีชุมชนแขกมุสลิมเกิดขึ้นในบริเวณนี้ตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์แล้ว หากแต่ถ้าอาศัยศาสนสถานที่เรียกว่า *กุฎี* ของตนแล้ว คงจะขานรับเพียงร่วมสมัยในรัชกาลที่ ๓ เป็นต้นมาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงที่อาคารกุฎี หรือศูนย์กลางของชุมชนอาจเกิดขึ้นในรูปทรงอื่นก่อนก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามอาคารหลักของมัสยิดบางหลวงต้องนับว่าเป็นศาสนสถานที่มีอายุความเป็นมาที่เก่าแก่กว่ามัสยิดใด ๆ ในกรุงเทพมหานคร

อายุของอาคารมัสยิดบอกถึงความร่วมสมัยในรัชกาลที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๓๙๔) ที่โดดเด่นจากมุมมองทางสถาปัตยกรรม เช่น ความนิยมในการสร้างอาคารก่ออิฐถือปูนที่มีเสาพาไลรองรับชายคา จนเป็นสิ่งหนึ่งที่กล่าวถึงสมัยนั้นว่า *แบบพระราชนิยมของพระองค์* อีกสิ่งหนึ่งคือ การใช้ลวดลายปูนปั้นประดับที่เรียกว่า *ลายพุดตานก้านแย่ง* เป็นแบบแผนของอาคารร่วมสมัย ซึ่งจะเห็นถึงการนำลวดลายพุดตานก้านแย่งมาประดับมัสยิดแห่งนี้อย่างหรูหรา เห็นได้ชัดเจนในส่วนของหน้าบันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง และหากศึกษาจากประวัติมัสยิดยังกล่าวถึง *เจ้าสัวพุก ต้นสกุลพุกภิญโญ* ชาวจีนที่เข้ามาเป็นเขยของแขก ได้รับแรงบันดาลใจจากซุ้มวิมานของพระวิหารวัดอนงคาราม และนำมาสร้างประดับเป็นซุ้มประชุมทิศ *(เมี๊ยหรอบ)* ภายในโถงของมัสยิด จึงเป็นการเติมเต็มถึงยุคสมัยของอาคารมัสยิดแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

หากเราพิจารณาอีกด้านหนึ่งจะเห็นว่านอกจากความเก่าแก่ของอาคารมัสยิดแล้ว ยังพบได้ถึงสิ่งที่พ้นจากข้อจำกัดที่หลายคนอาจคิดว่า อาคารมัสยิดควรจะต้องสร้างเป็นรูปทรงโดมเท่านั้น จนดูเป็นประเพณีนิยม หรือวัฒนธรรมนิยมของชุมชนมุสลิมในพื้นที่ต่าง ๆ ของบ้านเรา ขณะที่มัสยิดบางหลวงกลับแสดงให้เห็นการอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ โดยคงรักษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่เกิดขึ้นพร้อมกับวันเวลาของบ้านเมืองในสมัยนั้น และหากมองในด้านความงามของวัฒนธรรมผสมผสานที่อาจหยิบยืมและแลกเปลี่ยนระหว่างกันได้ มัสยิดแห่งนี้ได้เปิดรับการแลกเปลี่ยนรวมทั้งการปรับรับเข้ากับวัฒนธรรมของตน ระหว่าง *วัดอนงคาราม* ที่ย่านคลองสานกับ *มัสยิดบางหลวง* ที่ย่านกุฎีจีนได้อย่างลงตัว ขณะที่ยังคงรักษาจารีตหรือขนบธรรมเนียมความเป็นตัวตนได้อย่างภาคภูมิ หากประเมินอายุจากวันเวลาที่พูดถึงอาคารหลังนี้เป็นประจักษ์พยานของวัฒนธรรมร่วมจวบจวนจะสองร้อยปีแล้ว

การทำความรู้จัก ย่านกะดีจีน ของฝั่งธนบุรีผ่านมุมมองที่แตกต่างโดยหัดใช้กระจกเงาบานใหม่ ๆ ที่เราไม่เคยหยิบขึ้นมามอง คงทำให้เราเข้าใจความเป็น "ตัวตน" ของคนไทยได้เพิ่มขึ้น และการสร้างความเข้าใจในตัวเราก็คงไม่ได้หมายความเฉพาะแต่การเรียนรู้เพื่อรู้จัก ย่านกุฎีจีน เท่านั้น...สถานที่แห่งใดก็เช่นเดียวกัน หากเราค้นหาความเป็นไทยในแผ่นดินแห่งนี้ ถ้าเราเปิดใจในการเรียนรู้เพื่อรู้จักอย่างจริงใจ การอ้างถึง "ความสมานฉันท์" ย่อมไม่เกิดขึ้นได้ เว้นแต่เราจะยังคงยอมสะกดคำนั้นเรื่อยไป

ความคาดหวังและการก้าวเดินสู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal)

▮ *มงคล วานิกร*

พระยาสีหราช-เดโชชัย เจ้าพระยาสุรวงษ์วัฒนศักดิ์ (โต บุนนาค)

ปฐมบท...ยุคปกติวิถีชีวิต (Normal)

"บ้าน" หรือ "จวน" ของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นทรัพย์สมบัติที่เป็นมรดกตกทอดมาสู่ลูกหลาน คือ พระยาสีหราช-เดโชชัย เจ้าพระยาสุรวงษ์วัฒนศักดิ์ (โต บุนนาค) โดยมอบให้กับทางราชการอันเป็นคุณูปการที่เกิดกับประเทศชาติในการปฏิรูปการศึกษาให้กับคนไทยในยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ยุคปกติวิถีชีวิตของการเข้ามาใช้ชีวิตของเยาวชนไทยรุ่นแล้วรุ่นเล่า ในรูปแบบต่าง ๆ จวบจน พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อเกิด "โรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา"[๑] พร้อมทั้งเปิดรับแผนกครูประถม (ป.ป.) สำหรับผู้ที่จบออกไปเป็นครู จวนตั้งอยู่บริเวณโรงเรียนศึกษานารีในปัจจุบัน ต่อมาสถานที่คับแคบและมีการตัดถนนเพื่อก่อสร้างสะพานพระพุทธยอดฟ้า จึงมีการแลกเปลี่ยนสถานที่ให้มาตั้งอยู่ ณ ถนนอิสรภาพในปัจจุบัน ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๗๔ เป็นต้นมา นับว่าเป็นการลงหลักปักฐาน เป็นต้นไม้ลงรากแก้วลึก เติบโต แผ่กิ่งก้านไพศาล จนถึงปัจจุบัน รองรับเยาวชนไทยทั่วประเทศผ่านเข้ามาใช้ชีวิตใน "บ้านหลังที่ ๒" แห่งนี้อย่างมากมาย และมีชื่อเสียงเป็นที่คาดหวังมาก ว่ากันว่าจะต้องเป็นนักเรียนที่สอบแข่งขันชิงทุนอันดับที่ ๑ ของจังหวัด จึงจะมีสิทธิ์เข้าเรียน ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ พร้อมด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ปก.ศ. สูง) โดยนักเรียนชั้นประถมและมัธยมศึกษา ก็ไปสังกัดโรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาต่อไป

---

[๑] สุดารัตน์ ชาญเลขา. **ปฐมกำเนิดบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วารสารศรีสมเด็จ'๕๖** (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๖) หน้า ๗๔ - ๗๕

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ก่อเกิดครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๔ เป็นเสมือนหนึ่งรากเสริมของต้นไม้หลัก ทำหน้าที่ช่วยเหลือค้ำจุนในการจดทะเบียนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นมา

ด้วยเกียรติคุณของการดำเนินการผลิตนักศึกษาออกไปเป็นครูที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยเป็นอย่างมาก จวบจนในที่สุดได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ "สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์" ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา เป็นเกียรติภูมิศักดิ์ศรีของการเป็นวิทยาลัยครูแห่งแรกของประเทศไทยที่น่าภาคภูมิใจของบรรดาศิษย์เก่า "ลูกสุริยะ" ทุกคนเป็นอย่างยิ่ง

ลูกสุริยะตั้งแต่อดีต มีการกระจายตัวไปทั่วประเทศ ในองค์กรสำคัญต่าง ๆ นอกเหนือจากภาระงานเป็นครู ในสถานศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา แล้วยังปรากฏในองค์กรอื่น เช่น ทหาร ๓ เหล่าทัพ ตำรวจ ตลอดจนรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน ธนาคาร เป็นต้น

ประสบการณ์ที่มีค่าสำหรับผมซึ่งไม่เคยลืม คือในแต่ละจังหวัดจะมีรุ่นพี่ที่มีงานประจำอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ แล้วก็ยังมีจิตใจเอื้อเฟื้อดูแลน้องที่เริ่มเข้าบรรจุไปทำงานรับราชการที่จังหวัดนั้น ๆ ในการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากบรรดารุ่นพี่ลูกสุริยะตั้งแต่รุ่นอาวุโสมาก ๆ บางท่านเป็นศิษย์เก่าตั้งแต่เรียนโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นี่คือสปิริตของ "ลูกสุริยะ" ที่มีความรักความผูกพัน ซึ่งถูกบ่มเพาะมาเป็นอย่างดีจาก "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" เพราะมีต้นทุนที่สำคัญ คือ

> *"ประสบการณ์ที่มีค่าสำหรับผมซึ่งไม่เคยลืม คือในแต่ละจังหวัดจะมีรุ่นพี่ที่มีงานประจำอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ แล้วก็ยังมีจิตใจเอื้อเฟื้อดูแลน้องที่เริ่มเข้าบรรจุไปทำงานรับราชการที่จังหวัดนั้น ๆ ในการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากบรรดารุ่นพี่ลูกสุริยะ"*

๑) **ทักษะชีวิต** จะบ่มเพาะให้เป็นผู้ที่มีความอดทน มีสติ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข มีน้ำใจนักกีฬาพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรมดีพร้อม

๒) **ทักษะอาชีพ** ได้รับการประสิทธิ์ประสาทจากคณาจารย์ที่ทรงคุณค่าทั้งความรู้ ประสบการณ์ บ่มเพาะให้พวกเราลูกสุริยะ อย่างน้อย ๒ – ๔ ปี เป็นพื้นฐานไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ได้อย่างสง่างาม ด้วยความแข็งแกร่ง มีต้นทุนที่ดี สามารถแสดงออก ไม่ว่าทางสติปัญญาหรือการปฏิบัติตน มีภาวะผู้นำสูง ใช้ชีวิตต่อสู้อุปสรรคได้อย่างสมศักดิ์ศรี

พัฒนาสู่ยุคปกติชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็น "มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา"

ปรัชญา	**"สร้างองค์ความรู้ระดับสากล ขยายผลสู่ท้องถิ่นและนานาชาติ"**
วิสัยทัศน์	**"มุ่งมั่น ทุ่มเทให้เป็นเลิศของประเทศ เป็นมหาวิทยาลัยคุณภาพสากลชั้นนำ" (World Class Quality University)**

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยก้าวสู่ยุคปกติวิถีชีวิตใหม่อย่างรวดเร็ว รุนแรง ในทุกมิติ วิถีชีวิตของประชาชนก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคของดิจิทัล (Digital) เต็มรูปแบบ นวัตกรรมใหม่เกิดขึ้นอย่างมากมายที่จะต้องปรับตัวเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขในสังคม ถือว่าเป็น "ปกติชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)"

จวบจน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ เกิดวิกฤตโรคระบาดร้ายแรง คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ยิ่งทำให้สังคมไทยต้องเปลี่ยนแปลงอีกมากมาย ส่งผลทำให้มีการปิดประเทศ (Lock Down) จึงเป็นภาวการณ์ที่ "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" ได้รับผลกระทบไปด้วย

เป็นเรื่องน่ายินดีที่ "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" อันเป็นที่รักและผูกพันของเรามีศักยภาพในการปรับตัวให้สามารถฝ่าวิกฤตดังกล่าวที่ใหญ่มาก ใช้ความอดทนมุ่งมั่นมีความสามัคคีของมวลสมาชิกทุกท่าน ทุกหน่วยงานภายใน โดยการนำของอธิการบดี ผศ.ดร.ลินดา เกณฑ์มา และท่านยังได้เสียสละมารับหน้าที่นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอีกหน้าที่หนึ่งที่ทำให้ "บ้าน" ของพวกเราได้ผ่านพ้นมาได้อย่างรอด ปลอดภัย ขอแสดงความชื่นชม ยินดี และเป็นกำลังใจให้อย่างยิ่ง ตามที่ท่านได้ปรารถนาไว้ในหนังสือ "ศรีสมเด็จ'๖๔" ว่า

"[๒] พื้นฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมในอดีตของ "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" มีความเป็นมานานกว่า ๑๐๐ ปี ช่วงเวลาสำคัญ เริ่มตั้งแต่เป็นโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จนเป็น "วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" วิทยาลัยครูช่วงเวลานั้น นับว่าเป็นช่วงเวลาที่สร้างเยาวชนขึ้นมาจนเป็นบุคคลระดับชาติจำนวนมากที่สุด สมาคมศิษย์เก่าฯ ของมหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงเป็นสมาคมที่แข็งแกร่ง เปี่ยมด้วยคุณภาพมีสายเลือด "ลูกสุริยะ" ที่เข้มข้น ไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

"สมาคมศิษย์เก่าฯ ของมหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงเป็นสมาคมที่แข็งแกร่ง เปี่ยมด้วยคุณภาพมีสายเลือด "ลูกสุริยะ" ที่เข้มข้น ไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดทั้งภายในและภายนอกประเทศ"

[๒] ผศ.ดร.ลินดา เกณฑ์มา. **พื้นฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมในอดีตของ "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" วารสารศรีสมเด็จ'๖๔** (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๔)

"ลูกสุริยะ" ทุกคนไม่เคยทอดทิ้งกัน สถานการณ์ปัจจุบันแม้จะเกิดวิกฤตโรคระบาด ม็อบทางการเมืองไม่ได้ทำให้เกิดปัญหาใด ๆ ที่น่าหนักใจต่อมหาวิทยาลัยเลย ตรงกันข้ามกลับได้พบกับความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความมีวินัยในตนเองของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายมหาวิทยาลัยและฝ่ายสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยารวมทั้งชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย

ในการดำเนินงานของสมาคมฯ ได้วางยุทธศาสตร์ไว้ถึง ๕ ยุทธศาสตร์ เสมือนเป็นเข็มทิศนำทาง ได้แก่

๑. สร้างความสามัคคี และผดุงเกียรติของสมาชิก

๒. ส่งเสริมศีลธรรม วัฒนธรรมการศึกษาเล่าเรียน และการกีฬาที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและสมาคมฯ

๓. เสริมสร้างความเจริญและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๔. ช่วยเหลือสนับสนุนสมาชิก และร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

๕. การบริหารจัดการสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ทำให้เชื่อมั่นว่าการดำเนินการในช่วงวิกฤตดังกล่าวโดยพลิกให้เป็นโอกาส ทำให้ทั้ง ๒ ส่วนของ "บ้าน" สู่สังคมปกติวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่สมบูรณ์เป็นที่ประจักษ์แล้ว ในฐานะที่เป็นศิษย์เก่า แม้จะอยู่ไกล รู้สึกชื่นชมและมีความภาคภูมิใจใน "บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" เสมือนบ้านหลังที่ ๒ ที่ได้มีโอกาสมาใช้ชีวิตผ่านการฝึกอบรมบ่มเพาะ ให้นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างสง่างาม

ก้าวไปสู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal)

มีคำถามใหม่จากศิษย์เก่าหลายรุ่นต่อมาอีกว่า แล้ว "บ้าน" หลังนี้โดยเฉพาะ "สมาคมศิษย์เก่าฯ" จะก้าวเดินต่อไปอย่างไรในขณะที่สังคมยังคงเปลี่ยนผ่านต่ออย่างไม่หยุดยั้ง สู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal) อันเป็นคำถามที่ท้าทายมาก สำหรับการทำหน้าที่ของผู้ดูแลที่ได้เสียสละมาดูแลต้อนรับผู้มาเยือนทั้งศิษย์รุ่นน้อง ศิษย์เก่าที่แวะเวียนมาเยือนอยู่เสมอ รวมถึงครู-อาจารย์ ที่ท่านเคยได้มาใช้ชีวิตที่บ้านหลังนี้

การทำหน้าที่เป็นเสมือนรากเสริมให้กับส่วนของบ้านหลัก คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ได้ตั้งวิสัยทัศน์ไว้อย่างกว้างไกล และเป็นสากล (World Class Quality University) ในมิติหลักของปรัชญาว่า

"สร้างองค์ความรู้ ระดับสากล ขยายผลสู่ท้องถิ่น และนานาชาติ" เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากและขอเชิญในฐานะศิษย์เก่า ไม่ว่าท่านจะอยู่ที่ใด สำหรับ "ลูกสุริยะ" ทุกคนควรจะกลับมาช่วยเหลือและเป็นกำลังสำคัญ ในช่องทางของสมาคมศิษย์เก่าฯ คนละไม้คนละมือ คนละพลังความคิด ขับเคลื่อนให้ "บ้าน" หลังนี้

> *"มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ได้ตั้งวิสัยทัศน์ไว้อย่างกว้างไกล และเป็นสากล (World Class Quality University) ในมิติหลักของปรัชญาว่า "สร้างองค์ความรู้ ระดับสากล ขยายผลสู่ท้องถิ่น และนานาชาติ""*

ได้ก้าวเดินไปสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ให้ได้อย่างสมบูรณ์ อาจมีข้อเสนอแนะว่าจะทำอย่างไร (How to) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์สู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal) ได้แก่

๑. วิเคราะห์/ประเมินยุทธศาสตร์ของสมาคมฯ ที่จะไปตอบโจทย์วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในการปิดจุดอ่อนและเพิ่มโอกาสที่จะไปสู่เป้าหมายในแต่ละมิติ

๒. พัฒนาเครือข่ายของศิษย์เก่าในรุ่นต่าง ๆ ให้มีความแน่นแฟ้นและเป็นปัจจุบัน เน้นการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ (อาจจะต้องสนับสนุนการศึกษาวิจัย เพื่อการสำรวจอย่างเป็นระบบ)

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เพื่อทราบทิศทางการก้าวเดินสู่ยุคปกติชีวิตวิถีอนาคต (Next Normal) ในฐานะผู้ผลิต “วิศวกรสังคม” โดยใช้ต้นทุนที่มากคุณค่าของ “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา”

๔. จัดทำแผนพัฒนาเชิงรุกของสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อาจกำหนดระยะเวลาของแผนให้สัมพันธ์กับวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ

ทั้งหมดที่ได้บรรยายมาเป็นความรู้สึกที่ขอชื่นชม และขอเป็นกำลังใจให้กับทุกท่านที่ได้ทำหน้าที่ดูแล “บ้าน” อันเป็นที่รัก ผูกพัน แม้จะจากไปไกล ทุกครั้งที่มีโอกาสกลับมา “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา” ก็อดไม่ได้ที่จะคิดถึงความเป็นมาในอดีตที่มีความอบอุ่นทั้งกายใจ มีผองเพื่อนพี่น้อง สำคัญยิ่งคือ ครู - อาจารย์ ทุกท่าน แม้บางท่านจะจากพวกเราไปเป็นนิรันดร์แล้ว ก็ยังคงมีสายใยผูกพันสำหรับท่านที่ยังมีชีวิตอยู่ และขอสัญญาว่าจะขอเป็นพลังเล็ก ๆ ที่จะได้สานฝันอันยิ่งใหญ่ของพวกเรา “ลูกสุริยะ” ที่จะมีต่อ “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา” ให้สถาวรคู่แผ่นดินไทยอย่างสง่างาม ยั่งยืนสืบไป

ห้องโถง

"ศูนย์กลางแห่งบ้านที่ซึ่งสมาชิก
พบปะกันด้วยเรื่องสำคัญ"

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) กับการสนับสนุนการแปลวรรณกรรมจีน*

▮ *ปิยนาถ บุนนาค*

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

วรรณกรรมจีนโดยเฉพาะพงศาวดารจีนนั้นนับได้ว่าเป็นตำราเรียนประเภทหนึ่งของคนไทยมานานแล้ว โดยถือกันว่าหากใครได้อ่านพงศาวดารจีนเข้าใจและทราบอรรถรสเป็นอย่างดี ย่อมทำให้ผู้นั้นเป็นคนเฉลียวฉลาดรอบรู้จิตใจคน รู้จักการทำงาน มีคติธรรม ตลอดจนรู้กลยุทธ์ในการสงครามจนถือได้ว่าพงศาวดารจีนเป็นตำราพิชัยสงครามด้วย ดังนั้นพงศาวดารจีนจึงมีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยที่เป็นเครื่องประดับสติปัญญาของนักการเมืองนักการปกครอง สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ตระหนักถึงคุณค่าดังกล่าวของพงศาวดารจีน ดังนั้นเมื่อท่านมีกำลังอำนาจอยู่ในฐานะ “อธิบดี” ของบ้านเมืองซึ่งสามารถให้การสนับสนุนงานทำนุบำรุงวรรณกรรมได้อย่างเต็มที่แล้ว ท่านจึงเชิญนักปราชญ์ผู้มีภูมิรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาจีนและภาษาไทยเป็นอย่างดีให้มาร่วมประชุมแปลพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทยตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๔ และสนับสนุนให้มีการพิมพ์ออกเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้อ่าน เพราะนอกจากเพื่อความบันเทิงสนุกสนานแล้วยังก่อให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาด้วย

---

*ปรับปรุงส่วนหนึ่งจาก ปิยนาถ บุนนาค. แนวความคิดและบทบาททางการเมืองของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๒ ถึงสมัยรัชกาลที่ ๔. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑๑๔-๑๑๕.

ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการแปลวรรณกรรมจีน ตั้งแต่เริ่มแรก[๑] กล่าวคือ ในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้แปลเรื่องไซฮั่น และเรื่องสามก๊ก ต่อมาในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ ให้แปลเรื่องเลียดก๊ก ห้องสินและตั้งฮั่นล่วงมาในรัชกาลที่ ๓ มีชาวจีนจำนวนมากเข้ามาทำมาค้าขายและอยู่ร่วมกันตามชายฝั่งทะเล ต่อมามีเหตุการณ์ที่ชาวจีนตั้วเหี่ยทำร้ายกัน และก่อเหตุร้ายต่อบ้านเมืองทำให้เจ้าพระยาพระคลังว่าที่สมุหพระกลาโหม (ดิศ บุนนาค) (ต่อมาในรัชกาลที่ ๔ คือสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์) ต้องนำกำลังไปปราบหลายครั้ง ดังที่ชายทะเลแสมดำเมื่อ พ.ศ.๒๓๘๗ ที่ตำบลลัดกรุด จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๐ และที่เมืองฉะเชิงเทรา เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๑ เป็นต้น ต่อมาในรัชกาลที่ ๔ เมื่อสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ขณะเป็นว่าที่สมุหพระกลาโหม ซึ่งมีหน้าที่ดูแลหัวเมืองชายทะเล ที่มีชาวจีนโพ้นทะเลมาอาศัยอยู่จำนวนมาก ท่านจึงสนับสนุนให้มีการแปลวรรณกรรมจีนเพื่อผสมผสานความคิดผ่านตัวละครและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์จีนมาสู่การปรับตัว อันส่งผลให้อยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุขร่วมกัน[๒] วรรณกรรมจีนที่คัดเลือกมาแปลครั้งนั้นมีจำนวน ๑๐ เรื่อง ได้แก่เรื่องไซ้จิ้น ตั้งจิ้น น่ำซ้อง หงอโต้ บ้วนฮวยเหลา โหงวโฮ้วเพงไซ โหงวโฮ้วเพงหนำ ชวยงัก ซ้องกั้ง และเม่งเฉียว และอีก ๙ เรื่อง เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ให้มีการแปลขึ้นในช่วงที่ท่านเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินตอนต้นรัชกาลที่ ๕ ได้แก่เรื่องเสาปัก ชิยินกุ้ยเจงตัง ชิเตงซันเจงไซ เลียดต้วน อิวกังหนำ ไต้อั้งเผ่า เซียวอั้งเผ่าหนำอิดซือ และเม่งฮวดเชงฌ้อ[๓] วรรณกรรมแต่ละเรื่องนั้นได้มีการจัดให้มีการแสดงงิ้วถ่ายทอดเนื้อหาสาระและสร้างความสนุกสนาน เป็นการสอนคุณธรรมและเรียนรู้เล่ห์กลให้รู้จักผิดชอบชั่วดีผ่านตัวละคร ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีโรงเรียนสอนประชาชน วรรณกรรมจีนแปลดังกล่าวมีการจัดพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๔๑๙ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ได้นำวรรณกรรมจีนและเรื่องแปลในรัชกาลที่ ๑ ถึงต้นรัชกาลที่ ๕ มาพิมพ์เผยแพร่ โดยเฉพาะวรรณกรรมจีน ๑๙ เรื่องดังกล่าวนั้นเรียกว่า ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

จีนมีวรรณกรรมคลาสสิคที่ยกย่องว่ายิ่งใหญ่อยู่ ๔ เรื่อง ดังนี้[๔]

๑. สามก๊ก แต่งโดย เล่ากวนจง พ.ศ.๑๘๗๓ มีอายุราวสมัยสุโขทัยของไทย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แปลเป็นภาษาไทย วันเวลาที่แปลเป็นภาษาไทยมีอายุห่างจากต้นฉบับ ๔๐ กว่าปี

[๑]ปรับปรุงจาก แนวหน้า (๒๕๖๑). ภูมิบ้าน ภูมิเมือง: 'ซ้องกั้ง' วรรณกรรมวิถีคนกล้าในสังคมไทย. จากเว็บไซต์: https://www.naewna.com/lady/315485. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖.

[๒]อ่านรายละเอียดใน วินัย สุกใส. "วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๑๑–๒๔๗๕ (ตอนที่ ๑)", วารสารจีนศึกษา, Vol 3 No 3 (2010): เมษายน ๒๐๑๐, หน้า ๒๑๒-๒๔๐ จากเว็บไซต์: https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CSJ/article/view/55468 สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖.

[๓]ดูรายละเอียดใน ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม. สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์. (กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, ๒๕๑๖), หน้า ๑๓๗-๑๔๑.

[๔]สมปอง ดวงไสว (บรรณาธิการ). พงศาวดารจีนซ้องกั้ง ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๑), หน้า ๘๔๓.

๒. ซ้องกั๋ง เดิมเป็นมุขปาฐะ เรื่องเล่า ตำนาน ที่เล่าสืบต่อ ๆ กันมา จนกระทั่งชื่อไหน่อัน / เล่ากวนจง นำมาเขียนเป็นเรื่องราวหลังจากสามก๊ก สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้มีพระประสาท ให้แปลเป็นภาษาไทย พ.ศ.๒๔๑๐ ปลายแผ่นดินรัชกาลที่ ๔ ห่างจากต้นฉบับจริงของจีน ๒๙๔ ปี พงศาวดารจีนซ้องกั๋งมีอายุเกือบ ๕๐๐ ปี ฉบับแปลเป็นภาษาไทย แปลออกมาได้ ๘๒ เล่มสมุดไทย

การแปลเรื่องซ้องกั๋งในครั้งนั้น แปลจากต้นฉบับภาษาจีน โดยผู้แปลเป็นชาวจีนที่อาศัยในเมืองไทย เป็นการแปลในสำเนียงเสียงภาษาฮกเกี้ยน ออกมาเป็นภาษาไทยดังเรื่องซ้องกั๋ง เป็นสำเนียงภาษาฮกเกี้ยน แต่ภาษาแมนดาริน หรือจีนกลาง จะเป็นช่งเจียง คำว่า ช่ง หรือซ้อง ราชวงศ์ช่ง หรือ ราชวงศ์ซ้อง คือเรื่องเดียวกัน

๓. ไซอิ๋ว แต่งโดย อู๋เฉิงเอิน พ.ศ.๒๑๓๓ สมัยอยุธยา หลังเสียกรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ.๒๑๑๒ เป็นเวลา ๒๑ ปี เป็นวรรณกรรมที่เยาวชนสนใจมากที่สุด เป็นเรื่องที่อ่านสนุกบันเทิงของเด็ก ๆ

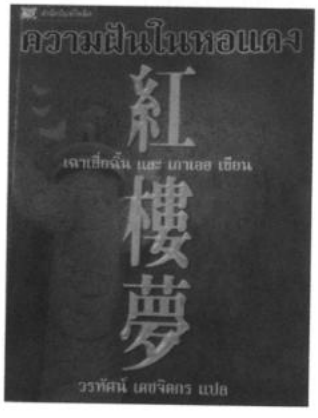
๔. ความฝันในหอแดง แต่งโดย เฉาเสวี่ยฉิน พ.ศ.๒๓๓๕ หลังสร้างกรุงเทพมหานคร ๑๐ ปี

ซ้องกั๋ง ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์[๕] ความหมายและความสำคัญของซ้องกั๋งมี ๒ ประการ คือ

ประการแรก คือ ซ้องกั๋งเป็นชื่อของตัวละครเอกในวรรณกรรมสุดยอดของจีน จากเรื่อง สุยหูจ้วน พงศาวดารชายน้ำ ซึ่งนำมาแปล และนำชื่อตัวละครเอกมาตั้งเป็นชื่อเรื่องของวรรณกรรมเรื่องนี้

ประการที่สอง ซ้องกั๋ง เป็นชื่อวรรณกรรมคลาสสิคของจีน เป็นนิยายจีนหรือเป็นพงศาวดารจีน ที่คนไทยนำมาแปลเป็นภาษาไทย ให้คนไทยได้อ่านกันตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๔ พ.ศ.๒๔๑๐ และจัดพิมพ์ที่โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ.๒๔๒๒ ช่วงปลายชีวิตของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) หลังจากการแปลสำเร็จ ๑๒ ปี พิมพ์สำเร็จก่อนสมเด็จเจ้าพระยาฯ ถึงแก่พิราลัย ๓ ปี สมเด็จท่านพิราลัย พ.ศ.๒๔๒๕

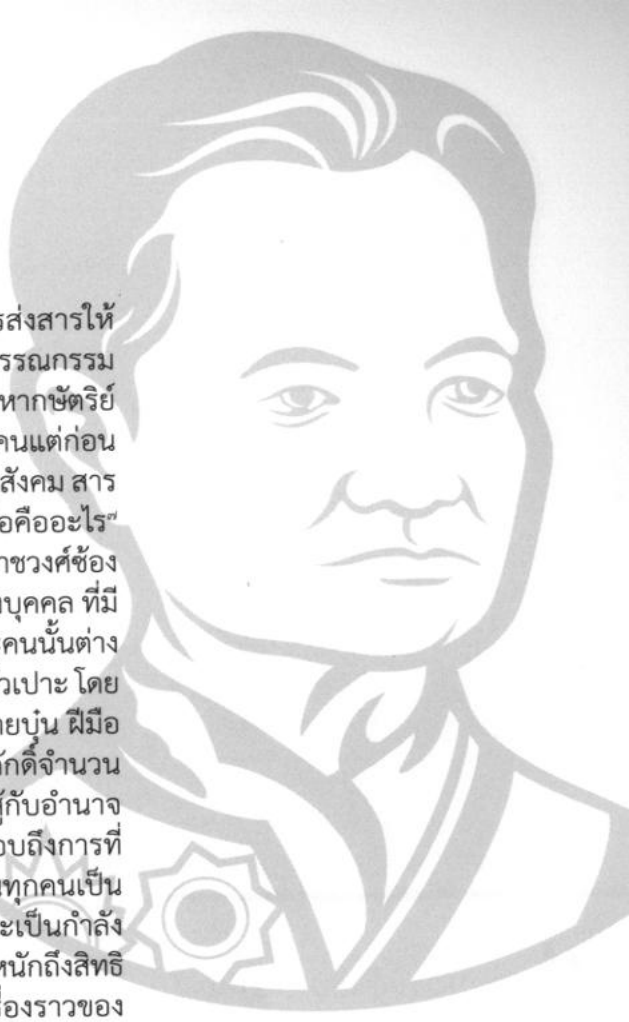
การแปลเรื่องซ้องกั๋ง

จากต้นฉบับของเรื่องซ้องกั๋งที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) มีพระประสาทให้แปล มีความนำว่า

วันศุกร์ เดือนสี่ แรมห้าค่ำ จุลศักราช ๑๒๒๙ ปีเถาะ นพศก ฯพณฯ ที่สมุหพระกลาโหม มีพระประสาทสั่งให้แปลพงศาวดารจีน มีตอนหนึ่งชื่อ “จุยฮือ” คือ ซ้องกั๋งออกเป็นคำไทย ไว้เป็นเรื่องของชาวบ้าน อ่านฟังเล่นเหมือนเล่านิยาย

การแปลเรื่องนี้เป็นภาษาไทยเพื่อให้คนไทยได้รับรู้ให้เป็นเรื่องของชาวบ้านอ่านได้ทั่วไป เหมือนเป็นการเล่านิทานสู่กันฟัง แต่ลึกลงไปกว่านั้นมิใช่เป็นเพียงเรื่องอ่านเล่นเป็นนิทานหรือนิยายของชาวบ้านเท่านั้น ดังข้อความว่า “คิดด้วยซื่อก็เป็นเช่นนั้น แต่ตัวหนังสือสำคัญ ย่อมมีความนัยซ่อนอยู่ได้ในการแปล เมื่อ พ.ศ.๒๔๑๐ แปลออกมาเป็นสมุดไทยได้ ๘๒ เล่ม และพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.๒๔๒๒ โดย

[๕] ดูรายละเอียดใน เพิ่งอ้าง, หน้า ๘๔๒-๘๕๘.

โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ เป็นสมุดฝรั่ง ๕ เล่ม”[๖]

การแปลเรื่องช้องกั๋ง เป็นสื่อเพื่อให้การศึกษาและเพื่อสื่อสารส่งสารให้สังคม กล่าวคือ การแปลเพื่อให้เป็นการศึกษา นั่นคือให้คนไทยได้อ่านวรรณกรรมที่แสดงออกถึงความรัก ความเป็นธรรม รักชาติ รักแผ่นดิน รักองค์พระมหากษัตริย์ และต้องการให้เข้าถึงชาวบ้าน ซึ่งอ่านฟังเล่นเหมือนเล่านิทาน นิยาย คนแต่ก่อนชอบฟังเรื่องเล่า ชอบเล่านิทานให้กันฟัง ส่วนการแปลเพื่อการสื่อสารถึงสังคม สารที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ต้องการจะสื่อคืออะไร[๗] ทั้งนี้พิจารณาได้จากเนื้อหาของ “ช้องกั๋ง” เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ช้องแผ่นดินพระเจ้าช่งเฟยหง เมื่อ พ.ศ.๑๖๖๔ เป็นเรื่องความผูกพันระหว่างบุคคล ที่มีเนื้อหาลึกซึ้ง สะเทือนใจ ผ่านตัวละครที่มีความสำคัญถึง ๑๐๘ คน แต่ละคนนั้นต่างมีบทบาทเป็นผู้กล้าหาญ ดาวฟ้า สหายดินอยู่ที่เขาเหลียงซานหรือเนียซัวเปาะ โดยมีหัวหน้าชื่อ ช่งเจียง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หนังสือ และงานฝ่ายบุ๋น ฝีมือเข้มแข็ง โอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือชาวบ้านที่ขัดสนจนมีคนมาสวามิภักดิ์จำนวนมาก แต่ละคนล้วนมีที่มาที่ไปแตกต่างกัน แต่ทุกคนมารวมกันเพื่อต่อสู้กับอำนาจซึ่งสอนให้รู้จักการต่อสู้เพื่อทวงสิทธิประโยชน์ของตน และค้นหาคำตอบถึงการที่จะให้ผู้อื่นรังแกอย่างไม่มีเหตุผลต่อไปอีกหรือไม่ เป็นเรื่องที่สร้างให้คนทุกคนเป็นคนกล้าที่จะแสดงออก กล้าต่อสู้ กล้าที่จะยืนอยู่ในจุดยืนที่ถูกต้อง และเป็นกำลังสำคัญของชุมชนอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นให้ประชาชนได้เรียนรู้และตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของตนเองจากตัวละครดังกล่าวอย่างไม่รู้ตัว เป็นเรื่องราวของผู้ที่ทนต่อความเหลวแหลกของสังคมไม่ได้แล้วพากันหลบหนีเข้าป่าไปซ่องสุมต่อต้านความอยุติธรรม สะท้อนภาพการปกครองที่เลวร้ายจนนำไปสู่ความแตกแยกความสามัคคี เมื่อฝ่ายปกครองรู้จักโอนอ่อนผ่อนปรน จึงออกจากป่ามาช่วยพัฒนาบ้านเมืองในที่สุด ใช้สอนสังคมว่า “ที่ใดมีการกดขี่ ที่นั่นย่อมมีการขัดขืน” ภายหลังนั้นช่งเจียง ได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางผู้สำเร็จราชการเมืองฌ้อจิว วรรณกรรมจีนช้องกั๋งจึงเป็นเรื่องอ่านสนุก เข้าใจง่าย คนจึงนิยมกันอย่างกว้างขวาง[๘]

สารอันเป็นหัวใจสำคัญของช้องกั๋งอยู่ที่ตอนท้ายของเรื่อง ตรงที่ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรักภักดีของกัลยาณมิตร ความจงรักภักดีต่อแผ่นดิน ต่อองค์พระมหากษัตริย์ ที่เรียกว่า “ยอมตายถวายชีวิต” ที่ช้องกั๋ง ลีขุย โงวหยง ฮวยหยง ได้แสดงให้ปรากฏนั้น คือสาระสำคัญหัวใจของ ช้องกั๋ง ที่ให้สาระความคิดปรัชญาชีวิตและรับรสแห่งวรรณกรรมอันเป็นเลิศ ความคิดความเชื่อ ยอมตายถวายชีวิตเช่นนี้มิได้มีเพียงอยู่ในนิยายนิทาน ในพงศาวดาร หรือเป็นเพียงตำนานแต่อย่างใด หากแต่มีอยู่ในเจตนารมณ์เป็นคติประจำชีวิตของมหาบุรุษรัตโนดมสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) แม้สังคมจะมองอย่างไร คำที่ท่านเอ่ยและยึดมั่นมาตลอดทั้งชีวิต คือ “คำพระ คำพระมหากษัตริย์ คำพ่อคำแม่ ใครลบล้าง เป็นอกตัญญู” ได้ยึดมั่นถือมั่น ดำรงสัตย์ธรรมมาตลอดชีวิตของท่าน ได้แสดงความจงรักภักดีต่อแผ่นดินต่อพระบรมราชวงศ์จักรีสืบต่อมาจนแผ่นดินสมัยรัชกาลที่ ๕

“สารอันเป็นหัวใจสำคัญของช้องกั๋งอยู่ที่ตอนท้ายของเรื่อง ตรงที่ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรักภักดีของกัลยาณมิตร ความจงรักภักดีต่อแผ่นดิน ต่อองค์พระมหากษัตริย์ ที่เรียกว่า “ยอมตายถวายชีวิต””

[๖] สมปอง ดวงไสว (บรรณาธิการ). พงศาวดารจีนช้องกั๋ง ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๑), หน้า ๘๔๔-๘๔๕.

[๗] เรื่องเดิม, หน้า ๘๕๒.

[๘] ปรับปรุงจาก แนวหน้า (๒๕๖๑). ภูมิบ้าน ภูมอเมือง: 'ช้องกั๋ง' วรรณกรรมวิถีคนกล้าในสังคมไทย. จากเว็บไซต์: https://www.naewna.com/lady/315485. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖.

> *"ท่านอาจใช้พงศาวดารจีนเป็นเครื่องเตือนสติคนไทยทุกหมู่เหล่าให้มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันเพื่อรักษาชาติบ้านเมืองในยามที่กำลังเผชิญภัยวิกฤตการณ์การคุกคามและแทรกแซงของมหาอำนาจตะวันตกในขณะนั้น"*

ซึ่งท่านได้ทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินกระทั่งถึงแก่พิราลัย

การแปลเรื่องซ้องกั๋ง จึงเป็นหนึ่งในเจตนารมณ์ที่ท่านได้สื่อสารออกมาบอกให้สังคมไทยได้เห็นเป็นที่ปรากฏอย่างชัดเจน และในการปฏิบัติแห่งชีวิตจริงของท่าน ตลอดทั้งชีวิต พิสูจน์ได้ คือความ "จงรักภักดี ไม่มีอกตัญญู"[๙]

เนื้อหาจากพงศาวดารจีนซึ่งปรากฏในวรรณกรรมต่าง ๆ ที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) สนับสนุนให้มีการแปลขึ้นนั้น ส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นเรื่องมีคติสอนใจโดยเฉพาะคุณธรรมความสามัคคีเพื่อรักษาบ้านเมืองเอาไว้ ซึ่งตรงกับสถานการณ์ของไทยในขณะนั้นมาก นอกจากนี้ตัวอย่างของผู้สำเร็จราชการฮวนอุนก็มีบางอย่างซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสมเด็จเจ้าพระยาฯ คือมีบทบาทเป็น "King Maker" และไม่แย่งชิงราชสมบัติเพื่อเป็นกษัตริย์เสียเอง ไม่อาจสรุปได้ว่าสมเด็จเจ้าพระยาฯ ได้รับอิทธิพลแนวความคิดทางการเมืองจากพงศาวดารจีนที่ท่านให้แปลหรือที่ท่านอ่านมาก่อนหน้านี้ เช่น สามก๊กหรือไม่ เพราะไม่มีหลักฐานชี้บ่งเอาไว้ แต่อาจพิจารณาได้ว่าท่านน่าจะได้รับอิทธิพลในเรื่องแนวความคิดและบทบาททางการเมืองจากพงศาวดารจีนบ้าง เพราะท่านเป็นผู้ที่สนใจใคร่รู้ในเรื่องการเมืองการปกครองอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาว่าสิ่งใดดีก็จะรับมาปฏิบัติ ท่านคงไม่ได้เพิ่งเริ่มสนใจพงศาวดารจีนในรัชกาลที่ ๔ แต่น่าจะสนใจมาก่อนหน้านี้แล้ว เมื่อท่านมีกำลังอำนาจมากในขณะนั้นจึงได้มีโอกาสให้การอุปถัมภ์และทำนุบำรุงงานด้านนี้อย่างจริงจัง สิ่งที่น่าพิจารณาเพิ่มเติมคือท่านอาจใช้พงศาวดารจีนเป็นเครื่องเตือนสติคนไทยทุกหมู่เหล่าให้มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันเพื่อรักษาชาติบ้านเมืองในยามที่กำลังเผชิญภัยวิกฤตการณ์การคุกคามและแทรกแซงของมหาอำนาจตะวันตกในขณะนั้น ดังที่ท่านได้สนับสนุนให้มีการแปลและการพิมพ์พงศาวดารจีนออกเผยแพร่สู่คนทั่วไปด้วย ดังในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๔ จำนวน ๑๐ เรื่อง และในรัชกาลที่ ๕ จำนวน ๙ เรื่อง ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ดี เรื่องนี้ก็ไม่มีหลักฐานเอกสารยืนยันความคิดของท่านอีกเช่นเดียวกับแนวคิดเรื่องอื่น ๆ[๑๐] แม้กระนั้นมีหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นว่าท่านมีความรักและความห่วงใยในประเทศชาติและวงศ์ตระกูล ซึ่งท่านได้ปฏิบัติอยู่เสมอมาตลอดชีวิตของท่าน ดังจะเห็นได้จากคำสั่งสอนของท่านต่อเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) บุตรชายคนเดียวของท่าน โดยผ่านหนังสือราชการที่ท่านมีไปถึงเจ้าพระยาสุรวงษ์ฯ เมื่อปีมะโรงโทศก พ.ศ.๒๔๒๓ ในส่วนท้ายของหนังสือว่า "จงทำราชการแผ่นดิน ให้ตรึกตรองการนอกแลใน หน้าแลหลังให้มาก อย่าทนงตัวจะพาให้ชาติตระกูลเสื่อมเสียไป"[๑๑]

---

[๙] สมปอง ดวงไสว (บรรณาธิการ). พงศาวดารจีนซ้องกั๋ง ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๑), หน้า ๘๕๖-๘๕๗.

[๑๐] ดูรายละเอียดใน ปิยนาถ บุนนาค. แนวความคิดและบทบาททางการเมืองของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๒ ถึงสมัยรัชกาลที่ ๕. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๒๕๒

[๑๑] หนังสือราชการ ปีมะโรงโทศก ๑๒๔๒ ร.ที่ ๙๘๐ เล่ม ๔, หนังสือสมเด็จเจ้าพระยาฯ ถึงเจ้าพระยาสุรวงศ์ฯ อ้างถึงใน ปิยนาถ บุนนาค. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๔ และ ดูรายละเอียดใน ปิยนาถ (นิโครธา) บุนนาค. "บุนนาค...พิพัฒน์" (ช่วง พ.ศ.๒๓๒๕-พ.ศ.๒๔๑๖). อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายพิพัฒน์ บุนนาค ณ ฌาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๕, หน้า ๑๓๐-๑๘๙.

เจ้าพระยาสุรวงษ์ฯ เองก็ได้ตระหนักถึงความรักและความห่วงใยของท่านบิดาต่อประเทศชาติบ้านเมือง ดังข้อความที่ท่านตอบสมเด็จเจ้าพระยาฯ ผู้บิดาความตอนหนึ่งว่า

...เมื่อใต้เท้าพระกรุณาเจ้าเห็นการบ้านเมืองจะร้าง แลผลประโยชน์แผ่นดินจะ เจริญ/ร่วงโรย ประการใด และความคับ อก/ใจ ใต้เท้าฯ จะมีประการใด ควรต้องกราบบังคมทูลพระกรุณาให้สำเร็จเด็ดขาดทีเดียว ถ้านิ่งไว้การบ้านเมืองแลผลประโยชน์แผ่นดินจะเสียไป ความเศร้าหมองของใต้เท้าฯ จะทับทวีมากขึ้น ใต้เท้าฯ ก็ชราอยู่แล้ว ข้าพเจ้ามีความวิตกเป็นอันมาก...[๑๒]

บทบาทของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ในการสนับสนุนการแปลวรรณกรรมจีนให้เป็นภาษาไทยเพื่อให้คนไทยทั้งในสมัยนั้นและสืบต่อมาถึงปัจจุบันได้มีโอกาสอ่านเนื้อหาที่ทรงคุณค่านี้ จะเป็นการช่วยกล่อมเกลาประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ให้มีคุณธรรม ความกตัญญูกตเวที เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้ดำรงคุณธรรมนี้ไว้ตลอดชีวิตของท่าน อันสมควรที่คนรุ่นหลังจะได้ยึดถือท่านเป็น "แบบอย่าง" ดังความในช้องกั่งตอนหนึ่งว่า "อันธรรมดาปราชญ์ย่อมบูชาปราชญ์ คนองอาจย่อมเชิดชูซึ่งกันและกัน"[๑๓]

[๑๒]หนังสือ วัน ๑ ไ๒๑๑ ค่ำ ปีมะโรง โทศก ๑๒๔๒ อ้างถึงใน ปิยนาถ บุนนาค. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๕ และ ดูรายละเอียดใน ปิยนาถ (นิโครธา) บุนนาค. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๗.

[๑๓]สมปอง ดวงไสว (บรรณาธิการ). พงศาวดารจีนช้องกั่ง ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๖๑), หน้า ๘๕๘.

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม. (๒๕๑๖). **สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์.** กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

แนวหน้า (๒๕๖๑). **ภูมิบ้าน ภูมิเมือง: 'ซ้องกั๋ง' วรรณกรรมวิถีคนกล้าในสังคมไทย.** จากเว็บไซต์: https://www.naewna.com/lady/๓๑๕๔๘๕. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖.

ปิยนาถ (นิโครธา) บุนนาค. (๒๕๖๕). **"บุนนาค...พิพัฒน์" (ช่วง พ.ศ.๒๓๒๕-พ.ศ.๒๔๑๖).** อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายพิพัฒน์ บุนนาค ณ ฌาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕.

ปิยนาถ บุนนาค. (๒๕๒๓). **แนวความคิดและบทบาททางการเมืองของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๒ ถึงสมัยรัชกาลที่ ๕.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเด็จเจ้าพระยา บรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)
กับเสภาขุนช้างขุนแผน

วรวรรธน์ ศรียาภัย

บทความนี้มุ่งหมายกล่าวถึงสิ่งทรงคุณค่าของไทยสองสิ่งสัมพันธ์กัน จนก่อเกิดเป็นเกร็ดความรู้น่าสนใจอีกประการหนึ่ง นั่นคือความสัมพันธ์ระหว่าง **สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)** มหาบุรุษรัตโนดมแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ กับ**เสภาขุนช้างขุนแผน** ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา เสภาขุนช้างขุนแผนนั้น ถือว่าเป็นวรรณคดีเอกและวรรณคดีมรดกเรื่องหนึ่งของไทย

ผู้เขียนนำเสนอเนื้อหาของบทความนี้ ๓ ประการ ตามลำดับ คือ **๑) การเดินทางข้ามบรรพกาลของเสภาขุนช้างขุนแผนและสมเด็จเจ้าพระยาฯ ๒) สมเด็จเจ้าพระยาฯ กับเสภาขุนช้างขุนแผน** และ **๓) นัยแห่งเสภาขุนช้างขุนแผนต่อความพึงใจของสมเด็จเจ้าพระยาฯ**

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

การเดินทางข้ามบรรพกาลของเสภาขุนช้างขุนแผนและสมเด็จเจ้าพระยาฯ

เสภาขุนช้างขุนแผนกับสมเด็จเจ้าพระยาฯ ดังรับรู้และเข้าใจในปัจจุบันนี้นั้น ต่างเป็นสิ่งมีมาตั้งแต่โบราณ ได้อุบัติขึ้น ดำรงอยู่ แล้วเดินทางข้ามบรรพกาลมาหลายร้อยปี กระทั่งถึงกาลสมัยปัจจุบัน เมื่อสืบสาวถึงต้นตอแท้จริงของสองสิ่งข้างต้น ก็ให้มโนภาพผุดพรายขึ้นในห้วงคิดอย่างน่าสนใจทีเดียว

สันนิษฐานกันว่า**ขุนช้างขุนแผน** เป็นเรื่องราวเกิดขึ้นจริงในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ พระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๑๐ ทรงครองสิริราชสมบัติในระหว่าง พ.ศ. ๒๐๓๔ - ๒๐๗๒ ช่วงแรกเป็นเรื่องเล่าขานปากต่อปาก เรียกว่าวรรณกรรมมุขปาฐะ ต่อมามีการแต่งและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เรียกว่า**วรรณกรรมลายลักษณ์**

ถ้าใช้ พ.ศ. ๒๐๓๔ เป็นจุดตั้งต้นกาลอุบัติของขุนช้างขุนแผน แล้วกาลเวลาหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านต่อมาอีก ๑๑๔ ปี จนถึงราว พ.ศ. ๒๑๔๘ ในปลายสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ปฐมวงศ์ของ**สมเด็จเจ้าพระยาฯ** คือ **เฉกอะหมัด** พ่อค้าชาวเปอร์เซีย เดินทางเข้ามาในแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา เพื่อประกอบอาชีพค้าขาย จนกระทั่งมีฐานะเป็นเศรษฐีใหญ่ แล้วสมรสกับหญิงไทย มีบุตร ๒ คน และธิดา ๑ คน บุตรคนหนึ่งชื่อ**ชื่น** ต่อมาในสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. ๒๑๗๒ - ๒๑๙๙) ได้รับราชการตำแหน่งสมุหนายก ดำรงยศเป็น**เจ้าพระยาอภัยราชา (ชื่น)** ส่วนธิดาชื่อ**ชี** ได้เป็นพระสนมเอกในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง และพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้**เฉกอะหมัด** ขณะนั้นมีอายุ ๘๗ ปีแล้ว เป็น**เจ้าพระยาบวรราชนายก** จางวางกรมมหาดไทย ดำรงตำแหน่งเพียงปีเดียวก็ถึงแก่อสัญกรรม สิริอายุรวม ๘๘ ปี บุตรหลานในวงศ์วานของท่าน รับราชการตำแหน่งขุนนางชั้นผู้ใหญ่ในแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา ครั้นถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พ.ศ. ๒๒๗๕ - ๒๓๐๑) **พระยาจ่าแสนยากร (เสน)** มีบุตรคนหนึ่งชื่อ**บุนนาค** เมื่อโตขึ้นก็บรรพชาเป็นสามเณรอยู่ที่วัดสามวิหาร มีสามเณรรุ่นพี่อีก ๒ รูป สามเณรรูปโตชื่อ**สิน** สามเณรรูปรองชื่อ**ทองด้วง** สามเณร**บุนนาค**เป็นรูปเล็กสุด สามเณรทั้ง ๓ รูปเติบโตมาด้วยกัน รักใคร่ดุจพี่น้อง เมื่อเติบใหญ่ก็ลาสิกขามารับราชการในแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา

ในขณะปฐมวงศ์ของสมเด็จเจ้าพระยาฯ เดินทางและดำรงข้ามบรรพกาลแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาอย่างมีพลวัตนั้น เรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**ก็เดินทางมาด้วยและมีพลวัตเช่นกัน จากเดิมเป็นเพียงวรรณกรรมมุขปาฐะ กลายเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาแตกและเสียกรุงแก่พม่า

ก่อนหน้ากรุงศรีอยุธยาแตกนี้ **สามเณรสิน**ลาสิกขามารับราชการ จนได้รับการโปรดเกล้าฯ เป็น**หลวงยกกระบัตรเมืองตาก** ต่อมามีชื่อว่า**พระยาตากสิน สามเณรทองด้วง**ลาสิกขามารับราชการ จนได้รับการโปรดเกล้าฯ เป็น**หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี** ส่วนนายบุนนาคถวายตัวเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กในตำแหน่ง**นายฉลองไนยนาถ** ถึงคราวกรุงศรีอยุธยาย่อยยับลง ทุกสิ่งอย่างแตกสานซ่านเซ็น มหาบุรุษทั้ง ๓ ท่านนี้ ภายใต้การนำของพระยาตากสิน ได้สามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกอบกู้บ้านเมือง แล้วตั้งราชธานีใหม่ คือกรุงธนบุรี พระยาตากสินปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า**สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๑๐ - ๒๓๒๕) ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรีเป็น**พระราชริน (พระราชวรินทร์)** จนกระทั่งเป็น**สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก** ส่วนนายบุนนาคไม่ได้รับราชการใด แต่เป็นทนายหน้าหอของสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ในขณะเดียวกันนี้ เรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ฉบับหลัก ต้นฉบับสูญหาย คงเหลืออยู่แต่ในความทรงจำ-บทท่องจำของผู้คนเท่านั้น ทั้งนี้อาจมีฉบับคัดลอกแพร่กระจายไปสู่หัวเมืองอยู่บ้าง

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค)

พ.ศ. ๒๓๒๕ สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระนามว่า**พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** (ครองราชสมบัติ พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๓๕๒) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายบุนนาคเป็น**เจ้าพระยาอรรคมหาเสนา (บุนนาค)** สมุหพระกลาโหม มีบุตรคนสำคัญ คือ **สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ)** ส่วนสมเด็จเจ้าพระยาฯ (ช่วง) เป็นบุตรชายคนโตของสมเด็จเจ้าพระยาฯ (ดิศ) ตลอดรัชสมัยรัชกาลที่ ๑ สถานภาพของเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**ยังคงเดิม

ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๕๒ - ๒๓๖๗) สมเด็จเจ้าพระยาฯ รับราชการเป็นมหาดเล็กในพระองค์รัชกาลที่ ๒ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๓๙๔) สมเด็จเจ้าพระยาฯ รับราชการและเลื่อนตำแหน่งเป็น**นายไชยขรรค์** มหาดเล็กหุ้มแพร แล้วเลื่อนตำแหน่งเป็น**หลวงสิทธิ์** นายเวรมหาดเล็ก เรียกทั่วไปว่า **หลวงนายสิทธิ์** เลื่อนตำแหน่งอีกครั้งเป็น**จมื่นไวยวรนาถ** หัวหมื่นมหาดเล็ก เรียกขานเพิ่มสร้อยนามเป็น**จมื่นไวยวรนาถภักดีศรีสุริยวงศ์** จนกระทั่งเป็น**พระยาศรีสุริยวงศ์** จางวางมหาดเล็ก

ในสมัยรัชกาลที่ ๒ เป็นยุคทองของวรรณคดีไทย พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการแต่งเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนที่สูญหายเพิ่มเติม ดำเนินการสืบเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ ทรงพระราชนิพนธ์ ๔ ตอน ได้แก่ **ตอนพลายแก้วเป็นชู้กับนางพิม ตอนวันทองหึงลาวทอง ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา** และ**ตอนขุนแผนพาวันทองหนี** ส่วนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ ทรงพระราชนิพนธ์ ๒ ตอน ได้แก่ **ตอนขุนช้างขอนางพิม** และ**ตอนขุนช้างฟ้องขุนแผนว่าเป็นกบฏ** และตอนที่เหลือเป็นผลงานการแต่งของกวีในรัชสมัยดังกล่าว

กระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๑๑) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้**พระยาศรีสุริยวงศ์** จางวางมหาดเล็ก เป็น**เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์** ว่าที่สมุหพระกลาโหม เป็นข้าราชการชั้นอัครมหาเสนาบดีฝ่ายทหาร ดูแลรับผิดชอบและเป็นประธานที่ประชุมเสนาบดีของฝ่ายทหาร รวมทั้งการปกครองและการยุติธรรมในหัวเมืองปักษ์ใต้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้ชำระรวบรวมเรื่อง**ขุนช้างขุนแผนฉบับสมบูรณ์** มีจำนวน ๓๘ เล่มสมุดไทย สันนิษฐานได้ว่า การชำระรวบรวมเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**ครั้งนี้ **เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์** คงมีบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่ง

กล่าวได้ว่าเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**กับเรื่องราวของ**สมเด็จเจ้าพระยาฯ** ต่างฝ่ายต่างเดินทางข้ามบรรพกาล ผ่านกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี เข้าสู่กรุงรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ ๑ รัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๓ แล้วมาพบกันในสมัยรัชกาลที่ ๔ จากนั้นเดินทางข้ามบรรพกาลมาด้วยกัน เข้าสู่กาลสมัยปัจจุบัน เรื่องขุนช้างขุนแผนกลายเป็น**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** ในสมัยรัชกาลที่ ๖ วรรณคดีสโมสรยกย่องให้เป็นยอดของวรรณคดีประเภทกลอนเสภา ส่วน**สมเด็จเจ้าพระยาฯ** เป็นมหาบุรุษแห่งแผ่นดินไทย มีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นภาพแทน ประหนึ่งว่าจะปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาแทนท่าน เพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองสืบไป

สมเด็จเจ้าพระยาฯ กับเสภาขุนช้างขุนแผน

สมเด็จเจ้าพระยาฯ กับเสภาขุนช้างขุนแผนนั้น มิได้มีความสัมพันธ์ในลักษณะผู้ประพันธ์กับบทประพันธ์ แต่อาจมีความสัมพันธ์ในลักษณะผู้ประพันธ์และบทประพันธ์ (บางส่วน) ดำรงอยู่ในสังคมเดียวกัน ในสมัยรัชกาลที่ ๒ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้แต่งเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนที่สูญหายเพิ่มเติม ดำเนินการสืบเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ นั้น สมเด็จเจ้าพระยาฯ มีอายุไม่เกิน ๔๒ ปี รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตั้งแต่**มหาดเล็ก นายไชยขรรค์ หลวงสิทธิ์-หลวงนายสิทธิ์ จมื่นไวยวรนาถ-จมื่นไวยวรนาถภักดีศรีสุริยวงศ์** จนกระทั่ง**พระยาศรีสุริยวงศ์**

สมัยรัชกาลที่ ๔ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๑๑ รวม ๑๗ ปี สมเด็จเจ้าพระยาฯ เจริญอายุอยู่ในช่วง ๔๒ - ๕๙ ปี ดำรงตำแหน่ง**เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์** ว่าที่สมุหพระกลาโหม ในสมัยนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้ชำระรวบรวมเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับสมบูรณ์ มีจำนวน ๓๘ เล่มสมุดไทย

การดำเนินการกรณีเสภาขุนช้างขุนแผน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๓ เป็นการแต่งตอนที่สูญหายเพิ่มเติม จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ ๔ ซึ่งชำระรวบรวมเป็นฉบับสมบูรณ์ แม้สมเด็จเจ้าพระยาฯ มิใช่ผู้มีบทบาทในการกิจการแต่งหรือชำระรวบรวมโดยตรง แต่ท่านคงรู้เห็น รับรู้ หรือรับทราบอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่แล้ว

ในปัจจุบันนี้ **เสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหลัก** คือ ฉบับกรมศิลปากรหรือฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๔๖๐ ในสมัยรัชกาลที่ ๖ โดยมีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นกวีพจน์สุปรีชา เป็นผู้ตรวจชำระนั้น ใช้ต้นฉบับเสภาขุนช้างขุนแผน ๔ สำนวน ได้แก่ **ฉบับพระบรมมหาราชวัง** เขียนด้วยฝีมืออาลักษณ์ สมัยรัชกาลที่ ๓ **ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติ (ทัต บุนนาค)** เขียนสมัยรัชกาลที่ ๔ ฉบับหลวงสมัยรัชกาลที่ ๕ เขียนโดยอาลักษณ์ และฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เขียนสมัยรัชกาลที่ ๕ ใน พ.ศ. ๒๔๑๒ เป็นต้นฉบับที่หมอสมิธ นำไปจัดพิมพ์ (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ๒๕๔๕, หน้า ๓๖)

เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาฯ (ช่วง บุนนาค) นั้น เขียนในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๑๒ ขณะนั้นสมเด็จเจ้าพระยาฯ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ผู้มีอำนาจเต็มเป็นปีแรก คำว่า “เขียน” ในที่นี้น่าจะหมายถึงพร้อมเผยแพร่ นั่นย่อมแสดงว่า ต้องมีการเตรียมการจัดทำต้นฉบับก่อนหน้านั้นซึ่งก็คือสมัยรัชกาลที่ ๔

สมเด็จเจ้าพระยาฯ เป็นผู้อุปถัมภ์วัฒนธรรมทุกด้านทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นศาสนา วรรณกรรม และการดนตรี โดยเฉพาะในด้านการดนตรีท่านชื่นชอบมาก ท่านมีวงดนตรีไทยประจำบ้าน ท่านอุปถัมภ์ครูดนตรีไทย โดยเฉพาะครูมี (แขก) ผู้เป็นเลิศด้านการดนตรีในสมัยรัชกาลที่ ๓ - ๕ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น**พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี)** (ธนาธิป เผ่าพันธุ์, ๒๕๖๒, หน้า ๕๓) ท่านชอบฟังการบรรเลงและขับร้องขุนช้างขุนแผน ก่อนเข้านอนทุกวัน โดยจะฟัง ๒ ตอนเท่านั้น คือ **ตอนที่ ๑๗ ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา** และ**ตอนที่ ๑๘ ขุนแผนพานางวันทองหนี** (ธัญพิสิษฐ์ พันธ์ทองดี, ๒๕๕๙, หน้า ๒๖๒) ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภารกิจการบรรเลงและขับร้องขุนช้างขุนแผนขับกล่อมส่งสมเด็จเจ้าพระยาฯ เข้านอนนี้ น่าจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของครูมีหรือพระประดิษฐ์ไพเราะนั่นเอง

เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา ช่วงบทเข้าพระเข้านางระหว่างขุนแผนกับนางแก้วกิริยานั้น กลอนบทหนึ่งที่สมเด็จเจ้าพระยาฯ ชอบเป็นพิเศษ (ศุภร บุนนาค, ๒๕๑๖, หน้า ๓๒ - ๓๖) ความว่า

พระพายชายพัดบุปผาชาติ เกสรสาดหอมกลบตลบห้อง
ริ้วริ้วปลิวชายสไบกรอง พระจันทร์ผันผยองอยู่ยับยับ
พระอาทิตย์ชิงดวงพระจันทร์เด่น ดาวกระเด็นใกล้เดือนดาราดับ
หิ่งห้อยพร้อยไม้ไหวระยับ แมลงทับท่องเที่ยวสะเทือนดง
(กรมศิลปากร, ๒๕๔๕, หน้า ๓๗๖)

กลอนตอนนี้น่าจะแต่งซ่อมขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นผลงานของกวีในสมัยนี้ แล้วครูมีเป็นผู้แต่งทำนองขึ้น แต่ก็เป็นไปได้ว่าตัวบทกลอนมีอยู่แต่เดิมแล้ว เพียงแต่ครูมีแต่งทำนองขึ้นใหม่เท่านั้น (ศุภร บุนนาค, ๒๕๑๖, หน้า ๓๑) และตัวบทดังกล่าวน่าจะมีอยู่ใน**เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับสมเด็จเจ้าพระยาฯ (ช่วง บุนนาค)** ด้วย

นัยแห่งเสภาขุนช้างขุนแผนต่อความพึงใจของสมเด็จเจ้าพระยาฯ

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับกรมศิลปากร ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง ได้นางแก้วกิริยา ยาว ๓๑๐ บท ๖๒๐ คำกลอน หรือ ๑,๒๔๐ วรรค จำนวนคำใช้แต่ง อยู่ในช่วง ๘,๖๘๐ - ๑๑,๑๖๐ คำ เหตุการณ์เริ่มตั้งแต่ขุนแผนคร่ำครวญด้วยทุกข์ร้อนใจ เพราะไม่มีนางวันทองอยู่เคียงข้างกาย จึงคิดออกไปติดตามนางกลับมา เรื่องราวดำเนินไปตามเหตุการณ์ ไปจนถึงตอนนางวันทองอำลาขุนช้างซึ่งต้องมนตร์สะกดนอนหลับใหล เพื่อกลับไปกับขุนแผน ดังความตอนเริ่มต้นและตอนจบว่า

คราน้ั้นขุนแผนแสนสนิท เรืองฤทธิ์ลือดีไม่มีสอง
ข้าศึกนึกกลัวขนหัวพอง คล่องแคล่วแกล้วกล้าวิชาดี
....
วันทองกอดผัวเห็นมัวนิ่ง สิ้นบุญจริงแล้วพ่อทูนหัว
หวั่นไหวใจนางระริกรัว ก็มืดมัวลมจับผลัอยหลับไป
(กรมศิลปากร, ๒๕๔๕, หน้า ๓๖๔-๓๙๕)

แม้**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** ตอนนี้ยาวถึง ๓๑๐ บท ในตอนวงดนตรีบรรเลงและขับร้องนั้น คงไม่บรรเลงขับร้องทุกถ้อยคำ แต่คัดเลือกเอามาเฉพาะเนื้อหาช่วงใดช่วงหนึ่ง และบางช่วงก็เพิ่มเติมเนื้อหาและคำร้องใหม่เข้าไปด้วย ตัวอย่างเช่นการขับร้องตอนนี้ในสมัยหลังของครูแจ้ง **คล้ายสีทอง** มีดังนี้ (ถอดเทปจาก [www.youtube.com]. ๘ ตุลาคม ๒๕๖๖)

เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเตียงต่ำ *คมขำงามแฉล้มแจ่มใส*
คิ้วคางบางงอนอ่อนละไม *รอยไรเรียบรับระดับดี*
ผมเปลือยเลื้อยประลงจนบ่า *งอนปลายเกศาดูสมศรี*
ที่นอนน้อยน่านอนอ่อนดี *มีหมอนข้างคู่ประคองเคียง*
พระพายชายพัดบุปผาชาติ *เกสรสาดหอมกลบตลบห้อง*
ริ้วริ้วปลิวชายสไบกรอง *พระจันทร์ผันผยองอยู่ยับยับ*

"ดอกเอย เจ้าดอกสร้อย งามแฉล้มแช่มช้อย ดูหยดย้อยเสียจริง"

(ผู้ขับเพิ่มเติมเอง)

พระอาทิตย์ชิงดวงพระจันทร์เด่น *ดาวกระเด็นใกล้เดือนดาราดับ*
หิ่งห้อยพร้อยไม้ไหวระยับ *แมลงทับท่องเที่ยวสะเทือนดง*

"ดอกเอย เจ้าดอกสวาท หัวใจพี่เจียนจะขาด อุ๊ย...ขาดเสียแล้วเอย"

(ผู้ขับเพิ่มเติมเอง)

สมเด็จเจ้าพระยาฯ ชอบขุนช้างขุนแผนในบทเข้าพระเข้านางระหว่างขุนแผนกับนางแก้วกิริยา โดยเฉพาะวรรคทองที่ว่า **"พระอาทิตย์ชิงดวงพระจันทร์เด่น ดาวกระเด็นใกล้เดือนดาราดับ"** เพราะมีนัยสำคัญซ่อนอยู่ กล่าวคือ **"พระอาทิตย์ชิงดวงพระจันทร์เด่น"** ตรงกับเหตุการณ์ สกุลบุนนาค สายถือตราสุริยมณฑลหรือสายพระอาทิตย์ กำลังมีวาสนาเด่นขึ้นกว่าสายพระจันทร์ หรือสายถือตราจันทรมณฑล (ศุภร บุนนาค, ๒๕๑๖, หน้า ๓๒) สมเด็จเจ้าพระยาฯ อยู่ในสายถือตราสุริยมณฑล ท่านจึงพึงใจวรรคทองดังกล่าว

ตราสุริยมณฑล

ตราจันทรมณฑล

พ.ศ. ๒๓๙๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานตราสุริยมณฑล ให้เป็นตราประจำตัว**สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค)** และพระราชทานตราจันทรมณฑลให้เป็นตราประจำตัว**สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติ (ทัต บุนนาค)** สมเด็จเจ้าพระยาฯ เป็นบุตรคนโตของสมเด็จเจ้าพระยาฯ (ดิศ) ท่านก็ย่อมภูมิใจและพึงใจที่ **"พระอาทิตย์ชิงดวงพระจันทร์เด่น"** ท่วงทำนองเพลงตรงนี้ ครูมีให้ชื่อว่าพระอาทิตย์ชิงดวง มักใช้เป็นบทร้องส่งท้ายหรือร้องส่งลำเสภาให้ผู้ฟังได้เข้านอน

นอกจากนี้ ผู้เกี่ยวข้องกับสมเด็จเจ้าพระยาฯ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นเครื่องเชื่อมโยงนั้น เช่น ครูอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และศิษย์เก่า มักสงสัยว่าบ้านของสมเด็จเจ้าพระยาฯ ตั้งอยู่จุดใดในอาณาบริเวณกว้างขวางแห่งนี้ แม้เป็นเหตุการณ์ในอดีต ผ่านมาถึงปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๖๖) เป็นเวลา ๑๕๕ ปี นับจากปีเริ่มต้นรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๑) ก็ไม่น่าที่จะไม่มีหลักฐานชี้ชัดว่าบ้านของท่านตั้งอยู่ ณ จุดใด แต่ความจริงก็เป็นไปแล้ว คือ เราไม่อาจชี้ชัดได้ว่า บ้านของท่านตั้งอยู่ ณ จุดใด บ้านมีลักษณะอย่างไร กลายเป็นปริศนาจนบัดนี้

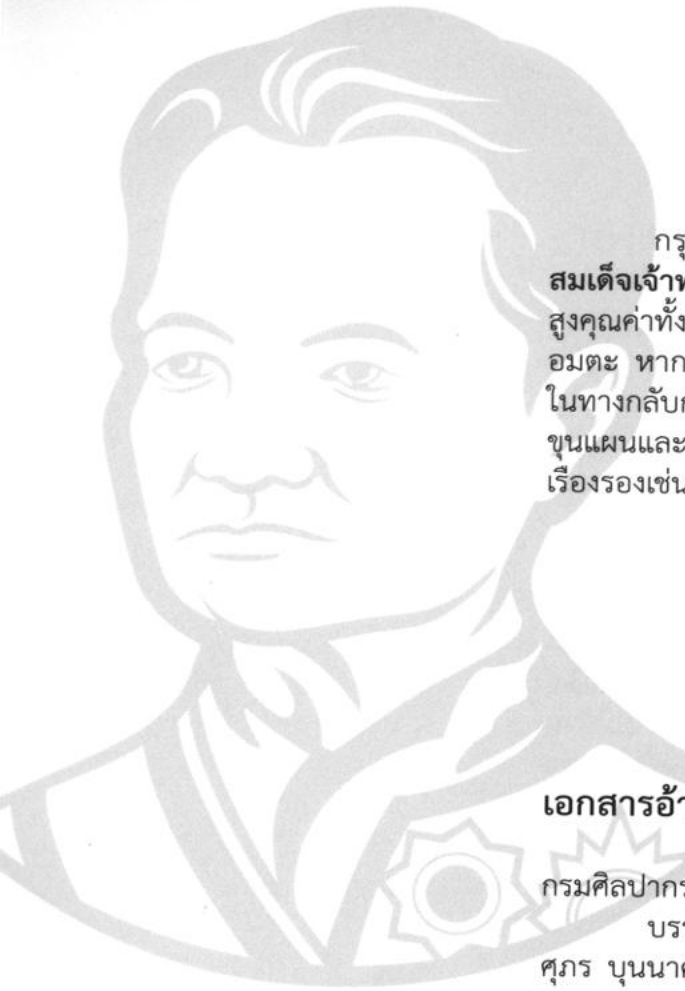
หากพิจารณา**เสภาขุนช้างขุนแผน** ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา เนื้อเรื่องได้กล่าวถึงบ้านอันกว้างขวางใหญ่โตของเจ้าเศรษฐีแห่งกรุงไกร นั่นคือขุนช้าง เราไม่อาจกล่าวได้ว่า ขุนช้างคือสมเด็จเจ้าพระยาฯ แต่เราสามารถนำภาพบางอย่างของขุนช้าง มาอธิบายเสริมให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับบ้านของสมเด็จเจ้าพระยาฯ ก็จะช่วยให้เกิดความแจ่มชัดยิ่งขึ้น ในเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**นั้น ไม่มีบ้านของใครใหญ่โตเท่ากับบ้านของขุนช้าง และในแผ่นดินกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยสมเด็จเจ้าพระยาฯ ยังไม่ถึงแก่พิราลัยนั้น หากไม่นับพระบรมมหาราชวังและวัง จะมีบ้านของใครสักกี่คนที่จะใหญ่โตเท่าบ้านของสมเด็จเจ้าพระยาฯ

อาณาบริเวณบ้านของขุนช้าง *"เป็นเขื่อนแข็งคูรอบขอบโตใหญ่ ผู้คนนั่งยามตามไฟ"* เลี้ยงผีพราย ๕ นางเอาไว้ดูแลรักษา หากมีศัตรูล่วงล้ำเข้ามา ผีพรายจะ *"ไล่ตีต่อยทำให้หนำใจ"*

ในพื้นที่บริเวณตัวบ้าน ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ มีอ่างเลี้ยงปลาทอง และรูปปั้นเครื่องช้างและเครื่องม้าเอาไว้ เพื่อแสดงถึงความร่ำรวยของเจ้าเศรษฐี ดังบทประพันธ์ว่า

โจนลงกลางชานร้านดอกไม้ ของขุนช้างปลูกไว้อยู่ดาษดื่น
รวยรสเกสรเมื่อค่อนคืน ชื่นชื่นลมชายสบายใจ
กระถางแถวแก้วเกดพิกุลแกม ยี่สุ่นแซมมะสังดัดดูไสว
สมอรัดดัดทรงสมละไม ตะขบข่อยคัดไว้จังหวะกัน
ตะโกนาทิ้งกิ่งประกับยอด แทงทวยทอดอินพรมนมสวรรค์
บ้างผลิดอกออกช่อชื้นชูชัน แสงพระจันทร์จับแจ่มกระจ่างตา
ยี่สุ่นกุหลาบมะลิซ้อน ซ่อนชู้ชูกลิ่นถวิลหา
ลำดวนกวนใจให้ไคลคลา สาวหยุดหยุดช้าแล้วยืนชม
ถัดถึงกระถางอ่างน้ำ ปลาทองว่ายคล่ำเคล้าคลึงสม
พ่นน้ำดำลอยถอยจม น่าชมชักคู่อยู่เคียงกัน
บ้างแหวกจอกออกช่องภูเขาเคียง วัดเหวี่ยงแว้งหางระเหิดหัน
บ้างกินไคลไล่เคล้าพัลวัน ถัดนั้นแอกไถละไมงอน
กะดึงพรวนล้วนสักหลาดทับ ดาวประดับดวงเด่นดูสลอน
สลักเสลาเกลาเกลี้ยงอรชร เชือกใช้ไว้ซ้อนสลับกัน
เครื่องม้าดาดาษจังหวะวาง เครื่องช้างสารพัดจะจัดสรร
ขอคร่ำด้ามพลองทองพัน ถัดนั้นย่างเยื้องชำเลืองมา

(กรมศิลปากร, ๒๕๔๕, หน้า ๓๗๒)

กรุงรัตนโกสินทร์ มี**เสภาขุนช้างขุนแผน**เป็นยอดวรรณคดีไทย ส่วน**สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)** เป็นยอดคน นับเป็นสิ่งสูงคุณค่าทั้งสองประการดุจดั่งรัตนมณี ทำหน้าที่ประดับกรุงไกรให้ทรงคุณค่าเป็นอมตะ หากคุณค่านั้นมีไม่จีรังยั่งยืนแล้ว ป่านฉะนี้กาลเวลาคงกลืนกินไปเสียสิ้น ในทางกลับกัน แม้กาลเวลาก้าวผ่านมาเนิ่นนานเพียงใด แต่คุณค่าของเสภาขุนช้างขุนแผนและสมเด็จเจ้าพระยาฯ ยิ่งแลเห็นเด่นชัดขึ้นเพียงนั้น เฉกเช่นศรีสุริยะอันเรืองรองเช่นนั้นมิเสื่อมคลาย

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (๒๕๔๕). **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพฯ: บรรณาคาร.

ศุภร บุนนาค. (๒๕๑๖). **สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

ธัญพิสิษฐ์ พันธ์ทองดี. (๒๕๕๙). “กระบวนท่ารำและวิธีการแสดง ชุดขุนแผนฟันม่าน ของครูอุดม กุลเมธพนธ์ (อังศุธร)” ใน **การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๗.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธนาธิป เผ่าพันธุ์. (๒๕๖๒). “พลวัตของเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงในวัฒนธรรมดนตรีไทย” ใน **วารสารดนตรีบ้านสมเด็จฯ.** ๑(๒) หน้า ๕๑-๖๘.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (๒๕๔๕). “ว่าด้วยการชำระหนังสือเสภา (ฉบับพิมพ์ใน พ.ศ.๒๔๖๐)” ใน **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพฯ: บรรณาคาร.

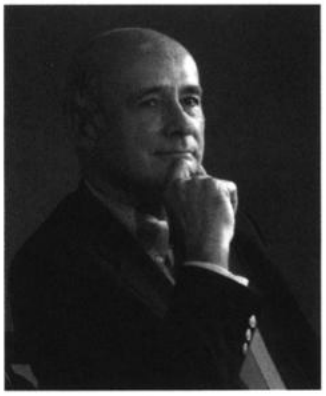
“หลวงนายสิทธิ”
ขุนนางหนุ่มหัวก้าวหน้า ผู้เปิดโลกทัศน์ซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ให้กับสยาม

▮ *พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ*

กระแสเรื่องซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ได้ถูกนำมาใช้สร้างคุณค่าในการเผยแพร่วัฒนธรรม คำนี้ ดร.โจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นผู้ริเริ่มจำกัดคำนิยามของซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ขึ้นโดยอธิบายความหมายที่แท้จริงไว้ว่า

“This second aspect of power which occurs when one country gets other countries to want what it wants-might be called co-optive or soft power in contrast with the hard or command power of ordering others to do what it wants.”

ความหมายนั้นได้บอกถึง การใช้ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่น “ต้องการ” และ “ยอมรับ” ในสิ่งที่คุณต้องการ โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องดึงดูดความต้องการของผู้อื่นให้พวกเขาเกิดการยอมรับด้วยความ “เต็มใจ” ปราศจากการบังคับ ขู่เข็ญ เพราะเมื่อไม่มองสิ่งแปลกใหม่ว่าเป็นศัตรูแล้ว มนุษย์มีแนวโน้มจะลดอาการต่อต้านและเปิดใจยอมรับมากกว่าโดยสัญชาตญาณ ด้วยเหตุนี้ซอฟต์พาวเวอร์จึงไม่ใช่การเผยแพร่วัฒนธรรมอย่างที่หลายคนเข้าใจ แต่เป็นความสามารถในการปรับรูปแบบของวัฒนธรรมให้สามารถสอดแทรกเข้ากับผลประโยชน์หรือค่านิยมของประเทศเป้าหมายได้ เพิ่มโอกาสที่วัฒนธรรมดังกล่าวจะกลายเป็นซอฟต์พาวเวอร์ ของประเทศนั้น เพราะไม่ได้ถูกมองว่าเป็นศัตรู หากแต่เป็นโอกาส

ดร.โจเซฟ เนย์ (Joseph Nye)

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

ในการต่อยอดสิ่งดีงามใหม่ ทำให้ประเทศเป้าหมายนั้นรู้สึกต้องการโอกาสนี้และเปิดใจยอมรับได้อย่างเต็มใจ เป็นการแทรกซึมวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่ที่สร้างเพื่อดึงดูด ส่งอิทธิพล และเป็นที่ชื่นชมของคนทั่วโลกไปโดยปริยาย ดังนั้นการมีอิทธิพลผ่านความเชื่อ ผ่านศาสนา ผ่านประเพณีให้ข้ามแดนนั้น จึงเป็นพลังศรัทธาที่ใช้สร้างวิถีวัฒนธรรม สร้างเศรษฐกิจรายได้ของประเทศจากการเผยแพร่ผ่านตัวบุคคลผ่านประโยชน์ทางการค้า จนเกิดการยอมรับและเข้าใจในวัฒนธรรมของตนมากขึ้น ในอดีตกาลได้มีการรุกทางวัฒนธรรม โดยผ่านความเชื่อถือ ความเลื่อมใสศรัทธา ความประนีประนอมยอมรับจนเกิดการผสมผสานความร่วมมือกัน ทำให้สังคมต่างรับวิถีวัฒนธรรม ศิลปะและความสำเร็จประโยชน์จากบทบาทดังกล่าว โดยลดความขัดแย้งทั้งปวงมาก่อน

> *“ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ บุคคลผู้เปิดโลกทัศน์ให้เกิดความเชื่อถือและสร้างพลังศรัทธาด้วยวิชาการความรู้ ซึ่งเป็นโลกทัศน์ใหม่หรือซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) คือสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)”*

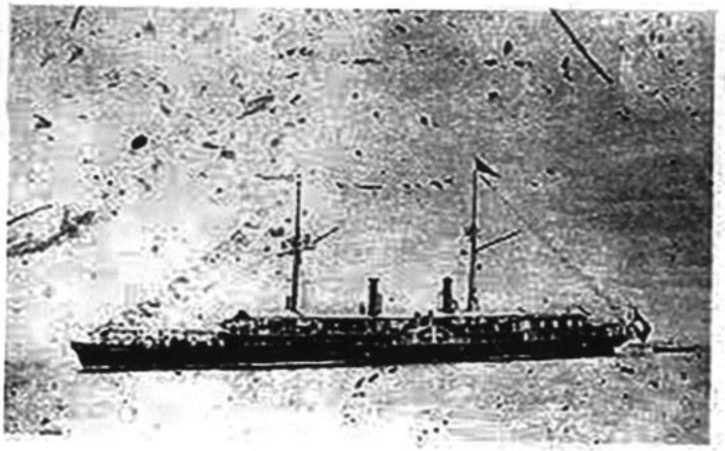
ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ บุคคลผู้เปิดโลกทัศน์ให้เกิดความเชื่อถือและสร้างพลังศรัทธาด้วยวิชาการความรู้ ซึ่งเป็นโลกทัศน์ใหม่หรือซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) คือ**สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)** หรือ**เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์** ผู้เป็นขุนนางหนุ่มหัวก้าวหน้าที่เริ่มต้นจากการเป็นมหาดเล็กช่วง เข้าถวายตัวรับราชการงานแผ่นดินมาตั้งแต่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ จนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ จนได้เป็นขุนนางผู้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะการเป็นขุนนางผู้ซื่อสัตย์ จงรักภักดีและรักษาความยุติธรรมอันแน่วแน่ จนเซอร์จอห์น เบาว์ริง ได้บันทึกไว้ว่า “เป็นคนมีความรู้สุขุมดีกว่าผู้ใดที่พวกเราได้พบ มีกิริยามรรยาทละมุนละม่อมเป็นผู้ดี พูดจาก็เหมาะสม พูดอย่างง่าย ๆ ถ้อยคำของเขาสมกับเป็นผู้ที่รักชาติอย่างยิ่ง แม้ว่าจะมีตำแหน่งในฐานะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินและพระเจ้าอยู่หัวที่ยังทรงพระเยาว์ ก็เป็นของธรรมดาที่โต้แย้งกันบ้าง แต่ก็ผ่านไปโดยเรียบร้อย แต่อย่างไรก็ตาม ๑๘ ปีหลังจากที่พระองค์มีพระราชอำนาจเต็มที่รัชกาลที่ ๕ จำต้องทรงรับว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพระองค์กับผู้สำเร็จราชการนั้นบางเวลาก็ลำบากอยู่บ้าง”

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ขุนนางหัวใหม่ผู้เป็นที่ยอมรับว่ามีความทันสมัยที่สุด คือ มหาดเล็กช่วง ต่อมาได้เลื่อนเป็นนายไชยขรรค์ มหาดเล็กหุ้มแพร และเป็นหลวงสิทธิ์ นายเวรมหาดเล็ก แต่คนเรียกกันรู้จักกันทั่วไปว่า “หลวงนายสิทธิ์” ด้วยหลวงนายสิทธิ์ผู้นี้มีชื่อในฐานะเป็นขุนนางกลุ่ม “หัวใหม่” เป็นคนหนุ่มที่สนใจศึกษาวิชาการของชาวตะวันตก ซึ่งขณะนั้นจักรวรรดิบริติชและจักรวรรดิฝรั่งเศสต่างเข้ามาแผ่อิทธิพลในโลกตะวันออกและประชิดติดเขตสยามมากขึ้น หากไม่ปรับตัวให้รู้เท่าทันฝรั่งแล้ว สยามอาจถูกยึดครองเป็นอาณานิคมได้ ด้วยความห่วงใยต่อแผ่นดินในครั้งนั้น พระวชิรญาณภิกขุ (พระนามในขณะนั้น) และสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ กรมหลวงวงศาธิราชสนิทและหลวงนายสิทธิ์ ต่างมีความเห็นร่วมกันในเรื่องสร้างพลังศรัทธาที่รู้จักกันในปัจจุบันว่าซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ให้มีอำนาจในการรู้ทันทางวิชาการข้างตะวันตก โดยเฉพาะหลวงนายสิทธิ์นั้นสนใจที่จะเรียนรู้วิชาการต่อเรือกำปั่นเป็นพิเศษและได้ศึกษาภาษาอังกฤษไว้พอได้หาความรู้จากต่างประเทศ จนสามารถต่อเรือกำปั่นได้เองจนเป็นที่รู้จักในกลุ่มชาวต่างชาติ และได้พาหมอบรัดเลย์ไปดูการต่อเรือที่จันทบุรี หลวงนายสิทธิ์ผู้นี้ต่อมาได้บรรดาศักดิ์เป็นจมื่นไวยวรนาถ หัวหมื่นมหาดเล็ก และใน พ.ศ.๒๓๘๔ ได้เพิ่มสร้อยนามบรรดาศักดิ์เป็นจมื่นไวยวรนาถภักดีศรีสุริยวงศ์ จนปลายรัชกาลที่ ๓ พ.ศ.๒๓๙๓ ได้รับการเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น พระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จางวางมหาดเล็ก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ หลังจากบิดาของท่านได้รับการเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) พระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จางวางมหาดเล็ก ผู้เป็นบุตรก็ได้รับแต่งตั้งขึ้นเป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ว่าที่สมุหพระกลาโหม แต่ด้วยเหตุสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) ยังคงถือตราคชสีห์สำหรับตำแหน่งสมุหพระกลาโหม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดให้สร้าง “ตราศรพระขรรค์” พระราชทานเฉพาะแก่เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ครั้นเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสมุหกลาโหมโดยสมบูรณ์แล้ว จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ใช้ทั้งตราคชสีห์และตราศรพระขรรค์สำหรับตำแหน่งสมุหพระกลาโหม ซึ่งทำให้ตำแหน่งนี้มีบทบาทสำคัญในการปกครองประเทศมากกว่าเดิม โดยเฉพาะหลังจากที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติ (ทัต บุนนาค) ถึงแก่พิราลัย และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคตตามลำดับ อำนาจของสมุหกลาโหมคนใหม่จึงมีมากจนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวเปรียบเทียบไว้ว่า

> *“ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ เป็นเสมือนแม่ทัพแล้ว สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ก็เป็นเสมือนเสนาธิการ ช่วยกันทำงานมาตลอดรัชกาลที่ ๔”*

บทบาทความรับผิดชอบในชีวิตราชการนั้น ด้วยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นคน“หัวก้าวหน้า” จึงชอบที่จะคบหาสมาคมกับชาวต่างประเทศและรับความเจริญมาจากชาติตะวันตก จนทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของวิชาความรู้วิทยาการ และวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เช่น การแพทย์ การพิมพ์ และการรักษา

เรือแกล้วกลางสมุทร

พยาบาลที่ทันสมัยของหมอสอนศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะมิชชันนารีชาวอเมริกัน ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แม้ว่าคนเหล่านี้จะถูกรังเกียจจากเจ้านายและขุนนางหัวเก่า จึงมักได้รับความยากลำบากในการหาที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน และการทำงาน ด้วยความเห็นการณ์ไกลท่านจึงให้ความอุปการะอำนวยความสะดวกแก่หมอสอนศาสนาเหล่านี้ และคอยติดต่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา อันเป็นการถ่ายทอดความรู้ใหม่ที่ต้องหมั่นเพียรเรียนรู้วิชาการตะวันตกกับชาวต่างประเทศมาตั้งแต่อยู่ในวัยหนุ่มซึ่งเป็นผลให้ท่านสามารถต่อ “เรือกำปั่น” ได้เอง และได้รับการยอมรับนับถือเป็นนายช่างสยามคนแรกที่สามารถต่อเรือแบบฝรั่งได้ แต่ครั้งยังเป็นหลวงสิทธิ์ นายเวรมหาดเล็กในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้ช่วยเหลือบิดาด้านทหารเรือ และเป็นผู้ที่สนใจเรียนรู้ในวิทยาการใหม่ ๆ กับชาวตะวันตก สามารถต่อกำปั่นแบบใหม่ ถือเป็นนายช่างสยามที่สามารถต่อเรือฝรั่งแบบฝรั่งสำเร็จเป็นคนแรก ท่านได้ต่อเรือน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้พระราชทานชื่อว่า “เรือแกล้วกลางสมุทร” ในการเฝ้าระวังป้องกันประเทศทางด้านทหาร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงมีพระราชดำริให้จัดกรมทหารแบบยุโรปขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ท่านได้ควบคุมบังคับบัญชาจัดตั้งกองทหารขึ้น เรียกว่า “ทหารอย่างยุโรป” โดยมีโรงทหารตั้งอยู่ที่บ้านเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (บริเวณโรงเรียนศึกษานารีในปัจจุบัน) และมีสนามฝึกหัดอยู่ข้างวัดบุปผาราม ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้มอบหมายให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ จัดเลกหมู่ทหารฝึกหัดยุทธวิธีแบบตะวันตกเพิ่มขึ้น และในสมัยรัชกาลที่ ๔ นี้ท่านยังได้ต่อเรือกลไฟเป็นเรือรบและเรือพาหนะของหลวงขึ้นอีกจำนวนหลายลำ เช่น เรือระบิลบัวแก้ว เรือแคลิโดเนีย เป็นต้น โดยเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้บัญชาการทหารเรือวังหลวงคนแรกระหว่าง พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๑๒ พร้อมกับพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้บัญชาการทหารเรือวังหน้า พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๐๘

เซอร์จอห์น เบาว์ริง

ครั้งนั้นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์มีบทบาทสำคัญในกิจการต่างประเทศ ที่มีการติดต่อและต้อนรับชาวต่างประเทศและคณะทูต ท่านจึงได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ไปรับคณะทูตซึ่งนำโดยเซอร์จอห์น เบาว์ริง ที่ปากน้ำ นำคณะทูตเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๓๙๘ ซึ่งท่านร่วมเป็นหนึ่งในคณะผู้แทนสยาม ๕ คน ได้แก่ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติ (ทัต บุนนาค) เจ้าพระยารวิวงศ์มหาโกษาธิบดี (ขำ บุนนาค) ผู้เจรจาแก้ไขสนธิสัญญาทางการค้าที่นาย “หันแตร บารนี” หรือเฮนรี เบอร์นีเข้ามาทำไว้ในสมัยรัชกาลที่ ๓ คือ สนธิสัญญาเบอร์นี แม้การเจรจานั้นจะมีความยุ่งยากติดขัดในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งพิกัดอัตราภาษี แต่ด้วยพลังศรัทธาในการประสานงานของเจ้าพระยาสุริยวงศ์ ที่เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะวันตก การเจรจาระหว่างทูตอังกฤษกับสมเด็จเจ้าพระยาอีกสองท่านในคณะผู้แทนฯ การเจรจานั้น จึงสำเร็จลงด้วยความรวดเร็วและเรียบร้อย มีการลงนามสนธิสัญญาไมตรีและพาณิชย์ฉบับใหม่ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๓๙๘ เรียกว่าสนธิสัญญาเบาว์ริง

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์และสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิไชยญาติต่างถึงแก่พิราลัย และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เสด็จสวรรคตลงตามลำดับ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็มิได้โปรดแต่งตั้งผู้ใดที่กรมพระราชวังบวรสถานมงคลขึ้นแทน แม้ว่าขณะนั้นพระองค์จะมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ก็ยังทรงพระเยาว์ แต่พระองค์ก็ทรงแต่งตั้งให้พระราชโอรสขึ้นเป็น “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ กรมขุนพินิตประชานาถ” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ โดยทรงกำกับราชการกรมมหาดเล็ก กรมพระคลังมหาสมบัติ และกรมทหารบกวังหน้า จากการที่บ้านเมืองสูญเสียบุคคลสำคัญต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลานี้ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์จึงมีอำนาจยิ่งใหญ่ในราชการแผ่นดิน เพราะราชการทั้งปวงนั้นมีสิทธิ์ขาดอยู่แก่ท่านคนเดียว แม้จะยังไม่มีธรรมเนียมในการตั้งรัชทายาทขึ้นสืบราชบัลลังก์ แต่ก็เป็นที่รู้กันอยู่ว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงฝึกเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ให้ปฏิบัติราชการอย่างกวดขันและใกล้ชิด ให้อยู่ปฏิบัติประจำพระองค์ ให้ทรงรับฟังพระบรมราโชวาทและพระบรมราโชบายในกิจการบ้านเมือง ทรงมอบหมายให้เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์เป็นผู้อัญเชิญพระกระแสรับสั่งแจ้งพระราชประสงค์และข้อหารือราชการไปยังสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ทุกเช้า เพื่อเป็นการฝึกราชการและเพื่อให้มีความสนิทสนมกัน และเพื่อได้รับการสนับสนุนจากสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ซึ่งเป็นขุนนางผู้มีอำนาจมากที่สุดในขณะนั้นต่อไปในภายหน้า พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางชั้นผู้ใหญ่ทั้งปวงทราบดีว่า หากพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตในขณะที่เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ยังทรงพระเยาว์นั้น ผู้ที่จะได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์คงไม่พ้นสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ซึ่งมีอำนาจมากเกินไปจนอาจเป็นอันตราย จึงกราบทูลว่าไม่ควร

ไว้วางพระราชหฤทัย แต่พระองค์ก็ไม่ทรงปักใจเชื่อ และปฏิบัติพระองค์เป็นปกติกับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เสมอมา เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มประชวรและมีพระอาการหนักขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมทั้งเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ก็ประชวรด้วยเช่นกัน สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์จึงเรียกประชุมเสนาบดีทั้งปวงให้เตรียมพร้อมไม่อยู่ในความประมาท สั่งการให้ตั้งกองทหารล้อมพระตำหนักที่ประทับของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์หรือกรมขุนพินิตประชานาถไว้ด้วย

เช้าวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสสั่งให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ และเจ้าพระยาภูธราภัยเข้าเฝ้า และมีพระราชดำรัสว่า “ท่านทั้งสามกับพระองค์ได้ทำนุบำรุงประคับประคองกันมา บัดนี้กาละจะถึงพระองค์แล้ว ขอลาท่านทั้งหลายในวันนี้ ขอฝากพระราชโอรสธิดาอย่าให้มีภัยอันตราย หรือเป็นที่กีดขวางในการแผ่นดิน ถ้ามีผิดสิ่งไรเป็นข้อใหญ่ ขอแต่ชีวิตไว้ให้เป็นแต่โทษเนรเทศ ขอให้ท่านทั้งสามจงเป็นที่พึ่งแก่พระราชโอรสธิดาต่อไปด้วยเถิด” พร้อมทั้งตรัสขอให้ผู้ใหญ่ทั้งสามท่านได้ช่วยกันดูแลบ้านเมืองต่อไป ให้ทูลพระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่เอาธุระรับฎีกาของราษฎรผู้มีทุกข์ร้อนดังที่พระองค์เคยปฏิบัติมา โดยไม่ทรงเอ่ยว่าจะให้ผู้ใดขึ้นครองราชย์แทนพระองค์

ภายหลังการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทเวศร์วัชรินทร์ ได้เสนอสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ กรมขุนพินิตประชานาถ พระราชโอรสพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ขึ้นครองสิริราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งที่ประชุมนั้นมีความเห็นพ้องเป็นเอกฉันท์ แต่เนื่องจากพระองค์ยังทรงพระเยาว์ ครั้งนั้นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ได้รับเลือกจากที่ประชุมเสนาบดีและพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดในราชการแผ่นดินทั่วราชอาณาจักรระหว่าง พ.ศ. ๒๔๑๑ - ๒๔๑๖ ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ผู้มีอำนาจเต็ม โดยมีสมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนบำราบปรปักษ์ช่วยในส่วนการพระราชนิเวศน์ รวมทั้งเชิญกรมหมื่นบวรวิไชยชาญขึ้นดำรงตำแหน่งที่กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ถึงแม้ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปราโมช กรมขุนวรจักรธรานุภาพจะตรัสว่า “ผู้ที่จะเป็นตำแหน่งพระราชโองการมีอยู่แล้ว ตำแหน่งพระมหาอุปราชควรแล้วแต่พระราชโองการจะทรงตั้ง เห็นมิใช่กิจของที่ประชุม ที่จะเลือกพระมหาอุปราช” อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมเสนาบดีและพระบรมวงศานุวงศ์ก็ได้แต่งตั้งให้กรมหมื่นบวรวิไชยชาญขึ้นดำรงตำแหน่งที่กรมพระราชวังบวรสถานมงคล

การทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในขณะที่พระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์นั้น เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ได้สร้างการทำหน้าที่ในครั้งนี้ไม่เหมือนกับครั้งก่อน ๆ ในประวัติศาสตร์ กล่าวคือก่อนนั้นพระเจ้าแผ่นดินทรงปรึกษาผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้วจึงเสด็จออกท้องพระโรงแล้วมีรับสั่งเอง แต่การทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ในครั้งนี้ มีอำนาจเด็ดขาดทั้งหมดอยู่ที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งทำให้ท่านต้องคิดวิธีว่าราชการบ้านเมืองในหน้าที่ของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติสืบต่อไป ดังนั้นในการจัดระเบียบราชการครั้งนี้จึงอาศัยแนวคิด ๒ ประการ

คือ ประการแรก การบังคับบัญชาข้าราชการบ้านเมือง ไม่ได้เอาอำนาจไว้แต่ในตัวผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เท่านั้น แต่เป็นไปด้วยการปรึกษาหารือพร้อมเพรียงกันของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารที่จะมีการประชุมกัน ณ หอวรสภาภิรมย์ ภายใน ประการที่สอง คือ การฝึกหัดให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสามารถว่าราชการบ้านเมืองได้เองด้วย

การจัดพระราชานุกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้หารือกับ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนบำราบปรปักษ์ (พระบรมวงศานุวงศ์อาวุโสสูงสุด) และกรมพระสุดารัตนราชประยูร (ผู้ดูแลอภิบาลเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์มาแต่ทรงพระเยาว์) ร่วมกันจัดระเบียบถวายด้านการศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี การออกว่าราชการ การเสด็จออกรับฎีกา การเสด็จประพาสในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพระจริยาวัตรอื่น ๆ เพื่อเตรียมพระองค์ให้ทรงพร้อมที่จะปกครองแผ่นดิน ในการนี้หากมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ท่านจะเป็นผู้ตัดสิน

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ได้สร้างประภาคารขึ้นตามพระราชดำริที่มีมาแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ โดยบริจาคทรัพย์ส่วนตัวและควบคุมการก่อสร้างด้วยตัวท่านเอง ประภาคารแห่งนี้ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ เริ่มสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๓ แล้วเสร็จในวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๑๗ และท่านได้ยกประภาคารแห่งนี้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดิน ประภาคารนี้มีชื่อในภาษาอังกฤษที่ตั้งโดยพวกฝรั่งว่า "รีเยนท์ไลท์เฮาส์" (Regent Lighthouse) ซึ่งมีความหมายว่า ประภาคารของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และมีชื่อภาษาสยามว่า "ประภาคารสันดอนปากน้ำเจ้าพระยา" หรือคนทั่วไปเรียกว่า "กระโจมไฟสันดอน" ประภาคารแห่งนี้เป็นประโยชน์อย่างมากในด้านการเดินเรือเข้าออกของเรือต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ประโยชน์มาจนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงเลิกใช้ ด้วยเหตุชำรุดทรุดโทรมมาก

"รีเยนท์ไลท์เฮาส์"
(Regent Lighthouse)

นอกจากนี้ ท่านก็ยังได้รับการโปรดเกล้าฯ เป็นแม่กองในการก่อสร้างและบูรณะสถานที่ต่าง ๆ เช่น พระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี พระนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี พระอภิเนาว์นิเวศน์ ภายในพระบรมมหาราชวัง รวมทั้งเป็นแม่กองในการขุดคลองและก่อสร้างถนนต่าง ๆ เพื่อการคมนาคม ได้แก่ คลองผดุงกรุงเกษม คลองดำเนินสะดวก ถนนเจริญกรุง ถนนตรงคือถนนพระรามที่ ๔ และถนนสีลม เป็นต้น

ส่วนการปกครองดูแลระบบราชการนั้นได้ออกพระราชบัญญัติต่าง ๆ ให้การพิจารณาคดีในศาลรวดเร็วขึ้น เช่น กฎหมายลงทะเบียนที่ดิน การขายฝิ่น ฯลฯ โดยร่วมกับคณะเสนาบดีร่างถวายทรงทราบเพื่อลงพระปรมาภิไธย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีได้ริเริ่มประเพณีทำบุญวันเกิดเป็นครั้งแรกเมื่ออายุครบ ๕๐ ปี น่าจะเริ่มมาจากคำแนะนำของชาวจีน ต่อมาประเพณีนี้ก็ได้แพร่หลายไปในหมู่พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนาง

ด้วยเหตุเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ มีความสนใจที่ให้ความรู้และพัฒนาคนให้มีส่วนร่วมในการบำรุงบ้านเมือง จึงได้รวบรวมและเผยแพร่วรรณกรรมจีน ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ เพื่อให้วรรณกรรมจีนซึ่งมีคติสอนใจอยู่มากนั้นได้สอนคน โดยเฉพาะเรื่องการปกครอง เช่น สามก๊ก โดยเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์นั้นมักจัดให้มีนักปราชญ์จีนมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เพื่อแปลพงศาวดารจีนออกเป็นภาษาสยาม ซึ่งงานวรรณกรรมที่ท่านจัดแปลนั้นมีทั้งหมด ๑๙ เรื่อง เช่น

ไซจิ๋น ตั้งจิ๋น น่ำซ้อง ซ้องกั๋ง หนำอิดซือ และเม่งฮวดเชงฌ้อ เป็นต้น นอกจากวรรณกรรมจีนแล้ว เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ยังได้จัดพิมพ์วรรณกรรมสยาม เช่น พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เรื่องอิเหนา และเรื่องอื่น ๆ เผยแพร่ให้สามัญชนทั่วไปได้อ่านกันมากขึ้น นับเป็นการเปิดโลกทัศน์การศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในบ้านผ่านวรรณกรรมจีน ด้วยเหตุที่เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ชอบดูละครและฟังดนตรี ท่านจึงได้ส่งเสริมโดยการหาครูละครและดนตรีมาฝึกคณะละครของท่านจนได้ชื่อว่า เป็นละครระดับหนึ่งในสมัยนั้น ท่านได้ให้พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) หรือครูมีแขก แต่งเพลงขึ้นใหม่โดยปรับปรุงมาจากเพลงเต่ากินผักบุ้ง พร้อมทั้งสอดแทรกทำนองมอญเข้าไปในเพลง ทำให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น ท่านโปรดปรานเพลงนี้มาก และตั้งชื่อเพลงนี้ว่า “พระอาทิตย์ชิงดวง” ตามสร้อยราชทินนามและตราสุริยมณฑลซึ่งเป็นตราประจำตำแหน่งของเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้ใช้ความสามารถและความเด็ดขาดระงับและตัดไฟต้นลมในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มักจะมีความวุ่นวายขึ้นเป็นประจำในช่วงผลัดแผ่นดิน โดยเฉพาะเมื่อคราวประมาณ พ.ศ. ๒๔๑๑ ซึ่งเป็นช่วงผลัดแผ่นดินจากรัชกาลที่ ๔ ไปสู่รัชกาลที่ ๕ นั้น นายเฮนรี อะลาบัสเตอร์ ผู้รักษาการกงสุลอังกฤษกล่าวว่า สยามไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญาถึงขนาดลดธงชาติอังกฤษลงครึ่งเสาเป็นการแสดงว่าได้ตัดพระราชไมตรีกับสยาม เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้ใช้ความเฉียบแหลมและเด็ดขาดเข้าระงับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ให้เป็นเหตุลุกลามจนทำให้ต่างชาติใช้เป็นข้ออ้างเพื่อเข้าแทรกแซงกิจการแผ่นดิน

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ นับเป็นบุคคลผู้สร้างพลังศรัทธา (Soft Power) ด้วยการรู้จักประนีประนอมให้เกิดงานอันเป็นคุณของแผ่นดิน และใช้ความซื่อสัตย์ต่อแผ่นดินเป็นพลังอำนาจโดยไม่โต้แย้ง จนสามารถคลี่คลายความขัดแย้งและความคิดที่เป็นปรปักษ์อย่างนิ่มนวล ด้วยการรักษาแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ที่ทรงมีพระราชปรารภฝากไว้อย่างมั่นคง

หลังจากเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ขอลาออกจากการเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว ก็ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็น สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ มีสร้อยสมญาภิไธยนามตามจารึกในสุพรรณบัฏว่า

> *“สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ สมันตพงศ์พิสุทธิ มหาบุรุษรัตโนดม บรมราชุตมรรคมหาเสนาบดี มหาสุริยมัณฑลีมุรธาธร จักรรัตนสหจรสุรศรขรรค์ วรลัญจธานินทร์ ปริมินทรมหาราชวรานุกูล สรรพกิจจานุกิจมูลประสาท ปรมามาตยกูลประยูรวงศ์วิวัฒน์ สกลรัชวรณาจักโรประสตัมภ์ วรยุติธรรม อาชวาธยาศัยศรีรัตนตรัยคุณาภรณ์ภูษิต อเนกบุยฤทธิประธิสรรค์มหันตวรเดชานุภาพบพิตร”*

ตำแหน่งนี้โดยมีอำนาจบรมอิสริยยศบรรดาศักดิ์ ๓๐,๐๐๐ ไร่ มากยิ่งกว่าจตุสดมภ์มนตรี ๓ เท่า ดำรงตรามหาสุริยมณฑล ได้บังคับบัญชาสิทธิขาดราชการแผ่นดินในกรุงนอกกรุงทั่วพระราชอาณาจักร และสำเร็จสรรพอาญาสิทธิประหารชีวิตคนที่ถึงอุกฤษฏ์โทษมหันตโทษได้ และนับเป็นบุคคลที่ดำรงบรรดาศักดิ์ ระดับ

"สมเด็จเจ้าพระยา" เป็นขุนนางผู้ใหญ่คนสุดท้ายที่มีอำนาจมากที่สุดในประวัติศาสตร์สยาม

เมื่อพ้นหน้าที่จากผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว ท่านชอบพำนักอยู่ที่เมืองราชบุรีเป็นส่วนใหญ่ ใช้คลองดำเนินสะดวกเป็นเส้นทางสัญจรประจำและใช้ออกตรวจราชการตามหัวเมืองต่าง ๆ โดยสนองพระราชกิจสำคัญต่อปัญหาบ้านเมืองตามที่มีรับสั่งหา ท่านดำรงชีวิตสันโดษนับเป็นเวลา ๙ ปี ในวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๕ ท่านถึงแก่พิราลัยด้วยโรคลมในคลองดำเนินสะดวกในขณะที่กำลังเดินทางกลับจากราชบุรี รวมสิริอายุได้ ๗๔ ปี ๒๗ วัน

บรรยากาศคลองดำเนินสะดวก

ดังนั้น คลองดำเนินสะดวก จึงเป็นหลักฐานหนึ่งที่สะท้อนถึงพลังศรัทธาเชื่อมั่นหรือ Soft Power จากการมองการณ์ไกลและสร้างงานของสมเด็จเจ้าพระยาฯ ผู้เป็นแม่กองขุดคลองดำเนินสะดวกขึ้นในรัชกาลที่ ๔ เพื่อให้เป็นคลองเชื่อมการเดินทางระหว่างราชบุรีกับบางกอก วิถีชุมชนริมคลองที่มีตลาดเก่าและบ้านเรือนเรียงรายอยู่สองข้างคลองนั้น วันนี้ได้กลายเป็นแหล่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพากันมาเที่ยว “เหล่าตั๊กลัก” ตลาดน้ำในคลองดำเนินสะดวกซึ่งเป็นตลาดน้ำต้นแบบใน ๖ แห่ง ของกระทรวงวัฒนธรรม ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำที่ชาวต่างชาติรู้จักมากที่สุด....

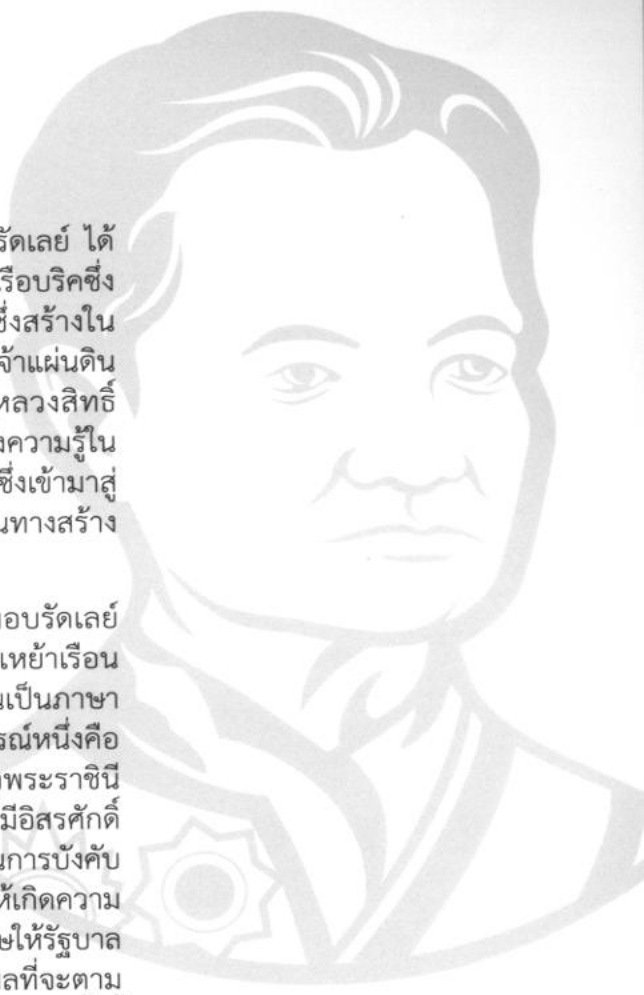
ตามรอยเจ้าพ่อ:
การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- *สิริชัย เอี่ยมสอาด*
- *รัตนา ศรีสุวรรณ*
- *ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์*

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นบุคคลที่มีผลงานที่สำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลงานที่ส่งผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยในสมัยนั้นและสร้างมูลค่าสาธารณะให้กับประเทศไทยในระยะยาวและยังคงมีความสำคัญในประวัติศาสตร์และพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันด้วย

ถ้าพิจารณาประวัติของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จะเห็นได้ว่าท่านมีคุณลักษณะการเป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นอย่างมาก ดังนี้

๑. ความสามารถในด้านการต่อเรือ ดังเช่นที่มีบันทึกไว้ในหนังสือประวัติสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ จากพระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ ๕ ตอนที่ ๔ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน มีใจความตอนหนึ่งว่า ขณะบิดาท่านลงไปสร้างเมืองจันทบุรี ท่านได้ต่อเรือกำปั่นรบเหมือนอย่างเรือของฝรั่งชื่อว่ากำปั่นบริค โดยท่านไม่ได้ร่ำเรียนจากที่ไหนมาก่อน อาศัยดูแบบจากเรือฝรั่งที่มาเทียบท่าเท่านั้น เมื่อต่อเรือแล้วเสร็จท่านได้นำมาน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

และได้รับพระราชทานชื่อว่า “เรือแกล้วกลางสมุทร” ในขณะที่หมอบรัดเลย์ ได้บันทึกไว้ว่า “วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๗๘ วันนี้ข้าพเจ้าได้ขึ้นไปบนลำเรือบริคซึ่งชื่อเรือเอริล (เรือแกล้วกลางสมุทร) เพื่อจะดูเรือชักใบเหลี่ยมลำแรกซึ่งสร้างในเมืองไทย และได้แล่นมาจากจันทบุรีเมื่อสองสามวันนี้เป็นของถวายพระเจ้าแผ่นดิน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกซึ่งเอาแบบเรือยุโรป มาลองต่อในเมืองไทยและหลวงสิทธิ์ขุนนางหนุ่ม (ผู้เป็นนายช่าง) นั้นถ้ามีหุ่นเรือที่ใช้เป็นแบบก็ไม่ใช่หุ่นดี ทั้งความรู้ในเรื่องต่อเรือก็เป็นความรู้ซึ่งเก็บได้ที่โน่นบ้างที่นี่บ้างจากเรือต่างประเทศซึ่งเข้ามาสู่อ่าวนี้ เมื่อคิดเช่นนี้แล้วก็ต้องเห็นว่าบริคลำนี้ทำให้เห็นความสามารถในทางสร้างของท่านผู้นั้นเป็นอันมาก”

๒. ความสามารถในด้านการสื่อสาร โดยจากบันทึกของหมอบรัดเลย์ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งขณะที่ท่านกำลังจะไปหาหลวงสิทธิ์นายเวรว่า เห็นเหย้าเรือนปลูกเป็นอย่างฝรั่ง และรักษาสะอาดสะอ้านที่ประตูบ้านเขียนอักษรโรมันเป็นภาษาอังกฤษว่า “ที่นี่เป็นบ้านหลวงสิทธิ์ ขอเชิญผู้เป็นมิตร” และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือการที่ประเทศอังกฤษได้ให้เซอร์จอห์น เบาว์ริงถือพระราชสาส์นสมเด็จพระราชินีวิคตอเรียเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี ขอทำหนังสือสัญญาอย่างประเทศที่มีอิสรศักดิ์เสมอกัน แต่ปรากฏว่าข้อความที่ระบุไว้นั้นไม่ได้เป็นอย่างนั้น เช่น สิทธิในการบังคับคนอังกฤษที่มาค้าขายในไทยจะไม่ต้องอยู่ในบังคับของรัฐบาล แต่ที่ทำให้เกิดความลำบากใจมากต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ เรื่องที่อังกฤษให้รัฐบาลไทยยกเลิกภาษีผูกขาดเปลี่ยนเป็นเก็บภาษีที่เก็บตามพิกัดจำนวน โดยผลที่จะตามมานั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศขณะนั้นอย่างมหาศาล ในการเจรจาครั้งนี้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ยศขณะนั้น) เป็นหนึ่งในคณะเจรจากับคณะทูตไม่ให้ไทยเสียเปรียบและไม่ให้พวกฝรั่งเอากำลังมายึดประเทศเหมือนที่เกิดขึ้นกับจีนและพม่าในขณะนั้น ด้วยสติปัญญาและความสามารถในการสื่อสาร เซอร์จอห์น เบาว์ริงได้กล่าวชมและบันทึกไว้วันที่ ๗ เมษายน ค.ศ. ๑๘๕๕ ว่า “ท่าน (เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์) ผู้นี้ถ้าไม่เป็นเจ้ามารยาอย่างยอด ก็เป็นคนรักบ้านเมืองจริง แต่จะเป็นเจ้ามารยาหรือเป็นคนรักบ้านเมืองก็ตาม ต้องว่าเป็นผู้มีความฉลาดล่วงรู้กาลล้ำคนทั้งหลายที่เราได้พบในที่นี้ เป็นผู้มีกิริยาอัชฌาสัยอย่างผู้ดีและรู้จักพูดพอเหมาะแก่การ”

จากเรื่องราวข้างต้นกอปรกับประเทศไทยได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับจุดเน้นในการพัฒนา “ผลลัพธ์ที่เกิดในตัวผู้เรียน” มุ่งเน้นให้เป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้ใช้ประเด็นการพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นจุดเน้นสำคัญในการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยได้ดำเนินการหลายส่วน แต่ส่วนที่สำคัญมี ๒ ประการคือ

๑. การนำหลักการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมาใช้ โดยมีการบ่มเพาะแกนนำการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมผ่านการพัฒนาสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน คือ ๑) การจัดการตนเอง (Self-Management: SM) ๒) การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking : HOT) ๓) การสื่อสาร (Communication: CM) ๔) การรวมพลังทำงานเป็นทีม (Teamwork and Collaboration: TC) ๕) การเป็นพลเมือง

ที่เข้มแข็ง (Active Citizen: AC) และ ๖) การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน (Sustainable coexistence with living in the harmony of nature and science)

ในการบ่มเพาะแกนนำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โรงเรียนจัดกิจกรรมหลายส่วนทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเปิดห้องเรียนเพื่อเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างลุ่มลึก ซึ่งส่งผลอย่างชัดเจนต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม ดังเช่น ความคิดเห็นของนางสาวเอ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้ให้ความเห็นในแบบสะท้อนความคิดว่า “การได้สร้างสิ่งประดิษฐ์หรือออกแบบแนวคิดสิ่งประดิษฐ์อย่างง่าย ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎการเคลื่อนที่ข้อ ๓ ของนิวตันมากขึ้น นอกจากนี้การที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่มทำให้เรียนสนุกและไม่น่าเบื่อ” และผลงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในรายวิชาฟิสิกส์ ๑ เรื่องกฎการเคลื่อนที่ข้อ ๓ ของนิวตัน ซึ่ง ดร.ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์ ได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะตามแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

บรรยากาศการประชุมระดมสมองการนำหลักการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ มาใช้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม ผ่านการพัฒนาสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน

กิจกรรมการพัฒนาทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างการออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจ แบบผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา

๒. กิจกรรมการพัฒนาทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างการออกแบบทางความคิด และการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา

รูปแบบกิจกรรม เป็นกิจกรรม Workshop การสอนนักเรียนให้มีทักษะ Pitching & DesignThinking As Entrepreneur โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนสามารถเรียนรู้วิธีการสอน ในสถานการณ์การเรียนการสอนจริง แบบเรียลไทม์ (Real Time) และมีการแข่งขันการออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการ (Pitching And Design Thinking As Entrepreneur) ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ทั้งได้รับความรู้จากการอบรม ได้ลงมือทำ ได้กล้าแสดงออก ได้ฝึกคิด ได้ฝึกทำและได้ความรู้มากขึ้น ได้เรียนรู้ว่าเราควรจะเริ่มทำสตาร์ตอัป (Start Up) อย่างไร ควรเริ่มจากอะไร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะในการทำชิ้นงานนำเสนอรวมทั้งการหาข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ ทำให้กล้าแสดงออก มีแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และต่อยอดไปสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แสดงออกถึงการมีความคิดแบบผู้ประกอบการ

กิจกรรมการประกวด "การออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการ"

การเดินตามรอยเจ้าพ่อทั้งสองกิจกรรม เกิดผลที่น่าพอใจในช่วงต้น ในปีต่อไปโรงเรียนสาธิตกำหนดจะดำเนินการต่อในหลายส่วน ทั้งการสร้างความเข้มแข็งของแกนนำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การออกแบบและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการบูรณาการผสานหลายสมรรถนะมากขึ้น และมีการนำหลักสูตร Pitch@School มาใช้ในโรงเรียนสาธิต เพื่อการบ่มเพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตให้เป็นผู้เรียนรู้ มีแนวคิดผู้ประกอบการ พัฒนาแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

รัตนา ศรีสุวรรณ. (๒๕๖๖). **โครงการอบรมทักษะการสอนยุคใหม่แก่ผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนขนาดเล็ก.** โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพมหานคร.

อัมพรสักก์ อังคทะวานิช. (๒๕๖๔). **Pitch@School.** Global Entrepreneurship Network Thailand, (GEN Thailand). กรุงเทพมหานคร.

ชมรมสายสกุลบุนนาค. สืบค้นเมื่อ ๕ กันยายน ๒๕๖๖ สืบค้นจาก http://www.bunnag.in.th/oldsite/main.php.

ศูนย์รวมใจ ของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

▮ *กลอยใจ โสภณปาล*

บรรดาลูกสุริยะทั้งปวงจะนำคำ “เจ้าพ่อ” ซึ่งเป็นคำสามัญ มาเรียกแทนนาม สมเด็จเจ้าพระยาบรม-มหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) คำว่า “เจ้าพ่อ” ไม่ได้หมายถึงเจ้าพ่อทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นคำเรียกผู้มีอิทธิพล ในที่นี้มีความหมายโดยเฉพาะของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเท่านั้น เป็นการกล่าวขานด้วยสำนึกว่าเป็นคำยกย่องอย่างสูงของลูกสุริยะทั้งหลาย ผู้ใดกล่าวคำว่า “เจ้าพ่อ” ผู้นั้นจะรู้สึกอบอุ่น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นลูกหลาน ได้รับการเกื้อหนุนพึ่งพิง เป็นการแสดงความเคารพรักเทิดทูนบูชาอย่างยิ่ง มิได้เป็นการบังอาจหรืออาจเอื้อมแต่ประการใด มีหลายคนได้รับประสบการณ์ตรงอย่างนั้นและประสบความเจริญรุ่งเรืองเป็นสุข แม้ว่าคนเหล่านั้น มิได้เป็นลูกสุริยะหรือทายาทผู้สืบสกุล “บุนนาค” แต่เพราะสมัครใจเป็นลูก มีความเลื่อมใส ศรัทธา เคารพบูชาด้วยจิตวิญญาณอย่างจริงใจ ก็จะได้รับความเมตตาและคุ้มครองเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อว่า บุคคลผู้มีอำนาจวาสนา บุญบารมี มีอิทธิพลและทำประโยชน์แก่ประเทศชาตินานัปการ เมื่อถึงกาลเวลาจากโลกนี้ไป จะเป็นวิญญาณที่ศักดิ์สิทธิ์ “เจ้าพ่อ” เป็นผู้มีอำนาจอิทธิพลยิ่งใหญ่ในการบริหารประเทศชาติบ้านเมืองยึดมั่นในคุณธรรม มีความสัตย์ มีความจงรักภักดีต่อพระบรมราชจักรีวงศ์ หาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ แม้ท่านถึงแก่พิราลัยเป็นเวลานานแล้ว แต่อำนาจบารมีปาฏิหาริย์ ยังคงปรากฏให้เห็นประจักษ์อยู่เสมอ เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งเกินวิสัยมนุษย์ ยากที่จะเข้าใจได้ และสามารถสัมผัสได้ด้วยใจเท่านั้น แต่ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างวิทยาศาสตร์

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

ผู้เขียนมารับราชการที่สถาบันการศึกษาบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับทราบเกียรติคุณและคุณูปการ รวมทั้งบารมีของ “เจ้าพ่อ” มาโดยตลอด จากคำบอกเล่าของคณาจารย์ ครูเก่า ศิษย์เก่ารุ่นอาวุโสและจากการอ่านและค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับสมเด็จเจ้าพระยาฯ จึงพบว่าท่านถึงพร้อมด้วยทานบารมี เมตตาธรรม กรุณาธรรม อันเป็นคุณธรรมของผู้ใหญ่ ปรารถนาช่วยเหลือผู้มีทุกข์ให้พ้นจากความทุกข์ เมื่อลูก ๆ มีความทุกข์ ประสบปัญหาอุปสรรค หรือตกอยู่ในภยันตรายใด ๆ ลูก ๆ จะน้อมจิตรำลึกและกราบไหว้ท่านก็สามารถผ่านพ้นอุปสรรคและอันตรายต่าง ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ผู้เขียนก็ประสบกับตัวเองหลายเรื่องพอสมควร

จากการเกริ่นนำเรื่องของ “เจ้าพ่อ” จึงเป็นเหตุให้เกิดบทความเรื่อง “ศูนย์รวมใจของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยขอนำเรื่องอนุสาวรีย์ของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ มาเสนอเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบความเป็นมาในอดีตผู้บริหารสถานศึกษาบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดำริจะสร้างอนุสาวรีย์ของท่านมาหลายยุคหลายสมัย แต่เกิดความลังเลจนต้องล้มเลิกไป

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ความคิดที่จะสร้างอนุสาวรีย์เป็นรูปร่างขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เมื่ออาจารย์กลุ่มหนึ่งรวม ๗ ท่าน ขอบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์และขอกล่าวนามท่านเหล่านั้น คือ อาจารย์ภาณุ คุณโลกยะ (ถึงแก่กรรม) อาจารย์วีระเดช โพธิ์กระจ่าง อาจารย์กิจจา วาจาสัจ อาจารย์ธีรธรรม บัวเจริญ (ถึงแก่กรรม) อาจารย์นิเทศ นรพัลลภ อาจารย์จรัญ คุ้มมั่น และอาจารย์กลอยใจ โสภณปาล เป็นผู้ริเริ่มดำริเรื่องนี้ ได้ประชุมหารือถึงความเป็นไปได้และประสบความสำเร็จ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทาง วิธีการหาทุนทรัพย์รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ อันอาจจะเกิดในการสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จากการที่มีเจตนารมณ์ร่วมกัน จึงได้วัตถุประสงค์ที่เด่นชัด คือ

๑. เพื่อเชิดชูเกียรติสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)
๒. เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ระลึกถึงสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ รัฐบุรุษผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติและพระมหากษัตริย์ เพื่อยึดถือเป็นแบบอย่าง
๓. เพื่อให้เป็นศูนย์รวมใจของลูกสุริยะทั้งมวล รวมทั้งผู้เลื่อมใสศรัทธา
๔. เพื่อกำหนดให้วันที่ ๑๙ มกราคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญและงานประจำปีของสถาบันการศึกษาแห่งนี้

คณะผู้ดำริได้เสนอความคิดนี้ต่อผู้บริหาร (ม.ร.ว.ทวีโภค เกษมศรี ผู้อำนวยการและอธิการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา) ฝ่ายบริหาร สภาคณาจารย์ สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ เป็นนายกสมาคมฯ) และทายาทผู้สืบสกุลบุนนาค ทุกฝ่ายเห็นชอบด้วยอย่างยิ่ง การสร้างอนุสาวรีย์จึงได้เริ่มดำเนินการ

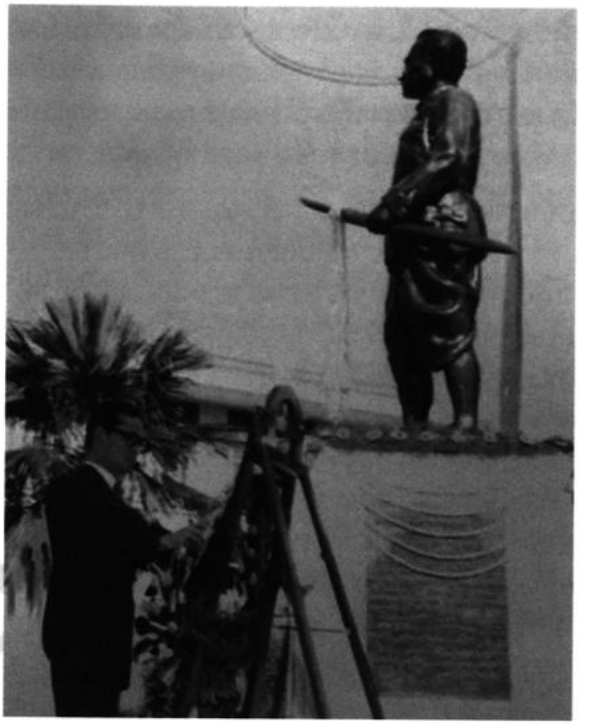
ความอัศจรรย์บังเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก คือคณะทำงานไม่มีเงินแม้แต่บาทเดียว แต่งานสำเร็จได้อย่างน่าประหลาดใจ อาจารย์ประไพ จินต์แสวง (ถึงแก่กรรม) ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานฝ่ายหาทุน ได้ขอความอนุเคราะห์ขอยืมเงินจากบรรดาคณาจารย์เป็นทุนเริ่มต้นจำนวนหนึ่ง ปรากฏว่าทุกอย่างง่ายดาย ไม่มีผู้ใดปฏิเสธเลย

ถือเป็นอิทธิบารมีที่ “เจ้าพ่อ” แผ่มาให้พวกเราได้ทำงานจนประสบความสำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว (ดูข้อมูลจากบันทึกการสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ในหนังสือ สาราณียะ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เล่ม ๑ เงินที่ได้ขอยืมมา ไม่มีท่านใดรับคืน มอบให้เป็นทุนก่อสร้างอนุสาวรีย์

วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เวลา ๑๐.๔๙ น. เป็นวันแห่งความปิติของบรรดาผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ทายาทสายสกุล “บุนนาค” และประชาชน เป็นวันยกรูปหล่อสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ขึ้นประดิษฐานบนแท่นหินอ่อน ในวันดังกล่าว ความอัศจรรย์เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยอิทธิบารมีของสมเด็จเจ้าพระยาฯ เพราะนาวาโทตัปนวงศ์ บุนนาค (ถึงแก่กรรม) ทายาทสกุลบุนนาคได้นำอัฐิของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ บรรจุผอบขนาดเล็กมามอบให้ ม.ร.ว.ทวีโภค เกษมศรี เพื่อบรรจุที่ฐานอนุสาวรีย์ เหตุอัศจรรย์อันพิศวง ปรากฏแก่สายตาบุคคล ๓ ท่าน คือ อาจารย์ประไพ จินต์แสวง (ถึงแก่กรรม) อาจารย์ชวนิตย์ รัชตกุล (ถึงแก่กรรม) และช่างแก้ว เนื่องจากผอบบรรจุอัฐิหมุนลอยอยู่ในช่องบรรจุไม่ยอมหยุด อาจารย์ประไพ จึงได้จุดธูปบอก “เจ้าพ่อ” ผอบจึงหยุดลอยและอยู่ตรงกลางช่องบรรจุพอดี (อ่านเรื่อง “ผอบลอย” จาก สาราณียะ สมเด็จเจ้าพระยา เล่ม ๑ และนิตยสารคู่สร้าง คู่สม ฉบับที่ ๗๔๐ ปีที่ ๓๓ (๒๐-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕)

วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๓ วันมหาปิติของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ความฝันเป็นจริงเมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลเดชมหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอนุสาวรีย์สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น ถือเป็นเกียรติอันสูงสุดแก่สมเด็จเจ้าพระยาฯ และวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอย่างยิ่ง ที่รอยพระบาทของล้นเกล้าล้นกระหม่อมสองพระองค์ได้ประทับ ณ แผ่นดินบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงควรค่าแก่การจารึกไว้ในประวัติของบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอย่างยิ่งและบอกต่อ ๆ กัน เพื่อให้ “ลูกสุริยะ” รุ่นใหม่ ได้รับรู้เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนี้โดยทั่วกัน

การสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ จึงเป็นการจุดประกายให้เกิด “ศูนย์รวมใจ” ของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จะเห็นได้จากวันที่ ๑๙ มกราคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญที่ลูก ๆ จะกลับมาบอก “เจ้าพ่อ” และรายงานความเจริญก้าวหน้า อย่างแน่นขนัดตราบถึงทุกวันนี้

สำหรับความเชื่อและความศรัทธานั้น เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่ประสบพบเห็นด้วยตัวเอง ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมไว้ค่อนข้างมาก เป็นเรื่องจริง เพราะเจ้าของเรื่องเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับคนรุ่นใหม่ อาจจะมองว่าเป็นเรื่องงมงาย จึงไม่ขอนำมากล่าวในที่นี้

ขอให้ท่านที่เคารพบูชา “เจ้าพ่อ” ด้วยจิตวิญญาณอย่างจริงใจ ยึดมั่นในความดี ความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบ มีความรักสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันสร้าง “บ้านของเรา” ไปสู่ความรุ่งเรือง รุ่งโรจน์ เกรียงไกร ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ท่านก็จะได้รับบารมีอันศักดิ์สิทธิ์จาก “เจ้าพ่อ” อย่างแน่นอน

หมายเหตุ ผู้เขียนยังพอมีสุขภาพที่จะเขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ในอดีตให้ท่านผู้มีความรัก เคารพศรัทธาใน “เจ้าพ่อ” ของเรา ได้รับรู้ก่อนที่จะไม่สามารถเล่าสู่กันฟัง เพราะความไม่แน่นอนของชีวิตจะมาถึงวันไหนไม่อาจคาดเดาได้

ศริสมเด็จ

เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล (ภาค ๒)

▮ *อำนวย เดชชัยศริ*

จำได้ว่า...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้ซึ่งถนอมความรักความห่วงใยให้แก่ศิษย์เก่าหลายรุ่น ด้วยความผูกพันที่ดีงามมาตลอด สอดคล้องกับ**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลอยใจ โสภณปาล** ซึ่งสนับสนุนและดูแลคณาจารย์ นักศึกษา นักเรียนสาธิต และบุคลากรทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยเช่นกัน ด้วยการสืบสานปณิธานของสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในพระบรมราชูปถัมภ์อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านข้อเขียนที่จารึกไว้ในหนังสือศรีสมเด็จด้วยความจงรักภักดีไม่เคยหยุดหย่อน เมื่อเห็นเป็นสิ่งดี ไม่หนีความเหน็ดเหนื่อย ท่านจะหยิบยกกิจกรรมมานำเสนอเป็นตัวอย่างสม่ำเสมอ

กระผมได้พบท่านและได้รับหนังสือศรีสมเด็จปี ๖๑ เมื่อเปิดอ่านมาถึงหน้า ๑๑๗ กระผมพบข้อมูลที่ได้ถ่ายทอดซึ่งกันและกันในประเด็น คือ “เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล” อาจารย์ได้นำเสนอข้อมูลที่กระผมเล่าให้ฟัง ๓ กิจกรรม และขณะเดียวกันอาจารย์ได้ปรารภกับผมถึงอายุสังขารของท่านว่าน่าจะหยุดพักผ่อน กระผมใจหายและมีความเห็นว่า อาจารย์เหน็ดเหนื่อยก็จริง แต่ขอให้ได้มีโอกาสให้คำปรึกษาตลอดไป ในฐานะศิษย์เก่า ท่านก็สามารถปฏิบัติได้ ทำให้คณาจารย์และศิษย์เก่ามีกำลังใจ ขอให้เป็นเช่นนั้นเถิด ดังเช่นอาจารย์ได้พบข้อมูลที่กระผมได้กราบเจ้าพ่อ (รูปหล่อสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์) เพื่อขอความเมตตาจากสมเด็จเจ้าพระยาฯ ให้กระผมและคณะทำงานปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตามเป้าหมายของกิจกรรมเพื่อชาวภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง

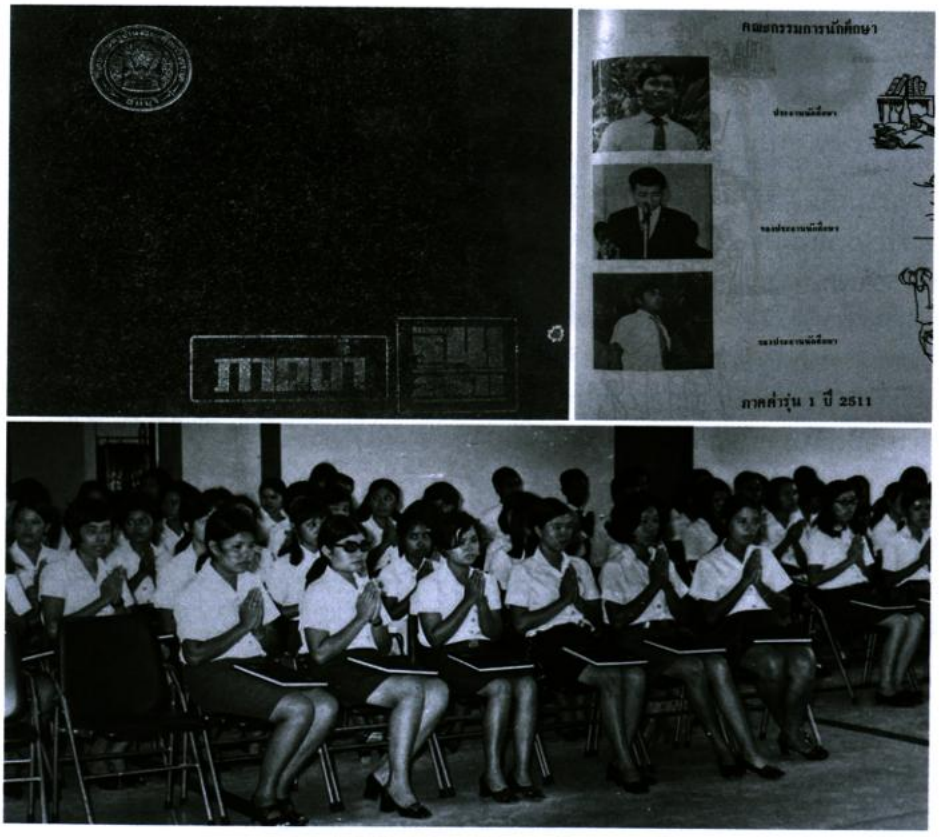
เมื่อกราบไหว้รูปหล่อสมเด็จเจ้าพระยาฯ แล้ว ท่านใดจะมีความคิดเห็นประการใดก็สุดแล้วแต่ อย่างน้อยทำให้เกิดกำลังใจ “เชื่อครึ่งหรือไม่เชื่อครึ่งนั่นเอง” บทความตรงนี้ อาจารย์ได้เล่าให้ศิษย์เก่ารับรู้ กระผมขอขอบพระคุณแทนเพื่อน ๆ ที่มีโอกาสรับรู้เท่ากับที่ผมรับรู้ครับ และเพื่อเป็นเกียรติ กระผมขออนุญาตสรุป “ทำไมเราจึงต้องปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว” โดยอาศัยบทความของผู้ช่วยศาสตราจารย์กลอยใจ ซึ่งได้ขยายความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหลาย ๆ กิจกรรมที่กระผมได้เล่าให้ท่านฟัง นี่คือที่มาของบทความย่อ ๆ ดังต่อไปนี้

ผลสรุปการดำเนินงานทั้ง ๓ กิจกรรม ตามที่คณะกรรมการภาคค่ำรุ่น ๑ บ.ก.ศ.สูง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) แบ่งหน้าที่ตามความถนัด ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ มหาวิทยาลัยกำหนดให้คณะกรรมการภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง จัดทำหนังสือรุ่นของตนเอง จำนวน ๓๔๒ เล่ม ต้นทุนเล่มละ ๕๐ บาท โดยคณะกรรมการผู้รับผิดชอบมาจากตัวแทนของนักศึกษาแต่ละวิชาเอก สำหรับผู้บริหารดังนี้

๑. พลตรี วิเชียร สุบุญ	ประธานนักศึกษาภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวย เดชชัยศรี	รองประธานนักศึกษาฝ่ายวิชาการ
๓. อาจารย์ใหญ่รังสรรค์ ปัทมะรางกูล	รองประธานนักศึกษาฝ่ายกิจกรรม

และคณะกรรมการภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง

คณะกรรมการจัดทำหนังสือรุ่นภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง

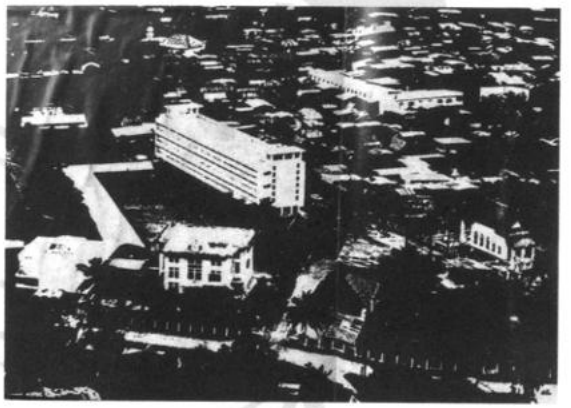
กิจกรรมที่ ๒ คณะกรรมการภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง ร่วมกันจัดแสดงละครอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง "เลือดสุพรรณ" ผู้ประพันธ์คือ **พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ** รายได้จัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์รุ่น สมัยผู้อำนวยการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา **อาจารย์จรูญ มิลินทร์** มีคณาจารย์ด้านการละครเชิญมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ๒ คน เพื่อให้การฝึกซ้อมแก่นักแสดง คือ **อาจารย์ปราณี สำราญวงศ์** และ**อาจารย์สมศักดิ์ ทัตติ** การฝึกซ้อมการแสดงอาศัย "อาคารศรีสุริยวงศ์" ปัจจุบันเป็นตึกแสดงแหล่งเรียนรู้กรุงธนบุรีศึกษา ชื่ออาคาร ๑๕๐ ปี มหาบุรุษรัตโนดม (ช่วง บุนนาค) จากเดิมเคยใช้เป็นห้องประชุมของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หากค้นหาประวัติเคยใช้เป็นโรงละครเมื่อ ๑๕๐ ปีผ่านไปแล้ว นี่คือความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่มาในความภาคภูมิใจของคณาจารย์และลูกศิษย์ ณ สถาบันแห่งนี้

บรรยากาศการจัดแสดงละครอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง เลือดสุพรรณ

กิจกรรมที่ ๓ วันแห่งความสำเร็จด้วยการจัดกิจกรรมลีลาศ นำโดยพลอากาศตรีตรีเพชร ชัยชนะและคณะกรรมการภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง ซึ่งทุกกิจกรรมที่กล่าวมา ภาคค่ำรุ่น ๑ ป.กศ.สูง ไม่มีกองทุนสำรองในการจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์รุ่น ดังนั้นนักศึกษาทุกคนในรุ่นจึงช่วยกันทำหน้าที่ทั้งเป็นเจ้าภาพและลูกค้าพร้อมกัน

นี่แหละครับ ๓ กิจกรรมที่สำคัญของรุ่นเรา ในทุกกิจกรรมเราทุกคนมีความเคารพและอบอุ่นใจเมื่อได้กราบบูชาสมเด็จเจ้าพระยาฯ ซึ่งท่านให้ความเมตตามาโดยตลอด ดังเหตุการณ์หนึ่ง ในช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมตอนที่จะเปิดงาน ตอนนั้นท้องฟ้ามืดครึ้มมาก ฝนตั้งเค้าเห็นได้ชัดเจนว่าต้องตกหนักแน่ ๆ สังเกตเห็นเพื่อน ๆ มีความรู้สึกกังวลใจไม่ต่างกันว่ากิจกรรมนี้จะไปรอดหรือไม่ ตัวกระผมจึงชวนเพื่อน ๆ ไปกราบสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (เจ้าพ่อช่วง) ที่ศาลหน้าหอพักนักศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในขณะนั้น ซึ่งปัจจุบันก็คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์จรูญ มิลินทร์
อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัย
ครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พลอากาศตรี ตรีเพชร ชัยชนะ

ศาลเจ้าพ่อที่อยู่ด้านหน้าคณะครุศาสตร์ และเป็นที่น่าอัศจรรย์ใจ เมื่อเวลาผ่านไปประมาณครึ่งชั่วโมงท้องฟ้าที่ปกคลุมด้วยเมฆทึบค่อย ๆ จางหายไป กิจกรรมจึงดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นี่แหละตรงกับคำว่า “เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล”

ข้อสรุปสุดท้าย...ทุกกิจกรรมที่ผ่านมาสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา **อาจารย์จรูญ มิลินทร์** ได้กล่าวไว้ในวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่า “ในโอกาสที่นักศึกษาภาคค่ำรุ่น ๑ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์รุ่น ๑ เพื่อเป็นที่ระลึกในความสำเร็จครั้งนี้ ในนามของคณาจารย์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและข้าพเจ้า ขอแสดงความยินดีในความสำเร็จของท่านทั้งหลายด้วยความอดทนและขยันหมั่นเพียรที่ท่านได้แสดงออกตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งบัดนี้ อย่างน้อยก็เป็นเครื่องประกันให้วิทยาลัยอุ่นใจได้ว่า ทุกคนจะต้องมีความรู้และได้รับการฝึกฝนอย่างดีแล้วถึงจะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในที่ใดก็จะทำชื่อเสียงมาสู่วิทยาลัยของเราได้”

กระผมเข้าใจคำว่า **“เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล”** และขอกราบความมีน้ำใจของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กลอยใจ โสภณปาล โปรดได้กลับมาเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ สมาคมศิษย์เก่า คณาจารย์ นักศึกษา และนักเรียนสาธิต รวมถึงบุคลากรทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สมาชิกทุกท่าน...รักและเคารพท่านเสมอครับ จะจดจำคำว่า **“เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล”** จากความในใจของผู้ช่วยศาสตราจารย์กลอยใจ ตลอดไปครับ

ห้องเกียรติยศ

"ความสำเร็จ เกียรติยศ
ประวัติแห่งบ้านที่จะเล่าขานสู่ผู้มาเยือน"

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์
สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย–มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

▮ *ชัชศรัณย์ จิตคงคา*

สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๒ เป็นองค์กรส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีคุณูปการต่อการใช้ภาษาไทย มีพันธกิจ ๙ ด้าน ได้แก่ ๑) เพื่อฟื้นฟูเผยแพร่วรรณคดีและงานกวีนิพนธ์ ๒) สนับสนุนการสร้างงานกวีนิพนธ์ให้กว้างขวางมากขึ้น ๓) ส่งเสริมให้ผู้รักงานกวีนิพนธ์ได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถต่อสาธารณชน ๔) ฟื้นฟูการละเล่นต่าง ๆ ตามประเพณีในส่วนที่เกี่ยวกับงานกวีนิพนธ์ ๕) ส่งเสริมการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ๖) เป็นศูนย์ประสานงานด้านวรรณคดีและกวีนิพนธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม หรือชมรมนักกลอน สถาบันการศึกษา และคณะบุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ๗) ส่งเสริมงานแปลด้านกวีนิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศออกสู่สาธารณชน ๘) ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กร รัฐวิสาหกิจ สโมสร และสมาคมอื่นในการสร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ และ ๙) ให้ความช่วยเหลือสมาชิกด้านสวัสดิการ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ภายใต้การนำของ รองศาสตราจารย์ ดร.บุณยเสนอ ตรีวิเศษ นายกสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุเป้าหมาย หนึ่งในคณะกรรมการชุดนี้ได้แต่งตั้งให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร. ชัชศรัณย์ จิตคงคา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาดำรงตำแหน่ง ประธานภาคกลาง/ ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล ตามคำสั่งสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ นับว่าเป็นโอกาสที่ดีในการเริ่มต้นหมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ระหว่างสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในการนี้ได้รับการสนับสนุนและความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนนะบวรเดชน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ บัวทอง ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อีกทั้งภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศของสมาคมนักกลอนแห่งประทศไทยให้ความสนับสนุน ความร่วมมือและดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่งานด้านกวีนิพนธ์สู่เยาวชน อันเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานวรรณศิลป์กวีนิพนธ์ของประเทศชาติ

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์แรก ในวันเสาร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. ณ ลานบ้านเอกะนาค มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รองศาสตราจารย์ ดร.บุณยเสนอ ตรีวิเศษ นายกสมาคมฯ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรธน์ ศรียาภัย อุปนายกสมาคมฯ (๑) รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม อุปนายกสมาคมฯ (๔) นายตรีภูวน์ภาณ อนุนาท คณะกรรมการสมาคมฯ และอาจารย์ใจเด็ด หวานชะเอม อาจารย์พิเศษของสาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต) ร่วมแต่งบทประพันธ์ขับลำนำในงาน **"ชมเรือนงามตามเชฟข้างวัง ฟังเพลงออกภาษา นานาชน"** ช่วงก่อนเริ่ม-ปิดท้ายการเสวนา **"อาหารนานาชน และเปิบสำรับนานาชาติ"** วิทยากรโดย ดร.วรพล อิทธิคเณศร Chef Thomas (เชฟธอมัส) คุณธีรนันท์ ช่วงพิชิต และคุณสุดารา สุจฉายา การจัดงานครั้งนี้โดยความร่วมมือจาก สำนักศิลปะและวัฒนธรรม สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตำรับข้างวัง ชมรมสยามทัศน์ และสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

บทประพันธ์ในช่วงก่อนเริ่ม-ปิดท้ายการเสวนา **"อาหารนานาชน และเปิบสำรับนานาชาติ"** ขับลำนำโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ปภัสวลัญช์ นพวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทประพันธ์มีดังนี้

บทประพันธ์ก่อนเริ่มงานเสวนา
กาพย์เห่ชม "อาหารนานาชน และเปิบสำรับนานาชาติ"

สวรรค์สรรค์เสกสร้าง ทิพยาหาร มากแฮ
ยืนยั่งเนาสถาน ฝั่งแคว้น
ธนบุรีหลากชนชาญ รวมอยู่ กันเอย
แขกฝรั่งจีนมอญแม้น ก่อเกื้อลาวสยาม
(ว. ศรียาภัย)

(๕) อาหารแขก

อาหารแขกในชาม
น่องไก่พริกแกงวีร-
หอมหัวใหญ่มันฝรั่ง
"มัสมั่นไก่" อร่อยพา
"อาจาดนพเก้า"
หลากสีนี้ประทิน
เพชรทับทิมมรกต
คัมนิลกาหมุกดา-
ดูข้นตามดังกษีร
รรสเผ็ดเกลือน้ำปลา
มะขามตั้งเครื่องปรุงมา
ฝีมือล้ำย้ำยวนกิน
เครื่องเคียงเย้าเข้มเคล้ากลิ่น
ยลยินเก้าสีงามตา
โกเมนบทบุษรา-
หารเพทายและไพฑูรย์
(ตรีภูวน์ภาณ อนุนาท)

(๖) อาหารสยาม

อาหารสยามบท
"น้ำพริกมะม่วง" พูน
น้ำตาลปี๊บน้ำปลา
มะม่วงเปรี้ยวสับสมควร
"ข้าวห่อใบบัว" น้อย
ส่วนผสมหลากหลายนั้น
เก๋ากี้เห็ดหอมหลัก
คลุกข้าวกุนเชียงไป
เปรี้ยวเผ็ดรสจรดจำรูญ
กะปิกุ้งแห้งพริกสวน
มะนาวมาประสมมวล
ตำน้ำพริกจิ้มกินกัน
คนย่อมคอยกินสุขสันต์
คือมากล้นสมุนไพร
เม็ดบัวตักสะโพกไก่
ก็เสร็จสรรพสำรับลง
(ตรีภูวน์ภาณ อนุนาท)

เราคงยงอยู่ได้
สานสืบตราบอนา-
วัฒนทรัพย์กระยา
รังรักษ์เลิศยิ่งแล้ว
นานมา
คตแผ้ว
เป็นหนึ่ง
ยิ่งล้ำนิรันดร์สมัย
(ว. ศรียาภัย)

บทประพันธ์ปิดท้ายงานเสวนา
"ชมเรือนงาม ตามเชฟข้างวัง ฟังเพลงออกภาษา นานาชน"

บ้านสมเด็จฯ สืบสานผลงานศิลป์
เพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย
ตามรอยเชฟข้างวังรังสฤษฎ์
เปิบสำรับนานาชาติอย่างเชี่ยวชาญ
สุขภาพอนามัยได้เอิบอิ่ม
จึงดอกไม้แย้มบาน ณ วันนี้
สมาคมนักกลอนฯ อักษรสวัสดิ์
สร้างตำนานความเป็นไทยใฝ่อนุรักษ์
เพลินยลยินเพลงภาษาแสนสดใส
ชมเรือนงามศิวิไลซ์ในนิจกาล
หลากอาหารแห่งชีวิตประสิทธิ์ประสาน
เชื่อมวงศ์วานยิ้มสยามความสุนทรีย์
เมื่อลองลิ้มคาวหวานหลากวิถี
ลานกวีคีตศาสตร์นาฏลักษณ์
ร่วมชมรมสยามทัศน์ประกาศศักดิ์
อาณาจักรเจ้าพระยาช้องสาธุการ
(วาสนา บุญสม)

งานเสวนา “ชมเรือนงาม ตามเชฟข้างวัง ฟังเพลงออกภาษา นานาชน”

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ที่สอง ในวันจันทร์ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ โรงละครศรีสุริยวงศ์ อาคาร ๑๕๐ ปี มหาบุรุษรัตโนดม (ช่วง บุนนาค) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จัดการประกวดแข่งขันแต่งคำประพันธ์เนื่องในวันแม่แห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๖ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นการแข่งขันการประกวดระดับภาคกลาง/กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประเภททีม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ บทประพันธ์ในระดับต่าง ๆ ที่ชนะการประกวดรางวัลชนะเลิศ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ และรางวัลชมเชย ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ ทีมประถมศึกษา SR วราราม โรงเรียนวัดสุขวราราม

สายใยแม่และลูก

สายใยสายสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกันด้วยดวงใจ
ความรักที่แม่ให้ เป็นเส้นชัยชี้นำทาง
เฝ้าเลี้ยงดูชูรัก อุปสรรคหนักเบาบาง
เมื่อเจ้าถึงปลายทาง ความสุขแม่ได้ภูมิใจ

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ทีมปพานันท์ โรงเรียนสาธิต มบส. (ประถม)

ความรักของแม่

“ความรักของแม่” นั้นล้ำค่า ดังดาราดวงเดือนและไพรสัณฑ์
อีกมณีเพชรพลอยนับแสนพัน สุดจะบรรยายออกทางวาจา
ร้อยความรักถักดวงใจเป็นพวงสวย ประกอบด้วยความรักที่เฝ้าหา
ขอโทษที่ทำให้เสียน้ำตา ลูกสัญญาต่อจากนี้จะทำดี

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ทีมโรงเรียนวัดดอนเจดีย์ราษฎร์บูรณะ

รักจากแม่

รัก...จากแม่นี้ รัก...ที่กว้างใหญ่
รัก...อันสดใส รัก...ไม่เลือนราง
เทิด “สิริกิติ์” รู้คิดถูกทาง
รักไม่เคยห่าง แตกต่างผองชน

รางวัลชมเชย ทีมโรงเรียนวัดศรีคงคาราม โรงเรียนวัดศรีคงคาราม

ราชินี

กษัตริย์ราชินีผู้ยิ่งใหญ่ ปกป้องไทยทั่วแผ่นดินทุกทิศา
ทรงเปรียบดุจแสงสุริยา พระเมตตาปกป้องคุ้มครองไทย
เก้าสิบเอ็ดพระพรรษามาตุราศ ประชาชาติน้อมรำลึกในดวงใจ
ขอเยาวเรศผู้มีแต่การให้ ขอจงได้พระชนม์ชีพยิ่งยืนนาน

รางวัลชมเชย ทีมอนุบาลยอดไม้งาม โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม

พระคุณแม่ฟ้าไทย

พระคุณแม่ของไทยใจประชา ทรงเมตตาปวงข้ามหาศาล
ศูนย์ศิลปาชีพเกื้อหนุนงาน รักษ์ไพรสัณฑ์คู่น้ำทั่วแดนถิ่น
สมเด็จพระพันปีหลวงปวงเหล่าราษฎร คนในชาติแซ่ซ้องก้องถวิล
ขององค์แม่ของพระเจ้าแผ่นดิน คู่ภูมินทร์ขององค์ทรงพระเจริญ

ระดับมัธยมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ ทีม Blue Blood of B.D.N. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

เทิดบุญญาสง่าศรี “พระพันปี” มิ่งขวัญไทย

รอยพระสรวลหวานล้ำดังน้ำผึ้ง เปี่ยมความรักซาบซึ้งตรึงดวงจิต
รักพระราชกุมารปานชีวิต โอบอุ้มชิดพระอุราด้วยการุญ
ผดุงศาสตร์ธำรงศิลป์ถิ่นสยาม สง่างามพระเมตตาศรัทธาหนุน
เราเป็นลูกควรซึ้งใจเทิดไท้บุญ จงแทนคุณก่อนวันที่...ไม่มีวัน

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ทีมไม่กินผัก โรงเรียนวัดอินทาราม

แม่ของชาติ

รอยพระสรวลแย้มยิ้มเอมอิ่มนัก เปี่ยมความรักพระโอรสที่สดใส
ผูกสัมพันธ์รักแท้ดูแลใจ ทั้งสอนให้พระองค์ทรงทำดี
พระมิ่งขวัญมาตาราชินีนาถ คือแบบอย่างแม่ของชาติประกาศศักดิ์ศรี
บำรุงชนช่วยไทยให้ทวี พระพันปีหลวงไทยรวมใจภักดิ์

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ทีมสุนทรารีอก โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

แม่คือแม่ของคนไทย

รักของแม่มอบแก่ลูกปลูกชีวิต
เป็นหยาดฟ้าล้ำค่ามาค้ำจุน
รักของแม่สร้างแบบอย่างทางวิถี
"สิริกิติ์" เกริกเกียรติก้องเกรียงไกร
คอยอุทิศทะนุถนอมพร้อมเกื้อหนุน
เป็นไออุ่นไอรักสลักใจ
สร้างสุขศรีชนสุขสันต์พลันสดใส
พระแม่ไทยขอพระองค์ทรงพระเจริญ

รางวัลชมเชย ทีมมิตรรักนักเม้าท์ โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม

หยาดน้ำทิพย์จากผืนฟ้า สายธาราแห่งแผ่นดิน

หยาดน้ำทิพย์ชโลมราษฎร์ประกาศก้อง
พระกรณียกิจพิสิฐไทยดุจสายธาร
พระมหากรุณาธิคุณอุ่นเกศา
บำบัดทุกข์บำรุงสุขผองไผท
พิสุทธิ์ผ่องพระเมตตามหาศาล
สุขสราญด้วยสองหัตถ์ขจัดภัย
ชาวประชาสุขสวัสดิ์นิรัติศัย
ศูนย์รวมใจสยามรัฐวัฒนา

รางวัลชมเชย ทีมนักกลอนวาดฝัน โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

พระแม่ไทย

แสงจากฟ้าเรืองรองส่องใจลูก
ตั้งแต่เล็กมีแม่อุ้มคุ้มดวงมาน
สองพระหัตถ์แม่ประคองป้องปัญหา
พรจากฟ้ามาสู่ดินปริ่มดวงใจ
พระแม่ปลูกไออุ่นหนุนแก่นสาร
พ้นภัยพาลราษฎร์เป็นสุขทุกถิ่นไกล
ชื่นชีวาด้วยหลักคิดพิสมัย
พระแม่ไทยครองธรรมนำประชา

ระดับอุดมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ ทีมอัจฉริยะฟ้าประทาน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ร่มรัตน์ฉัตรเกล้า นาถเจ้าชนนี

ชนนีนาถเจ้า
พระองค์แม่ราชา
ประดุงพระโอรสา
เอกกษัตริย์วชิรเกล้า
พระอาทรยิ่งฟ้า
จึงปกครองปวงชน
แม่เป็นแบบสืบผล
พระเมตตาปกฟ้า
มาตา
ผ่านเผ้า
เจริญพรรษ ขึ้นนอ
ก่อเกื้อราษฎร
ธราดล
ชื่นหล้า
จริยวัตร งามแล
แจ่มจ้าเหนือชน

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ทีมลูกพระพิรุณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หัตถาพระราชินี

ประณตน้อมบูชาราชินีนาถ
ธ ทรงเป็นศูนย์รวมใจไทยทั้งปวง
พสกช้องสรรเสริญดำเนินกิจ
โอบตระกองสองหัตถ์วิพัฒนา
บรมราชชนนีพันปีหลวง
ดังแสงทองส่องโชติช่วงคู่ราชา
สุดวิสิฐยิ่งคุณหนุนนำหน้า
สุขสวัสดิ์ด้วยหัตถาพระราชินี

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ทีมกวีกลอนสนรัก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อุ่นไอรักกอดกกอุ่นอกแม่

อุ่นไอรักกอดกกอุ่นอกแม่ เป็นรักแท้ยิ่งใหญ่ในวิถี
หนุนนำลูกปลูกทางสร้างความดี สองมือนี้คอยป้องปัดขจัดภัย
สิริยศ พระพันปีนารีนาถ สิริราษฎร์ ลูกบังคมสมสมัย
สิริล้ำ บุญญาเกริกฟ้าไกล "สิริกิติ์" ทรงครองใจในแผ่นดิน

รางวัลชมเชย ทีมณัฐกิตติ์ภควิทย์อชิษฐ์ธงชัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ล้นค่ามาตาคุณ

อุ้มอุทรผองไทยด้วยไออุ่น เกื้อการุณหลอมหล่อก่อวิถี
สืบหน่อนาถกษัตราคู่ธานี สืบศักดิ์ศรีสู่หล้าประชาไทย
ด้วยแรงรักของแม่แผ่โอกาส ดั่งฝนหยาดเลี้ยงหล้าเอื้ออาศัย
ค่าพระคุณประจักษ์เป็นหลักชัย น้อมดวงใจรักมั่นนิรันดร

รางวัลชมเชย ทีม (วรรณ) คดีเด็จ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จุดเริ่มต้นคือแม่

แม่คือผู้หญิงผู้ให้กำเนิดบุตร แม่เปรียบดุจจุดเริ่มต้นอันหลากหลาย
แม่คือแม่ของแผ่นดินทั้งหญิงชาย แม่เปรียบสายโลหิตหล่อเลี้ยงชน
ลูกจงรักจงหวงห่วงใยแม่ ลูกดูแลตอบแทนทุกแห่งหน
ลูกจงสร้างจงเสริมบำรุงพล ลูกครองตนทศพิธราชธรรม

การประกวดแข่งขันแต่งคำประพันธ์เนื่องในวันแม่แห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๖
ระดับภาคกลาง/กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ที่สาม ในวันพุธที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ อาคาร ๑๗ ชั้น ๑๐ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้จัดทำ**บันทึกข้อตกลง เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าด้านการศึกษาทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรม** ระหว่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

การลงนามบันทึกข้อตกลงทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรมระหว่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ที่สี่ ในวันเสาร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ประกาศจากสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย เรื่อง การมอบรางวัลวรรณศิลป์คุณากรทวี และรางวัลวรรณศิลป์คุณากร พุทธศักราช ๒๕๖๖ อนุสนธิจากการประชุมคณะกรรมการสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๖ ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ ได้มีมติให้มีการมอบรางวัลเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีคุณูปการต่อการสร้างสรรค์วรรณศิลป์ของชาติที่มีส่วนเชื่อมโยงกับสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ได้พิจารณา**การมอบรางวัลวรรณศิลป์คุณากร**ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ บางเขียว รองอธิการบดี เป็นผู้แทนเข้ารับรางวัล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนนะบวรเดชน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ บัวทอง ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม โดยรับมอบจาก ดร.พิเชฐ โพธิ์ภักดี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ในวันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิการยน ๒๕๖๖ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๔๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มอบรางวัลวรรณศิลป์คุณากร ประเภทบุคคล ให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนนะบวรเดชน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ บัวทอง ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และรางวัลวรรณศิลป์คุณากร ประเภทองค์กร มอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ที่ได้รับรางวัลวรรรณศิลป์คุณากรทวี และรางวัลวรรณศิลป์คุณากร พุทธศักราช ๒๕๖๖

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ที่ห้า ในวันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๔๑ อาคาร ๑ ชั้น ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทยและภาคีเครือข่ายได้ร่วมมือกันจัด**กิจกรรมการประกวดกลอนสด และเรื่องสั้นฉันทลักษณ์ ระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๖ ชิงโล่รางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียน นิสิตและนักศึกษามีทักษะ ไหวพริบปฏิภาณในการแต่งคำประพันธ์ส่งเสริมการสร้างงานกวีนิพนธ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น และสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรภายนอกสมาคมให้เกิดความร่วมมืออย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อเป็นการสร้างค่านิยมความเป็นไทยในการส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในการแต่งคำกลอน และการเขียนเรื่องสั้นฉันทลักษณ์ และจัดให้มีเวทีการเสวนาวิชาการในหัวข้อเรื่อง ทิศทางใหม่ของกาพย์กลอนไทย โดยวิทยากร นายบุญเตือน ศรีวรพจน์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๕ นายศิวกานท์ ปทุมสูติ คุรุกวีทุ่งสักอาศรม และดำเนินการเสวนาโดย นายจรูณพร ปรปักษ์ประลัย การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ได้รับความสนใจจากนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดเป็นจำนวนมาก ผู้เข้าแข่งขันการประกวดกลอนสดระดับชาติครั้งนี้มาจากผู้ชนะเลิศและผู้ชนะเลิศอันดับ ๑ จาก ๖ ภูมิภาคของประเทศไทย โดยผลการประกวดระดับชาติ มีดังนี้

ผลการประกวดเรื่องสั้นฉันทลักษณ์ ระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๖

รางวัลชนะเลิศ	คุณคารม ธรรมชยาธร
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑	คุณองอาจ สิงห์สุวรรณโชติ
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒	คุณพรชัย แสนยะมูล
รางวัลชมเชย	คุณณัฐฤทัย พลอยหิรัญ
รางวัลชมเชย	คุณสาวิตรี ทนเสน

ผลการประกวดกลอนสด ระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๖

ชั้นประถมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ	ทีมนักเรียนกลอนดอนยาวใหญ่ โรงเรียนบ้านดอนยาว
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑	ทีมมุจลินท์ม่วงขาว โรงเรียนท่าศาลา
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒	ทีมปพานันท์ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รางวัลชมเชย	ทีมกวีน้อย โรงเรียนบ้านตาม
รางวัลชมเชย	ทีมเพชรสหกรณ์ โรงเรียนสหกรณ์นิคมกสิกรรมทุ่งสง

ชั้นมัธยมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ	ทีมผกากลอน โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑	ทีมอนุกูลนารี ๑ โรงเรียนอนุกูลนารี
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒	ทีมยุวกวีศรีอินทนิล โรงเรียนชะอวด
รางวัลชมเชย	ทีมลูกนางฟ้า โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
รางวัลชมเชย	ทีมไม่กินผัก โรงเรียนวัดอินทาราม

ชั้นอุดมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ	ทีมลูกแม่มูล มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑	ทีมจัตวา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒	ทีมชัยรัมภา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
รางวัลชมเชย	ทีมกวีศิลป์ถิ่นมหาชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รางวัลชมเชย	ทีมอัจฉริยะฟ้าประทาน มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทประพันธ์รางวัลชนะเลิศ ในระดับชาติ โล่รางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และชั้นอุดมศึกษา ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ ชั้นประถมศึกษา

กระทู้กาพย์ยานี
"พรหมลิขิต"

พวกเรามาเจอกัน
คือความสามัคคี
เพราะเราเป็นพรหมลิขิต
เรานั้นร่วมรักใคร่
ความสุขและความรัก
โลกนี้ไม่มืดมน
ดำรงความรักนี้
พวกเราร่วมรักษา
ความสุขสันต์สร้างไมตรี
เรานั้นมีความสุขใจ
คู่ชีวิตที่ห่วงใย
ดังหัวใจของทุกคน
ที่ประจักษ์ชีวิตตน
ที่ยินยลพัฒนา
สุขเปรมปรีดิ์สืบสานมา
รู้คุณค่าพรหมลิขิต

รางวัลชนะเลิศ ชั้นมัธยมศึกษา

กระทู้กลอนดอกสร้อย

"วันเอ๋ยวันนี้"

วันเอ๋ยวันนี้ ทุกนาทีมีค่ามากหลากความฝัน
ก้าวเท้าเดินมุ่งหน้าสู่ฝ่าฟัน สิ่งสำคัญคือรู้สร้างชีวาตน
หากรีรอย่อท้ออุปสรรค จงรู้จักขวักไขว่ใฝ่ฝึกฝน
แม้นหกล้มจมทุกข์ลุกสู้ทน สุดเลิศล้นวันนี้มีค่าเอย

กระทู้กลอนสักวา

"เอไอใครรู้บ้าง"

สักวาเอไอใครรู้บ้าง มนุษย์สร้างเพื่อสนองสิ่งหลากหลาย
ใช้เทคนิคความรู้อยู่มากมาย จุดประกายความคิดวิทยา
เป็นหุ่นยนต์แทนคนสุดสร้างสรรค์ สารพันทำงานการศึกษา
มุ่งหน้าสู่โลกล้ำนำชีวา พัฒนาเอไอก้าวไกลเอย

กระทู้กลอนสุภาพ

"เรียนดีมีความสุข"

การเรียนดีมีความสุขสร้างอาชีพ หมั่นเร่งรีบอ่านเขียนเพียรฝึกฝน
ดุจนักปราชญ์ชาติเจริญพึ่งพาตน ไม่หมองหม่นค้นคว้าศึกษาไป
ทุกข์ครอบงำนำพาให้มืดมิด เหมือนชีวิตล้มเหลวมิสดใส
จงแข็งแกร่งดุจรากฐานของต้นไทร เรียนดีได้มีความสุขทุกเวลา

รางวัลชนะเลิศ ชั้นอุดมศึกษา

กระทู้กลอนดอกสร้อย

"ที่แห่งนี้"

ที่เอ๋ยที่แห่งนี้ คือศักดิ์ศรีสถาบันการศึกษา
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่บ่มเพาะปัญญามหาชน
สมเด็จฯ ช่วง บุนนาค วางรากฐาน วิชาการล้ำเลิศบังเกิดผล
สร้างบัณฑิตมุ่งหน้าสู่สากล โลกยินยลเกียรติศักดิ์ศรีแห่งนี้เอย

กระทู้กลอนสักวา

"ความเป็นไทย"

สักวาความเป็นไทยได้ประจักษ์ เอกลักษณ์ล้ำเลิศเทิดศักดิ์ศรี
ภาษาไทยคือสมบัติแห่งความดี งามศาสตร์ศิลป์ประเพณีมีน้ำใจ
ร่วมรู้รักษ์สมบัติชาติประกาศก้อง รากเหง้าเราทั้งผองนั้นยิ่งใหญ่
ด้วยชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นฉัตรชัย ความเป็นไทยคือสมบัติเด่นชัดเอย

กระทู้กลอนสุภาพ

“สุขใจได้เรียนรู้”

การศึกษาคือหนทางสร้างชีวิต เป็นบัณฑิตมีคุณค่าพาสุขสันต์
ด้วยภูมิรู้คู่ภูมิธรรมนำชีวัน จึงครบครันเป็นคนดีศรีสังคม
เกิดผลลัพธ์คือสุขใจได้เรียนรู้ นำไปสู่ความก้าวหน้าพาสุขสม
ผู้รู้รักการศึกษาน่าชื่นชม ควรเพาะบ่มนิสัยนี้เป็นศรีตน

ผู้ที่ได้รับรางวัลการประกวดกลอนสดและเรื่องสั้นฉันทลักษณ์ ระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๖

วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์
กับ ๓ รางวัล DEmark

▮ *วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์*

วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ อาจารย์สาขาวิชาครีเอทีฟกราฟิก (Creative Graphics) คว้ารางวัล DEmark Award 2023 จำนวน ๓ รางวัล จาก ๓ ผลงานออกแบบฟอนต์ ในการประกวดรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี ประจำปี ๒๕๖๖ หรือ Design Excellence Award (DEmark 2023) ประเภทกราฟิกดีไซน์ โดยกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ ผลงานที่ได้รับรางวัล WINNER ประกอบด้วย ๓ ผลงานฟอนต์ ได้แก่ **ฟอนต์ ๔ ขมัง (4 KhaMong) ฟอนต์พริ้นซิเพิล (Principle) และฟอนต์ผัดไทย (PadThai)**

รางวัล DEmark เป็นรางวัลเกียรติยศอันสำคัญอีกหนึ่งรางวัลของวิชาชีพด้านการออกแบบ ภายใต้โครงการของสำนักส่งเสริมมูลค่าเพิ่มเพื่อการส่งออก กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น (องค์กร The Japan External Trade Organization (JETRO) และ Japan Institute of Design Promotion (JDP) ได้ก่อตั้งโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี หรือ Design Excellence Award (DEmark) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้นักออกแบบไทยได้แสดงผลงานสู่ตลาดโลก ซึ่งกลุ่มงานออกแบบที่จัดประกวด เช่น กลุ่มสินค้าเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มสินค้าไลฟ์สไตล์ กลุ่มบรรจุภัณฑ์สินค้า กลุ่มกราฟิกดีไซน์ เป็นต้น ผลงานของวิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ที่ได้รับรางวัลในปีนี้ เป็นผลงานออกแบบฟอนต์ทั้ง ๓ ผลงาน ซึ่งแต่ละผลงานประกอบด้วยแนวคิดการออกแบบดังนี้

DEmark | Design Excellence Award

ฟอนต์ ๔ ขมัง (4 KhaMong)

ผู้ออกแบบได้ออกแบบฟอนต์สำหรับใช้ในการสื่อสารอัตลักษณ์ภาพยนตร์ไทยเรื่อง ๔ ขมัง ตัวอักษรสร้างสรรค์ขึ้นจากแนวความคิดของภาพยนตร์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาด้านเวทมนตร์โบราณของภาคอีสาน (จังหวัดขอนแก่น) มาสร้างสรรค์เป็นเนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นแนวแอคชั่นแฟนตาซี เดินเรื่องสไตล์ร่วมสมัย มีเวทมนตร์คาถา ในการออกแบบฟอนต์ได้มีการคัดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาผสมผสานไว้ในตัวอักษร ๔ ขมัง ได้แก่ อักษรไทน้อย ซึ่งรูปแบบตัวอักษรไทน้อยเป็นส่วนหนึ่งในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาวอีสาน โดยฟอนต์ ๔ ขมังเหมาะสำหรับการใช้งานเป็นฟอนต์ประเภท Display

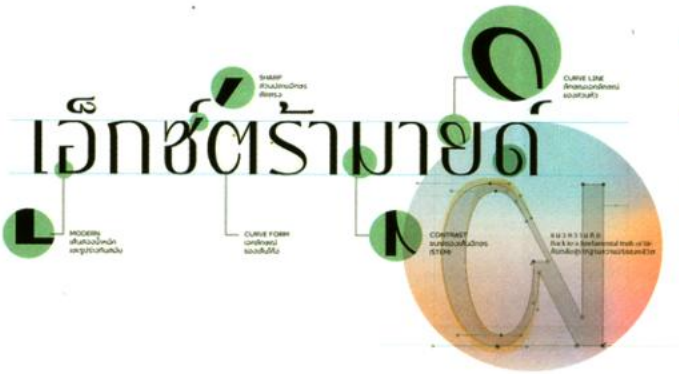
การออกแบบฟอนต์ ๔ ขมัง ได้มีการค้นคว้าและวิเคราะห์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของฟอนต์ที่สามารถสะท้อนคุณค่าและความหมายของเนื้อหาในภาพยนตร์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาโบราณของชาวอีสาน เนื้อหาในภาพยนตร์มีการจารึกบทสวดมนต์ ด้วยตัวอักษรไทน้อย ซึ่งรูปแบบตัวอักษรไทน้อยเป็นส่วนหนึ่งในภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนพื้นเมือง ดังนั้นรูปแบบตัวอักษรของฟอนต์ ๔ ขมัง นักออกแบบได้นำทุนทางวัฒนธรรมด้านตัวอักษรดั้งเดิม (อักษรไทน้อย) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของการสร้างอัตลักษณ์ให้กับภาพยนตร์ รวมถึงเหมาะสมที่จะใช้งานในสื่อต่าง ๆ ของภาพยนตร์ได้อย่างดี

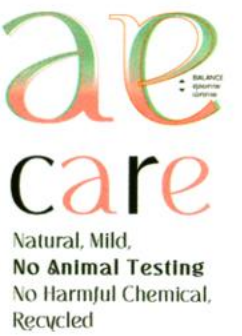
ฟอนต์พริ้นซิเพิล (Principle)

ฟอนต์ดังกล่าวเป็นฟอนต์อัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์แชมพูและผลิตภัณฑ์เพื่อการดูแลร่างกาย ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญเป็นสมุนไพรจากธรรมชาติ ฟอนต์ได้รับการออกแบบเป็นอักษรที่มีความทันสมัย มีเอกลักษณ์ จัดเป็นประเภทอักษรไม่มีฐาน (Sans Serif) และอักษรไทยไม่มีหัว นำเสนอความเรียบง่ายที่มีความพิเศษมีเอกลักษณ์เฉพาะ สื่อสารบุคลิกตรงไปตรงมาแต่ดูนุ่มนวล เป็นหญิงสาวที่มีความมั่นใจ น่าเชื่อถือ Principle Font Family ประกอบด้วย ชุดอักษรที่ใช้งานสำหรับ

พาดหัวและใช้กับงานนำเสนอเนื้อความ: Regular Text (แบบสำหรับเนื้อความ)
Italic Bold BoldItalic

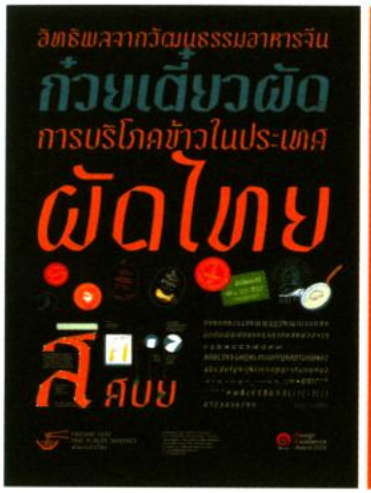

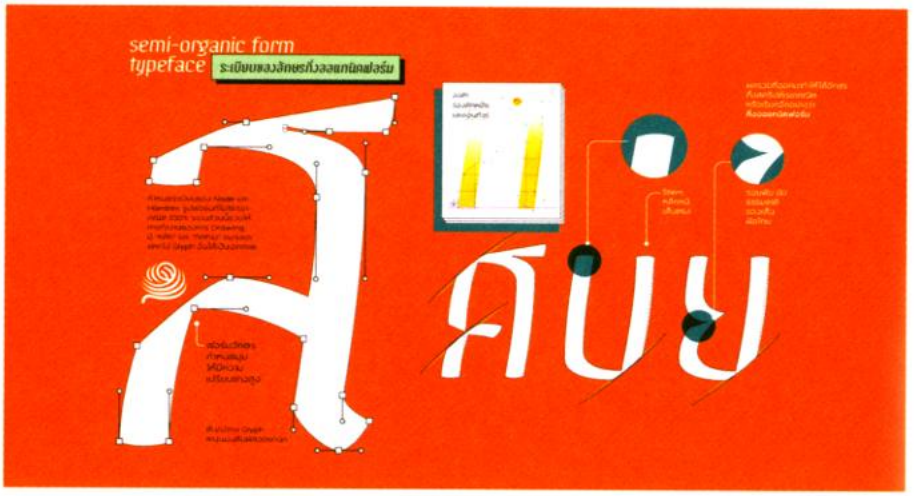
แนวคิดการออกแบบที่สำคัญอีกประการคือ การนำเอาทุนทางวัฒนธรรมไทยและสร้างคุณค่าในการออกแบบฟอนต์ ได้กระทำดังนี้: แบบอักษรนี้อิทธิพลของการเขียนพู่กัน: ผสมผสานองค์ประกอบของการเขียนพู่กันไทยเข้ากับการออกแบบตัวอักษรด้วยการตกแต่งที่วิจิตร การใช้เส้นโค้งที่สลับซับซ้อน ในตัวอักษรเพื่อเพิ่มเอกลักษณ์ไทยที่แตกต่างและกระตุ้นความรู้สึกกลิ่นอายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีการนำรูปแบบตัวพิมพ์ไทยดั้งเดิม: สำรวจรูปแบบตัวพิมพ์ไทยดั้งเดิม เช่น ตัวหนังสือ "ขอม" หรือ "ล้านนา" และนำลักษณะพิเศษเฉพาะตัวมาใช้ในการออกแบบตัวอักษรเพื่อเพิ่มเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ด้วยการผสมผสานแนวคิดเหล่านี้ ตัวอักษรชุดดังกล่าวยังต้องคำนึงถึงการอ่านง่าย รูปแบบมีความร่วมสมัย การออกแบบตัวอักษรได้เคารพและศึกษาความสำคัญทางวัฒนธรรมของแต่ละองค์ประกอบพยัญชนะไทย มาตรฐานและนำไปใช้อย่างเหมาะสมเพื่อเพิ่มความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมไทย

ฟอนต์ผัดไทย (PadThai)

ฟอนต์ผัดไทยเป็นฟอนต์ที่ออกแบบจากแนวคิดการใช้รูปร่างลักษณะของเส้นผัดไทย มากำหนดเป็นโครงสร้างตัวอักษร โดยพยายามออกแบบให้มีความรู้สึกที่รับรู้ได้ถึงรูปลักษณ์ของเส้นที่บิดไปมาภายใต้รูปพยัญชนะต่าง ๆ การออกแบบยังคงคำนึงถึงหลักการอ่านง่าย อ่านชัด ฟอนต์ผัดไทยประกอบด้วย ๓ น้ำหนัก ได้แก่ Regular SemiBold และ Bold เป็นฟอนต์ที่เหมาะสำหรับใช้ในงานพาดหัว เป็นตัวประกาศในงานโปสเตอร์ เมนูอาหาร เป็นต้น

การนำแรงบันดาลใจจากผัดไทยมาออกแบบฟอนต์อาจเป็นแนวทางที่สร้างสรรค์และไม่เหมือนใคร รูปร่างลักษณะของเส้นผัดไทยที่มีเส้นบิดเป็นเกลียวสามารถใช้เป็นพื้นฐานที่น่าสนใจสำหรับการกำหนดโครงสร้างของตัวอักษรของ

แบบอักษร การผสมผสานองค์ประกอบภาพของก๋วยเตี๋ยวผัดไทยเข้ากับแบบอักษรสามารถสร้างงานออกแบบที่ดึงดูดสายตาและน่าจดจำ พิจารณาว่าเส้นก๋วยเตี๋ยวสามารถรวมเข้ากับส่วนโค้งและจังหวะของแบบอักษรได้อย่างไร เพิ่มสัมผัสที่ขี้เล่นและไดนามิก อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบทางศิลปะกับการอ่านง่ายและชัดเจน ตรวจสอบให้แน่ใจว่าตัวอักษรยังคงชัดเจนและอ่านง่าย แม้ว่าจะมีการเพิ่มองค์ประกอบสไตล์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากบะหมี่ นอกจากนี้ ยังได้มีการพิจารณาว่าจะใช้ฟอนต์อย่างไรในบริบทต่าง ๆ ภายในธุรกิจอาหาร ควรมีความหลากหลายเพียงพอที่จะใช้งานได้ดีในแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น พาดหัวข่าว เมนู โปสเตอร์ และสื่อส่งเสริมการขายอื่ ๆ โดยรวมแล้ว การได้รับแรงบันดาลใจจากก๋วยเตี๋ยวผัดไทยสามารถเป็นแนวทางที่สร้างสรรค์ในการออกแบบฟอนต์ สร้างสมดุลระหว่างการแสดงออกทางศิลปะและการใช้งานจริงเพื่อสร้างฟอนต์ที่ทั้งดึงดูดสายตาและใช้งานได้จริง

ผลงานการออกแบบทั้ง ๓ ชุดนี้นอกจากจะตอบโจทย์ทางด้านการพาณิชย์และการตลาดแล้ว ได้นำมาใช้เป็นแนวทาง เป็นแบบอย่างในการสอนวิชาการออกแบบตัวพิมพ์ในหลักสูตรครีเอทีฟกราฟิกสำหรับนักศึกษาอีกด้วย ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้แนวทางการคิด การวางแผน และเทคนิคการออกแบบฟอนต์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพการออกแบบในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ภายหลังประกาศผลรางวัล ทางหน่วยงานผู้จัดก็ได้มีพิธีมอบรางวัลซึ่งจัดขึ้น ณ โรงแรมฮิลตัน สุขุมวิท ๒๔ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา ผู้อ่านสามารถชมแบบอักษรที่ได้รับรางวัลและแบบอักษรอื่น ๆ ของวิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ได้ที่ https://www.behance.net/wisit-po

บ้านสมเด็จฯ หล่อหลอม ให้ประสบความสำเร็จในวันนี้ได้อย่างไร

▮ *มนัสกวิญ ชางประยูร*

กว่า ๑ ทศวรรษที่ได้สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ศิลปศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์) สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ เกรดเฉลี่ย ๓.๔๔ เกียรตินิยมอันดับ ๒ กับสารตั้งต้นของการเรียนรู้คือความรู้ (Knowledge) และเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Success) จนมาถึงการเติบโตที่ลุล่วงทำให้ปัจจุบันได้ทำในสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม การศึกษาและการเรียนรู้ (Learning) ถือเป็นปัจจัยแรกในชีวิต เป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งเพราะทำให้เรามีความรู้เพิ่มมากขึ้น ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าจะด้านใด พวกเขาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เขาทำเป็นอย่างมาก การศึกษาเรียนรู้จะช่วยให้ริเริ่มคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างมากมาย แถมยังเป็นการเพิ่มวิสัยทัศน์ (Vision) ให้ตนเองอีกด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แม้จะไม่ได้เป็นสถานศึกษาแห่งแรกในชีวิต แต่เป็นที่แรก ที่ทำให้มองเห็นโอกาส (Opportunity) ช่องทางต่อยอดการทำงานในอนาคต เพราะเราจะเห็นความสามารถและความชอบของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น สำหรับตนเองแล้วการศึกษาที่ทำให้ประสบความสำเร็จนั้นมีกฎง่าย ๆ อยู่ว่า ถ้าอยากประสบความสำเร็จในชีวิตเพิ่มมากขึ้น เราเองก็ต้องศึกษาให้มากขึ้นด้วย ก็คือการเข้าศึกษาต่อในระบบเพื่อให้มีความรู้มากขึ้น จะเห็นได้ว่ามีหลายบริษัทที่จะเพิ่มเงินเดือนให้เรานั้นก็ต่อเมื่อเราจบการศึกษาในระดับที่สูงมากขึ้นกว่าเดิม มันเป็นการการันตีว่าเรามีประสิทธิภาพและทักษะในการทำงานที่มากกว่าเดิมนั่นเอง

ปัจจัยต่อมาที่ทำให้เราสามารถประสบความสำเร็จคือ เรื่องของความสามารถหรือทักษะ (Skill) นั่นเอง ความสามารถถือเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้เราสามารถประสบความสำเร็จทั้งการดำเนินชีวิต และการทำงาน ยิ่งเรามีระดับความสามารถสูงมากเท่าไร เราก็จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ และยิ่งสามารถทำในสิ่งที่เราทำได้ดีมากขึ้นเท่าไร นั่นหมายความว่าการก้าวเข้าสู่ความสำเร็จที่คุณหวังเอาไว้จะง่ายขึ้นมากกว่าเดิมเรื่อย ๆ เพราะหลังจากได้เรียนรู้ต่อยอดความคิดของตนเอง หลังจากที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้ว เราก็ได้มีความมุ่งมั่นที่จะไปทำงานด้านสื่อสารมวลชนจนได้ใบประกาศเป็นผู้ประกาศข่าวและพิธีกรที่รับรองโดย กสทช. (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) และได้ทำงานด้านสื่อสารมวลชน ดังนี้

ผู้ประกาศ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

การเขียนคอลัมน์ Career Tips และ คอลัมน์ Health For Fun จุลสาร Hello Giff คอลัมน์ Share Vision หนังสือพิมพ์ Business One คอลัมน์ GURU นิตยสาร Business Owner คอลัมนิสต์ กรุงเทพธุรกิจ / คมชัดลึก / SpringNews คอลัมน์นิสต์: นิตยสาร คู่รักดารา คู่ขวัญบันเทิง Producer และ ผู้ดำเนินรายการ คุยกับลุงแจ่ม เก็บตกจากเนชั่น เงินทองต้องรู้ ทางสถานีวิทยุเนชั่น อ่านสปอต ลงเสียงให้สื่อต่าง ๆ และ Presentation องค์กรต่าง ๆ ที่ปรึกษารายการ "จับเด็กใส่กระด้ง" ไทยรัฐทีวี ที่ปรึกษา รายการ Monster Kids: ไทยรัฐทีวี บรรณาธิการ: นิตยสาร คู่รักดารา คู่ขวัญบันเทิง ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ กิฟฟารีน แชนแนล (PSI112): บริษัท กิฟฟารีน สกายไลน์ ยูนิตี้ จำกัด ผู้จัดการสถานีโทรทัศน์: JCTV ที่ปรึกษา สถานีโทรทัศน์ไทยสกายนิวส์ ที่ปรึกษา บริษัท รุ่งอรุณบรอดคาสติ้ง จำกัด ที่ปรึกษา บริษัทแคนดี้ครีเอชั่น จำกัด

ผู้ดำเนินรายการ GIFF ME FIVE / Giff on tour / Giff inspire / Giff news ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง Giffarine Channel (PSI 112) ผู้ดำเนินรายการ บอกเล่าเช้านี้ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผู้ประกาศข่าวต้นชั่วโมง ทางสถานีวิทยุเนชั่น ผู้ประกาศ และ Rewriter: Nation Broadcasting Corporation Public Company Limited ผู้ดำเนินรายการ แวะไปดู Youtuber & Creator ผู้ดำเนินรายการ อุณหภูมิข่าว และรายการข่าวค่ำ ผู้ประกาศข่าวต้นชั่วโมง: สถานีโทรทัศน์ TCNN (PSI 47) ผู้ประกาศข่าว รายการประเด็นข่าวค่ำ: สถานีโทรทัศน์ Nd Channel (PSI 158) ผู้ดำเนินรายการ ศุกร์สนามเป้า รายการวิถีไทยวิถีธรรม สารศรัทธา สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง ๕ (ททบ.๕) ผู้ดำเนินรายการ News Weekend สถานีโทรทัศน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Police TV) ฯลฯ

งานด้านบริหารและวิชาการ กรรมการผู้จัดการ บริษัทพาวเวอร์ฟูล ครีเอชัน จำกัด ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด: บริษัท ออราจิส เน็ตเวิร์ค เอ็นเตอร์ไพร์ส จำกัด ที่ปรึกษาสมาคมฟุตบอลลูกอีสานเอฟซี ที่ปรึกษาโครงการบ้านสวนจงถนอม ที่ปรึกษาด้านวิชาการ โซเชียลมีเดียและกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยการอาชีพ พุทธมณฑล กรมอาชีวศึกษา วิทยากรด้านการสื่อสารและการสร้างแบรนด์ธุรกิจ วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา MOU ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต พัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้สนับสนุนด้านวิชาการ / วิทยากร กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน วิทยากรพิเศษ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน วิทยากรพิเศษด้านการพูด พิธีกร วิทยากร การสื่อสาร สื่อสารมวลชน การบริหาร การตลาด การประชาสัมพันธ์ โซเชียลมีเดีย วิทยากรพิเศษ: สถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ วิทยากร: สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร วิทยากร: สถาบันพระปกเกล้า วิทยากร: สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน วิทยากร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม วิทยากร: คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วิทยากรด้านการสื่อสารและโซเชียลมีเดีย (หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร และโซเชียลมีเดีย Youtuber & Creator ฯลฯ และ ได้รับรางวัลกินรีทอง สาขาบุคคลต้นแบบ ผู้สร้างชื่อเสียงให้สังคมและประเทศชาติ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ รางวัลเณศไอยรา (พระพิฆเนศทองคำ) สาขา ผู้ดำเนินรายการชายดีเด่น ปี ๒๕๖๑ ฯลฯ

รางวัลกินรีทอง
ผู้สร้างชื่อเสียงทำคุณประโยชน์ให้สังคมและประเทศชาติ ปี 2561
รางวัลบุคคลต้นแบบ 2562

รางวัลเณศไอยรา (พระพิฆเนศทองคำ)
ผู้ดำเนินรายการดีเด่น (ชาย) ปี 2561 และ 2563

ทั้งนี้ไม่ว่างานใด ๆ ก็ตาม เราไม่สามารถที่จะทำให้สำเร็จได้เพียงคนเดียวเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าต้องการความก้าวหน้า สำหรับงานที่มีขนาดใหญ่ การทำงานด้วยตัวเองอาจจะทำให้เกิดความล่าช้าและเสียเวลามากเกินกว่าที่จำเป็น การพบปะผู้คนมากขึ้นย่อมได้เจอลักษณะการตอบสนองในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีคนตอบรับและไม่ตอบรับเรา นั่นหมายถึงการที่จะมีทักษะดังกล่าวนี้ นอกจากศึกษาหาความรู้ในมหาวิทยาลัยแล้วเราเองต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้เราสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย คือการร่วมกิจกรรมในขณะที่เรียนในมหาวิทยาลัย หากเมื่อรู้ว่าใครที่ตอบรับเรา ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่จะได้รับรู้ว่ามีคนมากมายที่พร้อมจะช่วยเหลือเราหากเกิดล้มขึ้นมา ฉะนั้นควรที่จะสานสัมพันธ์ให้ยาวนานเข้าไว้ ไม่ใช่แค่ทำความรู้จักแล้วก็เงียบหายไป เพราะนั่นหมายความว่าตัวเราเป็นคนที่ปิดประตูโอกาสใส่ตัวเอง

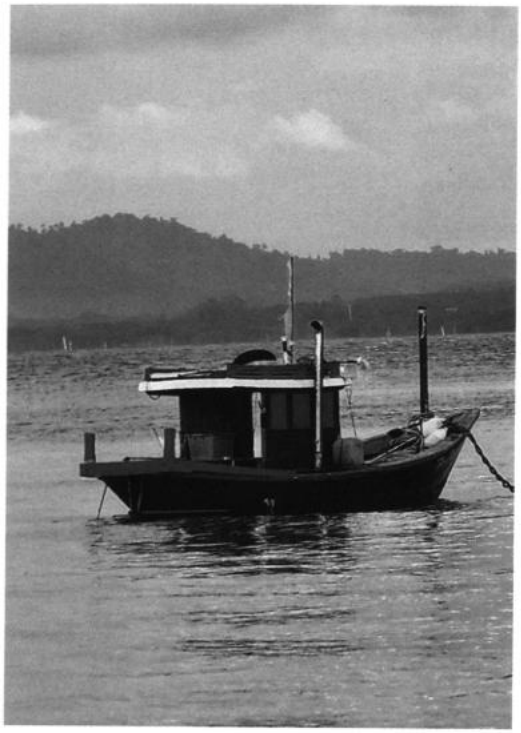
ปัจจัยที่สำคัญในการทำให้ประสบความสำเร็จได้ดีนั้น คือการมีนิสัยในการทำงานที่ดี เพราะเป็นปัจจัยสำคัญมาก การคงนิสัยในการทำงานที่ดีอยู่ตลอดเวลานั้นจะช่วยให้คนเราประสบความสำเร็จได้เร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่มีระเบียบในการทำงาน ดังนั้น สิ่งที่จำเป็นคือจะต้องพยายามทำให้นิสัยการทำงานของเราดีขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้วันพรุ่งนี้ทำงานได้ดีมากกว่าในทุก ๆ วันที่ทำงาน ซึ่งรวมไปถึงการมีทัศนคติในทางบวกเพราะจะมีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจของเราเอง จำไว้เสมอว่าคนที่มี

ทัศนคติทางบวกจะเป็นคนที่มีภาพลักษณ์ที่ดีเสมอ ภาพลักษณ์ถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก ดังนั้นจงใช้เวลาสำรวจตนเองว่าภาพลักษณ์ของเราเป็นอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้าที่สวมใส่หรือเครื่องประดับ การวางตัว การเข้าสังคม การปรากฏตัวในที่สาธารณะ การสื่อสารและการเจรจาในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มภาพลักษณ์ของคุณให้ดูดีขึ้นด้วย เพราะภาพลักษณ์จะทำให้บุคลิกภาพหรืออุปนิสัยของคุณดูดีตามไปด้วยซึ่งถือว่าสำคัญมากที่สุด การมีวินัยในตัวเองนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญมาก ความซื่อสัตย์เป็นการเปิดประตูสู่ความสำเร็จที่ดีที่สุด การมีบุคลิกภาพและอุปนิสัยที่ดีคือด่านแรกของการเปิดประตูให้ผู้คนเข้ามาหาเรา และถ้าอุปนิสัยของเราที่คนอื่นมองว่าไว้วางใจได้แล้ว ผู้คนเหล่านั้นจะเปิดใจคุยกับเราในทุก ๆ เรื่อง เพราะเมื่อเขาไว้วางใจและเชื่อใจ ผู้คนเหล่านั้นจะกล้าพูดในสิ่งที่คิด ซึ่งจะเกิดไอเดียใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปปรับใช้ เพื่อทำให้ประสบความสำเร็จได้ และอีกหนึ่งสิ่งที่จะช่วยให้เราประสบความสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็วนั่นคือ ความคิดสร้างสรรค์ สิ่งนี้จะช่วยเพิ่มความเร็วให้ประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่เราตั้งเป้าหมายไว้ได้เร็วขึ้น อีกทั้งความคิดสร้างสรรค์ทำให้เราดูเป็นคนที่เก่ง รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่ายอยู่ตลอดเวลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นสถานศึกษาที่ไม่ได้มอบเพียงความรู้เท่านั้น ที่แห่งนี้ยังเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง มีเหล่าคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา นอกจากท่านเหล่านี้จะพร้อมถ่ายทอดวิทยาการความรู้ จริยธรรม คุณธรรมแล้ว ท่านยังช่วยชี้แนะ ชี้นำ มอบประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เรามีความพร้อมที่จะออกไปเผชิญกับโลกของการทำงานและการใช้ชีวิตได้อย่างสมบูรณ์แบบ รวมไปถึงเพื่อน ๆ ในคณะ หรือต่างคณะ ในทุก ๆ ชั้นปี ก็จะเป็นเครือข่ายที่ดีในอนาคตต่อไป ปัจจุบันแม้ตนเองจะเรียนจบมาแล้วแต่ก็ยังรำลึกอยู่เสมอว่า ที่เรามีโอกาสได้ทำงานด้านต่าง ๆ ทั้งการได้เป็นเจ้าของกิจการงานด้านสื่อสารมวลชน งานวิชาการ งานบันเทิง ฯลฯ จุดประกายแรกกำเนิดก็มาจากที่แห่งนี้ จนทำให้ทุกวันนี้มีคนรู้จักมากขึ้นในวงกว้าง และประสบความสำเร็จในสาขาวิชาชีพที่ตนเองดำเนินการอยู่

ระเบียงบ้าน

"ชานบ้าน เพื่อทอดสายตาผ่อนคลายพักผ่อน"

“ลุ่มน้ำยาว...น้ำสวด” สู่ “น้ำส้อ...น้ำฝาก” หลากลง “น่าน”

▮ *บุญยงค์ เกศเทศ*

“น้ำ จากภูสู่ท้อง
ยาว ยิ่งกว่าตำนาน
น้ำ ส้อสืบโบราณ
สวด” สลับเคลื่อนคล้อย
คน **“เมืองเปือ”** เสกเชื้อ
เครือญาติโยนกลาง
“พญามือเหล็ก” พลาง
“เจ้าหลวงแกลบกล้อง” ก้าว
ศรัทธาขุนเอกน้ำ
ปรับเปลี่ยนเป็นกระบวน
หมุนเวียนพืชพันธุ์ผวน
“เหมืองฝาย” น้ำจากฟ้า
ครั่ำหวอดหาญแบ่งน้ำ
“ไส้ไก่” เชื่อมประสาน
ย้อนหลังแต่บรรพกาล
“บ้านส้อ-เด่น-ผูก” พ้น
ชลธาร
กล่าวถ้อย
วิกฤต ก่อนนา
คลี่สิ้นวิถีชน
เชียงกลาง
“หน่อท้าว”
คำร่วม
แนบ **“ท้าวหัวนา”**
“ดอยคำนวณ”
เติบกล้า
เศรษฐกิจ
หล่อเลี้ยงเป็นธรรม
เกลางาน
ยิ่งล้น
เทียมเท่า
พลิกฟื้นเกษตรกร

สันดอนผลผลิตล้วน เติมพลัง
ผึ้งป่าลูกไม้ยัง เกลื่อนใกล้
“ล้อ ก้อ ก่อ” ดั่งคลัง ขุมทรัพย์ แท้นอ
“หมากส้อ” เก็บเกี่ยวได้ อุ่นเอื้อตลอดปี
มีมรดกอ่างน้ำ ต้นทุน
ปลาหลากพันธุ์เกื้อหนุน เกิดสร้าง
รายได้ร่วมเจือจุน บรรเจิด
คืนกลับถิ่นดินบ่ร้าง เลิศแล้วชุมชน

ลุ่มน้ำยาวและลุ่มน้ำสอด ตำบลเปือ อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

บ้านสบลาน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

วิญญาณหนึ่งฝากไว้ รักษา
รุกขเทวดา จ่งแจ้ง
ดลอำนาจชักพา จิตแกร่ง
พงพฤกษ์อย่ารู้แล้ง เสกซ้ำเวทมนตร์
ต้นยางยืนกลุ่มพร้อม ป่าสะดือ
รกรากฝากฝังถือ เชื่อมสร้าง
หลานลูกปลูกฝึกปรือ สรรค์เสก
อวยกิจจิตแผ่กว้าง ค่ำเช้าสุขเกษม
เปรมใจในถิ่นตั้ง ดงตะเคียน
ปลูกพืชพันธุ์หมุนเวียน หล่อเลี้ยง
วัฒนธรรมสืบคำเรียน ภาษิต
ปกากะญอผูกเพี้ยง มั่นน้อมพิธีกรรม

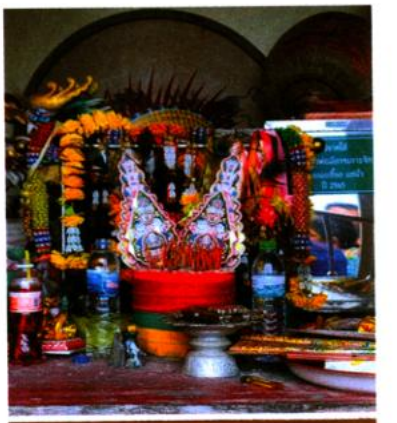
ต้นน้ำหลายหลากชี้
ไม้ใหญ่น้อยรื่นรมย์
สำสัตว์ลัดเลี้ยวชม
สมัครสมานแสวงชู้
น้ำป่าพลันหลั่งล้น
ลดหลั่นเลี้ยวลอดชาย
“ลานคำ” จาก **“ผาลาย”**
บรรจบ **“สานเงิน”** ไซร้
แรงซัดน้ำขุ่นข้น
กรรโชกพัดพาดิน
“สบลาน” “สบขาน” ยิน
สบสู่สบคำครื้น
“แม่ลานคำ” ป็อกบ้าน
อยู่ร่วมป่าเขาเขียว
วิถีท่วมน้ำเชี่ยว
กล้าแกร่งแหล่งรกร้าง
ถิ่นอุดม
รับรู้
ชิดชื่น
สืบสร้างสายพันธุ์
ธารสาย
ร่มไม้
ลัดแก่ง
จาก **“ห้วยผาแดง”**
แทรกหิน
ฉ่ำชื้น
สบเด่น
โขดห้วยเนินผา
หนึ่งเดียว
ถิ่นกว้าง
กำเนิด
เลิศแล้วชุมชน

ก้นส้อในป่าชุมชน แม่น้ำน่าน ห้วยส้อ ห้วยฟาก บนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ “ลุ่มน้ำยาวและลุ่มน้ำสอด” ในพื้นที่ตำบลเปือ อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน เป็นต้นแม่น้ำน่านไหลลงห้วยส้อ ห้วยฟากในชุมชนบ้านเด่นและบ้านห้วยส้อ โดยมีต้นส้อเป็นไม้เด่นในชุมชน

เกาะมหัศจรรย์ ฝันที่เป็นจริง

เกาะ**จิกใน** **จิกกลาง** และ**จิกนอก**
น้ำ เข้า-ออก **แม่น้ำเวฬ** **เส้นแสนตุ้ง**
เขาสระบาป ชะโงกเงื้อม เชื่อมผดุง
ปั้นน้ำมุ่ง ตรอกนอง สองฝั่งเนา
ด้านทิศใต้ ไหลวก **น้ำตกพลิ้ว**
สูงทะลิ่ว และละเลื่อม เงื้อมแง่เขา
บางกระดาน อ่าวคุ้ง ทุ่งลำเนา
ตะคุ่มเงา คลื่นใต้น้ำ ค้ำขดเกลียว
สามเกาะ ตำบลชัน ปันขอบเขต
เชิงนิเวศ ถิ่นโบราณ ฐานเขาเขียว
คนจีน โพ้นทะเล เร่ร่อนเทียว
น้ำเชี่ยว ชายฝั่ง ตั้งบ้านเรือน
บ่อน้ำจืด กลางดอย คอยฟูมฟัก
ต่างตระหนัก น้ำใส มิให้เปื้อน
ใช้สอย ดื่มกิน ยินย้ำเตือน
ไม่ลืมเลือน สิ่งบูชา พาร่มเย็น
พ่อมังกร **แม่พิมพา** ศรัทธาหลัก
ศาลพำนัก เช่นสมอง ช่วงทุกข์เข็ญ
ต้นจิก ยืนกระจาย หมายชัดเจน
กำหนดเป็น ชื่อบ้าน ตำนานมี
ดำรงชีพ สืบต่อ พ่อแม่สอน
จากดงดอน สู่น้ำ ตามวิถี
ท้องทะเล ถิ่นอุดม สมบูรณ์ดี
พื้นที่ เปราะบาง ทางสัญจร
ผู้นำ ใฝ่รู้ สู้เหนื่อยยาก
ถึงลำบาก พยายาม ไม่หยุดหย่อน
พลังงาน ทดแทน บนเกาะดอน
ฝันลมร้อน แผดเผา เป็นเตาไฟ
โชติช่วง เจิดจ้า ฟ้ามืดมิด
แม้อาทิตย์ ลับแสง แจ้งไสว
เรือประมง ท่องท้อง ทะเลไกล
สว่างได้ แก้ปัญหา ทุกคราคราว

จากชายฝั่ง นั่งเรือมา ไม่ช้านัก
ราวสัก หม้อเดือด ได้ข้าวขาว
ต้มยำ รสทะเล ไร้กลิ่นคาว
ชะแง้ดาว ท่ามคลื่น ร่ำระงม
โฮมสเตย์ เรือนนอน พร้อมต้อนรับ
ขานขับ นกกลางคืน ชื่นเสียงขรม
บรรยากาศ แสนสบาย คลายอารมณ์
น่านิยม คนเกาะจิก พลิกใจพลัน

บรรยากาศแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกาะจิก

ความลับของความรู้ ความสนุกที่ไม่มีจุดสิ้นสุดของ สุรางคณา สุนทรพนาเวศ

▮ *เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ*

ชื่อในวงการแสดงของ**คุณตา-สุรางคณา สุนทรพนาเวศ (วัชรารัศมิ์ สุนทรวนาเวศ)** อาจไม่เป็นที่รู้จักของคนรุ่นใหม่ แต่ถ้าย้อนกลับไปราว ๓๐ ปีก่อน ชื่อนี้อาจคุ้นหูในฐานะอดีตรองนางสาวไทยที่หันมาเอาดีด้านการแสดงจนกลายเป็นดาราเจ้าบทบาท

แต่ที่น้อยคนจะรู้คือ คุณตาไม่ได้อยากเข้าวงการนางงาม หรือวงการการแสดงเลยแม้แต่น้อย

"ตาไม่ได้อยากเป็นนางงาม หรืออยากเป็นดารา แต่ชอบเรียนหนังสือ ชอบพาตัวเองไปรับประสบการณ์ใหม่ ๆ มากกว่า ตอนเรียนเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำได้ว่าเทอมแรกได้เกรดเฉลี่ย ๓.๘๙ ชอบชีวิตตอนนั้นมาก เพื่อนที่สนิทก็มาจากช่วงนั้น เป็นคนชอบทำกิจกรรม ออกแบบสมุดขายหาเงินมาทำกิจกรรมของคณะ มีกิจกรรมอะไรก็ทำหมด" เธอตอบด้วยน้ำเสียงที่มีความสุข เมื่อนึกย้อนไปถึงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย

คุณตาน่าจะชอบเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ จริง ๆ อย่างที่บอก เพราะหลังจากได้รับตำแหน่งรองนางสาวไทยและทำงานในวงการบันเทิงได้ไม่นาน เธอก็ตัดสินใจไปเรียนต่อในระดับปริญญาโทที่ประเทศญี่ปุ่น

"เชื่อไหม ตาไปเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นใหม่ที่นั่น เหมือนหัดท่อง ก.ไก่ ตั้งใจเรียนด้วยการฝึกฟัง พูด อ่าน เขียนอยู่หนึ่งปีก็สอบเข้าเรียนคณะเศรษฐศาสตร์ได้

ต้องบอกว่าให้ทำแบบนั้นตอนนี้คงทำไม่ได้แล้ว ตอนนั้นยังเป็นวัยรุ่น เราจึงสามารถใช้ศักยภาพของตัวเองได้เต็มที่ สมองยังจดจำได้ดี ร่างกายยังแข็งแรง ถ้าตอนนั้นเราไม่ไปเรียน คิดจะเรียนตอนนี้อาจจะทำได้ก็จริง แต่คงไม่ดีเท่าอย่างแน่นอน"

ชีวิตในห้องเรียนว่าสนุกแล้ว แต่ชีวิตนอกห้องเรียนที่ประเทศญี่ปุ่นในยุคที่อินเทอร์เน็ตยังไม่เร็วแรงเหมือนยุคนี้ ทำให้เธอได้รับประสบการณ์ดี ๆ มากมาย

"ตอนไปญี่ปุ่นใหม่ ๆ รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่นั่น ต้องใช้คำว่ารู้สึกอัศจรรย์ใจที่ห่างจากเมืองไทยเพียงแค่ ๖ ชั่วโมง แต่บรรยากาศสิ่งแวดล้อมต่างจากเรามาก คนที่นั่นยังรักษาประเพณีที่ดีงามไปพร้อม ๆ กับการเจริญเติบโตของเทคโนโลยี สาว ๆ สามารถใส่ชุดกิโมโนปั่นจักรยานไปไหนมาไหนได้เป็นเรื่องปกติ ตาเห็นแล้วก็ชื่นชม และที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ความละเอียดอ่อนและใส่ใจกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งอาหารการกิน ข้าวของเครื่องใช้"

หลังจากเรียนจบใหม่ ๆ คุณตาลองสอบเข้าทำงานที่บริษัทในประเทศญี่ปุ่น เพราะอยากวัดความรู้ความสามารถของตัวเอง ปรากฏว่าสอบได้ทำงานในบริษัทยักษ์ใหญ่ที่ผลิตจอแอลซีดี แต่ทำได้แค่เดือนเดียวก็ลาออกเพราะอยากไปเรียนต่อปริญญาโทด้านเศรษฐศาสตร์ที่ประเทศอังกฤษ

"ตอนแรกก็ไปเรียนภาษาที่ UCL College ก่อน หลังจากนั้นก็สมัครเรียนต่อที่ London School of Economics (LSE) แต่ยังไม่ได้เข้าเรียน ปรากฏว่าประเทศไทยประสบกับภาวะต้มยำกุ้งเสียก่อน ตาเลยตัดสินใจกลับมาทำงานในวงการบันเทิงอีกครั้ง และมีโอกาสได้เป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นที่มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตหัวหิน ตามด้วยการเป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีก ๑ ปี"

นอกจากจะสนใจใฝ่รู้เรื่องทางโลกแล้ว ความสนใจทางธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของ "โลกภายใน" เธอก็ให้ความใส่ใจฝึกปฏิบัติไม่ต่างกัน

"ตามีโอกาสปฏิบัติธรรมและเรียนรู้ธรรมะจากครูบาอาจารย์มากมายทั้งจากหลวงปู่เปลี่ยน ปัญญาปทีโป หลวงพ่อประสิทธิ์ ปุญญมากโร หลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม หลวงปู่สังข์ สังกิจโจ ทุกวันอาทิตย์ตาก็จะนำของไปถวายพระไปฟังธรรมะก่อนหน้านั้นตาก็ไปปฏิบัติธรรมตามแนวทางต่าง ๆ เช่น แนวท่านโกเอ็นก้า คุณแม่สิริ กรินชัย ที่วัดผาณิตาราม พระอภิเชษฐ์ ที่จังหวัดลำปาง พระอาจารย์ปราโมทย์ ปาโมชโช รวมถึงพระอาจารย์นวลจันทร์ กิตติปัญโญ"

คุณตาเป็นคนที่ทำอะไรทำจริง ทำแล้วก็จะทำให้ถึงที่สุด หลายคนอาจบอกว่านักแสดงปฏิบัติธรรมไม่ได้เพราะอาชีพนี้มีแต่สร้างกิเลส ปรุงแต่ง แต่เธอกลับเห็นต่าง

"ความจริงการเป็นนักแสดงทำให้เราสามารถพิจารณาธรรมได้มากกว่าคนอื่น ได้เห็นภพชาติจากการรับบทบาทต่าง ๆ เป็นพี่ เป็นแม่ เป็นภรรยา ได้เห็นการเกิด-ดับ การพบเจอ การจากลา การพลัดพราก เห็นชัดมากจนทำให้รู้สึกเบื่อกับการเวียนว่ายตายเกิด"

ดูเหมือนความสนใจใคร่รู้ทั้งในโลกวิชาการและการเรียนรู้โลกไปพร้อม ๆ กันของคุณตายังไม่มีจุดสิ้นสุด เพราะหลังจากนั้นเธอก็ตีตั๋วไปประเทศอินเดีย เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยจาวาฮาร์ลาล เนห์รู (Jawaharlal Nehru University) ที่นี่ชีวิตของเธอได้เริ่มต้นใหม่อีกครั้ง จากนักแสดงที่มีชื่อเสียง กลายเป็นผู้หญิงธรรมดา ๆ คนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในหอพักห้องเล็ก ๆ ต้องใช้ห้องน้ำรวม กินอาหารอินเดียที่ไม่คุ้นเคย แต่ทุกอย่างที่ว่ามานี้ กลับทำให้เธอมีความสุขมาก

"การไปครั้งนี้เหมือนตาได้ทิ้งความจำเจไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ ได้ฝึกกินอาหารที่ไม่คุ้นเคย ตอนไปญี่ปุ่นก็กินปลาดิบไม่เป็น พอมาอินเดียก็กินอาหารอินเดียไม่เป็น ตาต้องค่อย ๆ เรียนรู้ใหม่อีกครั้ง บางคนอาจมองเป็นเรื่องทุกข์ แต่ตารู้สึกสนุกที่ได้เริ่มต้นอะไรใหม่ ๆ มองความไม่สะดวกสบายว่าเป็นเรื่องท้าทาย ตาใช้ชีวิตอยู่ที่อินเดียถึง ๘ ปี ยังจำได้ว่าทุกเช้าตื่นมาก็ได้ยินเสียงนกยูง ได้อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ เป็นช่วงชีวิตที่มีความสุข"

หากมองย้อนไปในช่วงชีวิตวัยเด็ก คุณตาไม่ใช่คนเรียนเก่ง แถมขี้อาย โดนเพื่อนแกล้งบ่อย ๆ เพราะตอน ป.๓ ย้ายจากจังหวัดสุรินทร์บ้านคุณตาคุณยายมาอยู่กรุงเทพฯ กับคุณแม่ที่ทำงานเป็นผู้จัดการร้านคอฟฟี่ช็อป

"ตาเกลียดวิชาภาษาอังกฤษมาก เพราะเรียนไม่ทันเพื่อน ด้วยความที่เป็นเด็กบ้านนอก เขียนได้แค่เอบีซี แต่วันแรกที่เข้ามาเรียนกรุงเทพฯ ครูสั่งให้เขียนชื่อวันทั้งเจ็ดเป็นภาษาอังกฤษ ตาเขียนไม่ได้เลยถูกทำโทษ พอกลับบ้านไปเล่าให้แม่ฟัง แม่ก็เลยช่วยสอนภาษาอังกฤษให้"

แทบไม่น่าเชื่อว่าเด็กขี้อาย เรียนไม่เก่งคนนั้น วันนี้จะเติบโตมารักการเรียนขนาดนี้ คุณตาเล่าว่าเมื่อเรียนถึงชั้น ป.๖ จากเด็กเรียบร้อยที่โดนเพื่อนผู้ชายแกล้งเป็นประจำ เธอก็ลุกขึ้นมาปฏิวัติตัวเองด้วยการเลือกเรียนวิชาเนตรนารี และสมัครเป็นสารวัตรนักเรียน เป็นจราจรโรงเรียน คอยดูแลให้คนข้ามถนน ซึ่งช่วยเพิ่มความมั่นใจให้ตัวเองมากขึ้น นอกจากนั้นว่าง ๆ ยังไปเตะบอลกับเพื่อนผู้ชายด้วยเพราะไม่อยากให้เพื่อนมาแกล้งอีก

คุณตาทิ้งท้ายว่า ความสำเร็จในชีวิตของเรามาจากหัวใจที่สำคัญ ๒ อย่าง คือ หนึ่ง การลงมือทำ ทำในสิ่งที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่เพ้อฝัน สอง ต้องมีความอดทน เพียรพยายาม ไม่มีอะไรที่ได้มาง่าย ๆ และเธออยากบอกคนรุ่นใหม่ว่า ลองออกมาจากโลกเสมือนจริงหรือโลกออนไลน์ มาทำกิจกรรมด้วยกันกับคนอื่นให้มากขึ้น จะช่วยให้เราได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ และได้เห็นโลกในมิติอื่น ๆ

ปัจจุบันนอกจากคุณตาจะเรียนจบปริญญาเอกด้านพุทธเศรษฐศาสตร์ (Buddhist Economics) แล้ว ยังเป็นพิธีกรรายการธรรมะ ไกด์ ล่าม วิทยากร ครูสอนการแสดง อาจารย์บรรยายในมหาวิทยาลัยและสถานศึกษา เป็นกรรมการผู้ก่อตั้งมูลนิธิสหธรรมิกชน และผู้ร่วมสร้างโครงการ We Oneness สื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ที่ทำให้มีโอกาสได้สื่อสารกับคนรุ่นใหม่ และชวนคนรุ่นใหม่มาทำกิจกรรมดี ๆ ร่วมกัน

รอบรั้วบ้าน

"เยี่ยมหน้ามองรอบบ้าน
เพื่อรู้เท่าทันสถานการณ์ เพื่อการพัฒนาบ้านของเรา"

ข่าวนอกบ้าน

สมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ทรงสวมพระมหามงกุฎและทรงรับตำแหน่งประมุขแห่งสหราชอาณาจักรอย่างเป็นทางการท่ามกลางความยินดีของพสกนิกรที่เฝ้ารับชมพระราชพิธีสำคัญในรอบ ๗๐ ปี

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ถือเป็นพระราชพิธีบรมราชาภิเษกที่จัดขึ้นในรอบ ๗๐ ปี นับตั้งแต่ปี ๑๙๕๓ โดยได้เริ่มขึ้นตั้งแต่เวลา ๑๐.๒๐ น. ตามเวลาท้องถิ่นกรุงลอนดอน หรือราว ๑๖.๒๐ น. ตามเวลาในประเทศไทย

ขบวนเสด็จเคลื่อนจากพระราชวังบักกิงแฮม มุ่งสู่มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ สถานที่จัดงานพระราชพิธีสำคัญท่ามกลางการรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่

สมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ และสมเด็จพระราชินีคามิลลา เสด็จออกจากพระราชวังบักกิงแฮม ไปยังมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ ด้วยพระราชรถเทียมม้าพัชราภิเษก ซึ่งเป็นราชรถเทียมม้ารุ่นใหม่ ท่ามกลางพสกนิกรจำนวนมากที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จฯ ตลอดเส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน สำหรับพระราชพิธีในมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ มีอาร์ชบิชอปแห่งแคนเทอเบอรี เป็นผู้ประกอบพิธีบรมราชาภิเษก และมีผู้เข้าร่วมเป็นสักขีพยาน ทั้งสมาชิกราชวงศ์อังกฤษ กษัตริย์ พระราชวงศ์ผู้นำโลก รวมถึงแขกอื่น ๆ รวม ๒,๐๐๐ คน

เมื่อสมเด็จพระราชินีคามิลลา สมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ พร้อมด้วยเจ้าชายวิลเลียม รัชทายาทลำดับที่ ๑ และแคทเธอรีน เจ้าหญิงแห่งเวลส์ พระชายา เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ ได้ประทับพระราชอาสน์แห่งฐานันดร ตัวแทนคณะนักร้องประสานเสียงกล่าวต้อนรับ มีใจความว่า “ในนามของพระผู้เป็นเจ้า ฝ่าพระบาทในฐานะบุตรของอาณาจักรแห่งพระผู้เป็นเจ้า พวกเราขอต้อนรับท่านในนามของพระราชาแห่งราชา”

สมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ทรงกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณว่า "จะพิทักษ์รักษากฎหมายของแผ่นดินและศาสนจักรอังกฤษด้วยความยุติธรรม" โดยทรงลงพระปรมาภิไธยเป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นอาร์คบิชอปแห่งแคนเทอร์เบอรี

เจิมน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ที่พระหัตถ์ พระอุระและพระเศียร ซึ่งในขั้นตอนนี้ถือเป็นพิธีกรรมส่วนพระองค์ระหว่างกษัตริย์กับพระเจ้า จึงมีการใช้ฉากปิดเพื่อบังสายตา จากนั้น อาร์ชบิชอปแห่งแคนเทอร์เบอรี ได้ถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์แด่กษัตริย์พระองค์ใหม่ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการสวมพระมหามงกุฎเซนต์เอ็ดเวิร์ดลงบนพระเศียร ขณะประทับบนพระที่นั่งราชาภิเษก โดยหลังจากสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ทรงขึ้นครองราชย์อย่างเป็นทางการแล้ว สมาชิกราชวงศ์และผู้ร่วมพิธีได้กล่าวถวายความจงรักภักดี เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนพระราชพิธีของกษัตริย์พระองค์ใหม่ อาร์ชบิชอปแห่งแคนเทอเบอรีได้ถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์และสวมพระมหามงกุฎควีนแมรีให้กับสมเด็จพระราชินีคามิลลา ซึ่งพระราชพิธีในมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์เสร็จสิ้นลงในเวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น. ตามเวลาท้องถิ่น หรือราว ๑๙.๐๐ น. ตามเวลาประเทศไทย ทั้งนี้ ทั้งสองพระองค์ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมงเสด็จพระราชดำเนินกลับพระราชวังบักกิงแฮม พร้อมด้วยทหาร ๔,๐๐๐ นาย จากนั้นสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ สมเด็จพระราชินีคามิลลา พร้อมด้วยสมาชิกราชวงศ์ จะเสด็จออก ณ สีหบัญชรของพระราชวังบักกิงแฮม และร่วมทอดพระเนตรการแสดงการบินของกองทัพอากาศ ก่อนที่จะฉายพระบรมฉายาลักษณ์และร่วมเสวยพระกระยาหารร่วมกับสมาชิกราชวงศ์

อ้างอิงจาก https://www.thaipbs.or.th/news/content/327423

ในหลวง พระราชินี เสด็จฯ ถึงสหราชอาณาจักร เพื่อทรงร่วมพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๐๓ น. ตามเวลาท้องถิ่นของกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ซึ่งช้ากว่าเวลาประเทศไทย ๖ ชั่วโมง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ประทับเครื่องบินพระที่นั่งของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เที่ยวบินที่ TG 8886 เสด็จพระราชดำเนินถึงยังท่าอากาศยานลอนดอน สแตนสเต็ด โดยมีนายธานี ทองภักดี เอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน นายไซมอน ไบซ์ ผู้แทนพระองค์สมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ แห่งสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ นายไมเคิล จอห์น ฮอลโลเวย์ ผู้แทนพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการพัฒนา สหราชอาณาจักร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ หลังจากมีพระราชปฏิสันถารกับผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จแล้ว ประทับรถยนต์พระที่นั่ง ซึ่งสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน จัดถวาย เสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงแรมเดอะแลนด์มาร์ค ลอนดอน ซึ่งเป็นโรงแรมที่ประทับ

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหราชอาณาจักรในครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงร่วมงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ของสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ และสมเด็จพระราชินีคามิลลา แห่งสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ตามคำทูลเชิญของสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ โดยจะทรงร่วมงานเลี้ยงรับรองพระประมุข ประมุขและผู้แทนของประเทศต่าง ๆ ณ พระราชวังบัคกิงแฮม ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และร่วมพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ และสมเด็จพระราชินีคามิลลา ณ มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ กรุงลอนดอน ในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งการเสด็จในครั้งนี้นับเป็นการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศอย่างเป็นทางการครั้งแรก หลังจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จเถลิงถวัลยราช-สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๑๐ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

อ้างอิงจาก ***https://www.bbc.com/thai/articles/cmj7x2r731lo***

"เมืองโบราณศรีเทพ" ขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งที่ ๔

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ เมื่อเวลา ๑๕.๓๐ น. ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก ครั้งที่ ๔๕ ที่กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ได้ประกาศรับรองขึ้นทะเบียน "เมืองโบราณศรีเทพ" อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งที่ ๔

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี เปิดคำแถลงขอบคุณที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก ที่ได้ขึ้นทะเบียนเมืองโบราณศรีเทพ เนื่องจากมีความโดดเด่นเข้าเกณฑ์สากล และมีอายุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นตัวแทนความเก่าแก่ทางวัฒนธรรมทวารวดี ประเทศไทยจะร่วมกันปกป้องสถานที่อันทรงคุณค่า ซึ่งไม่เป็นเพียงสมบัติอันทรงคุณค่าของไทย แต่เป็นสมบัติของคนรุ่นหลัง และขอเชิญชวนทุกท่านมาเยี่ยมเยียนเมืองโบราณศรีเทพ

พล.ต.อ.พัชรวาท กล่าวว่า ทส.ในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ได้ขับเคลื่อนแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติเป็นมรดกโลกมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม เสนอเมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลก

ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๔๕ ณ กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๕ กันยายน ๒๕๖๖ เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแห่งใหม่ของไทย เมืองโบราณศรีเทพ เป็นแหล่งมรดกโลกแห่งที่ ๗ ของไทย ถือเป็นความภาคภูมิใจที่มีแหล่งมรดกโลกแห่งใหม่ ต่อจากพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน

พล.ต.อ.พัชรวาท กล่าวว่า หวังว่าการขับเคลื่อนแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ เป็นแหล่งมรดกโลก จะกระตุ้นให้เกิดการหวงแหน และอนุรักษ์ทรัพยากรที่เป็นทุนที่สำคัญที่สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญก่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว ขณะที่ รมว.วัฒนธรรม กล่าวว่า ไทยมีแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม เพิ่มเป็น ๔ แหล่ง ได้แก่ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และล่าสุด เมืองโบราณศรีเทพ

นายเสริมศักดิ์ กล่าวว่า กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดทำแผนแม่บทการอนุรักษ์ และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ทั้งการอนุรักษ์ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม บริหารจัดการการท่องเที่ยว ทำแผนชุมชนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และข้อบัญญัติท้องถิ่นในด้านอนุรักษ์ ในปี ๒๕๖๗ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี จะเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาของยูเนสโก เพื่อประกาศเข้าสู่บัญชีมรดกโลก

เมืองโบราณศรีเทพและแหล่งต่อเนื่อง ถูกนำเสนอเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกโลก จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เมืองโบราณศรีเทพ โบราณสถานเขาคลังนอก โบราณสถานถ้ำเขาถมอรัตน์ ภายใต้เกณฑ์คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ด้วยเกณฑ์ความสำคัญของการแลกเปลี่ยนคุณค่าของมนุษย์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในพื้นที่ในวัฒนธรรมใด ๆ ของโลกผ่านการพัฒนาด้านสถาปัตยกรรม หรือ ทางเทคโนโลยี อนุสรณ์ศิลป์ การวางแผนผังเมืองหรือการออกแบบภูมิทัศน์ และเป็นพยานหลักฐานที่ยอดเยี่ยม หรือหาที่เสมอเหมือนไม่ได้ของประเพณี หรือวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ หรือสูญหายไปแล้ว เมืองโบราณศรีเทพเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีจากหลักฐานที่ค้นพบ การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของคนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนพัฒนาตนเองด้วยการติดต่อกับสังคมภายนอก และรับวัฒนธรรมทางศาสนาจากอินเดียในราวพุทธศตวรรษที่ ๗ – ๑๑ และเรียนรู้การขุดคูน้ำคันดิน ทำเป็นคูเมือง กำแพงเมือง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

พบหลักฐานสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนดั้งเดิมในวัฒนธรรมทวารวดีกับวัฒนธรรมอินเดียตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๐ การรับศาสนาพราหมณ์และพุทธทั้งแบบเถรวาทและมหายาน ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ คือ การเข้ามามีอิทธิพลอย่างถาวรของพุทธศาสนาทั้งแบบเถรวาท มหายาน และศาสนาพราหมณ์พบหลักฐาน เช่น รูปเคารพ พระพุทธรูป พระนารายณ์ ศาสนสถาน เป็นต้น เป็นจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมทวารวดีที่ยังคงความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเฉพาะผังเมืองโบราณ มีความแตกต่างไปจากผังเมืองในวัฒนธรรมทวารวดีเมืองอื่น ๆ ที่พบในประเทศไทย และในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

มีอัตลักษณ์ของตนเองตั้งแต่ลักษณะการวางเมืองที่มีลักษณะเป็นเมืองแฝด หรือเมืองขยาย คือ “เมืองใน” และ “เมืองนอก” พบหลักฐานงานศิลปกรรมใน “สกุลช่างศรีเทพ” ที่มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวได้รับการยกย่องจากนักวิชาการเรื่องเทคนิคงานช่างเมืองศรีเทพที่กล้าสร้างประติมากรรมลอยตัวอย่างแท้จริง “เมืองโบราณศรีเทพ” ตั้งอยู่ที่ ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเมืองที่มีคูเมืองกำแพงเมืองล้อมรอบ มีพื้นที่กว่า ๒,๘๘๙ ไร่ มีโบราณสถานเขาคลังในโบราณสถานปรางค์ศรีเทพ และโบราณสถานปรางค์สองพี่น้อง

นอกจากนี้ยังมีสระน้ำโบราณอีกกว่า ๗๐ แห่ง สะท้อนความรุ่งเรืองของเมืองโบราณศรีเทพที่มีความสำคัญมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายต่อเนื่องจนถึงวัฒนธรรมเขมรโบราณ (พุทธศตวรรษที่ ๘ - ๑๘) โดยยังเห็นร่องรอยของชุมชนโบราณเมือง แหล่งศาสนสถานรวมไปถึงยังขุดพบโครงกระดูก และข้าวของเครื่องใช้อีกมากมายซึ่งสะท้อนอารยธรรมอินเดีย ขอม และทวารวดี

อ้างอิงจาก ***https://www.thaipbs.or.th/news/content/331822***

ข่าวในบ้าน

องคมนตรี “ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ” ตรวจเยี่ยมมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี ได้เดินทางมาตรวจเยี่ยมผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประจำปี ๒๕๖๖

โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่ นายกสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร บุคลากร และผู้แทนนักศึกษา ให้การต้อนรับพร้อมบรรยายสรุปผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่นในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นและการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ดำเนินงานใน ๓ พื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรสาคร อำเภออู่ทอง และอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้กล่าววัตถุประสงค์การตรวจเยี่ยมผลการดำเนินงาน พร้อมบรรยายสรุปยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการ

จากนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งฤทัย เอกธรรมทัศน์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้บรรยายสรุปยุทธศาสตร์ที่ ๑ ผลการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี กวินเสกสรรค์ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนนะบวรเดชน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้บรรยายเกี่ยวกับการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนของคณะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา กล่าวต่อว่า การตรวจเยี่ยมผลการดำเนินงานในครั้งนี้ องคมนตรีได้พบผู้แทนนักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาสู่การเป็นนักวิศวกรสังคม และโครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์นักศึกษา

ในช่วงบ่ายองคมนตรีได้เดินทางลงพื้นที่และชมการจัดนิทรรศการโครงการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ณ ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อดูผลการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น ด้านเศรษฐกิจ ในโครงการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืนและโครงการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าห่วงโซ่อุปทานของมะพร้าวน้ำหอมด้วยเศรษฐกิจ BCG ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสังคม ในโครงการบูรณาการศาสตร์ดนตรีเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะผู้สูงวัย ด้านสิ่งแวดล้อม ในโครงการนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม : การจัดการขยะเพื่อลดสภาวะโลกร้อน และด้านการศึกษา ในโครงการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน และการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อ้างอิงจาก ***https://member.thaipr.net/education/2670370/?fbclid=IwAR3khVwwtLV-TJ83Kq41q5Zq1qlqN8D-eaHbOboom8khm-JUS4lWRVtMHg***

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเปิดเวทีนักวิจัยในและต่างประเทศนำเสนอผลงานและข้อเสนอการแก้ปัญหายุคสมดุลใหม่

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นประธานเปิดงานโครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “การปรับตัวสู่ความสมดุลใหม่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต” (Next Normal Readjustment for Future Sustainable Development) โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา กล่าวว่า ถือเป็นเรื่องน่ายินดีอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นความต่อเนื่องในการดำเนินงานด้านการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย และได้เห็นถึงความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ระดับบัณฑิตศึกษาสู่สากล อีกทั้งยังได้เห็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากทั้งในและต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ในการประชุมครั้งนี้ต้องขอขอบคุณเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและผู้ร่วมงานทุกท่านที่มาจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ และเสนอผลงานวิจัยที่มีความหลากหลายและทันสมัย ที่จะเสนอแนะแนวคิดและข้อเสนอการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมดุลใหม่ (Next Normal) ทั้งนี้การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมสมัยมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้กล่าวขอบคุณทุกภาคส่วนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับตัวสู่สมดุลใหม่ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมืออย่างต่อเนื่องในอนาคตอันใกล้

คณบดีบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ กล่าวว่า โครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการสร้างเวทีทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการระดับสูงระหว่างนักวิชาการและนักศึกษาทั้งจากในและนอกประเทศ โดยให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมด้วยการรวมผู้เชี่ยวชาญ

และนักวิชาการจากทางวิชาการต่าง ๆ และต่างประเทศมาร่วมกันออกแบบและนำเสนอแนวทางและแนวปฏิบัติในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต ทางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานนวัตกรรมสร้างสรรค์ของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา นักวิจัย และบุคคลที่สนใจทั้งในมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศสู่สาธารณชน เพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการองค์ความรู้ในการปรับตัวเข้าสู่สภาวะสมดุลใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร กล่าวต่อว่า ส่วนกิจกรรมการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ มี ๒ รูปแบบคือ ๑. รูปแบบการนำเสนอผลงานด้วยวาจา และ ๒. รูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัยแบบโปสเตอร์ ส่วนการนำเสนอผลงานวิจัย ประกอบด้วย งานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ งานวิจัยด้านการศึกษา ด้านวิทยาการจัดการ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ อย่างไรก็ตามการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติในปีนี้ มีผู้นำเสนอผลงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๓ เรื่อง แบ่งออกเป็นการนำเสนอด้วยวาจาระดับชาติและนานาชาติ จำนวน ๗๙ เรื่อง และการนำเสนอระดับชาติและนานาชาติ แบบโปสเตอร์ ๒๔ เรื่อง นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมขึ้นในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) ที่มีผู้ร่วมกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและช่องทางออนไลน์ผ่านทางระบบ BSRU News ระบบ Zoom และระบบ Ding Talk เพื่อให้ผู้ร่วมงานและผู้นำเสนอได้มีส่วนร่วมผ่านช่องทางที่หลากหลาย

อ้างอิงจาก ***https://www.ryt9.com/s/prg/3465315?fbclid=IwAR2Cx6hB-ko6dgfhaNWHFur1pZqzNjrwCsv9r4VYfMOeDWFyQeM1T2vOQ-YA***

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถวายผ้าพระกฐินพระราชทานวัดบางไส้ไก่

ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงพระกรุณาโปรด พระราชทานผ้าพระกฐินประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยานำไปทอดถวาย ณ วัดบางไส้ไก่ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นประธานในงานพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน พร้อมด้วยผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษาและประชาชนจากชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยเข้าร่วมพิธี

งานพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานวัดบางไส้ไก่ ประจำปี ๒๕๖๖ มียอดบริจาคทั้งสิ้น ๑,๓๖๑,๙๙๙.๙๙ บาท (หนึ่งล้านสามแสนหกหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทเก้าสิบเก้าสตางค์) ทางวัดจะนำปัจจัยสมทบทุนสร้างกุฏิสงฆ์หลังใหม่ของวัดบางไส้ไก่ให้แล้วเสร็จ ซึ่งวัดบางไส้ไก่ หรือวัดลาว เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นในสมัยธนบุรีเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๐ โดยพระเจ้านันทเสนและพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ ๔ พระราชโอรสในพระเจ้าสิริบุญสาร (พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ ๓) ผู้ครองนครเวียงจันทน์ เมื่อถูกนำมาเป็นตัวประกัน โดยสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) เป็นผู้กรีธาทัพไปตีนครเวียงจันทน์ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ครัวลาวตั้งถิ่นฐานหลายแห่งในพระนคร จึงได้สร้างวัดขึ้นเพื่อคนลาวในบริเวณนั้นได้ใช้ทำบุญ พระประธานที่ประดิษฐานในอุโบสถของวัดแห่งนี้ มีพระนามว่า หลวงพ่อศรีเวียง เป็นพระพุทธรูปปางศรีวิชัยและมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือศาลพ่อปู่-พ่อตา ท้าวนนทะเสน-ท้าวอินทะเสน

ทั้งนี้ชุมชนรอบ ๆ วัดบางไส้ไก่ หรือวัดลาว ยังมีสถานที่สำคัญด้านการสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมไทยสมัยโบราณมากมาย เช่น บ้านศิลปะไทย เป็นการรวมตัวของพี่น้องในชุมชนบางไส้ไก่ ประมาณ ๑๐ หลังคาเรือน ผลิตขลุ่ยลาว หัวโขน เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงโขน เครื่องละครมาแต่ครั้งอดีต ซึ่งปัจจุบันได้รับการประกาศให้เป็นของดีเขตธนบุรี มีผลิตภัณฑ์สินค้าออกจำหน่ายให้ทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่สนใจจนเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก

อ้างอิงจาก ***https://mgronline.com/crime/detail/9660000104074?fbclid=IwAR3vbyI7njB8p74YeHZjSbYq3bLlmUE2STchugPlZ6wM45P7b3X-Tw7q5wmY***

ราชภัฏ ๓๘ แห่ง รวมพลังจัดอบรมพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพ

เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (มบส.) ในฐานะประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ทปอ.มรภ.) เป็นประธานกล่าวเปิดงาน “หลักสูตร Train the Trainer หลักสูตรอบรมพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพ” ภายใต้โครงการพัฒนาสมรรถนะครูสู่มืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒ - ๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โครงการนี้เป็นโครงการความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง ๓๘ แห่ง ภายใต้พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement : PA) สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาครอบคลุมทั้งประเทศ ด้านอาจารย์ ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กล่าวว่า การจัดงานในครั้งนี้เพื่อพัฒนาและปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูให้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รวมทั้งนิเทศติดตาม ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement: PA) ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และสอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพ

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และที่สำคัญผู้เรียนเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด อาจารย์ ดร.เพ็ญพร กล่าวถึง การพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพยังเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนาครู ซึ่งการผลิต และพัฒนาครูให้มีอัตลักษณ์ มีสมรรถนะเป็นเลิศ มุ่งสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และสมบูรณ์ด้วยคุณลักษณะ ๔ ประการคือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมี จิตสาธารณะ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๕ ประการ คือ ความสามารถใน การสื่อสาร ความสามารถด้านการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสมรรถนะดังกล่าว มีความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอน โดยสามารถนำไปปรับ ใช้ในการสร้างรูปแบบกระบวนการและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์และมีสมรรถนะสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตในสังคมด้วย

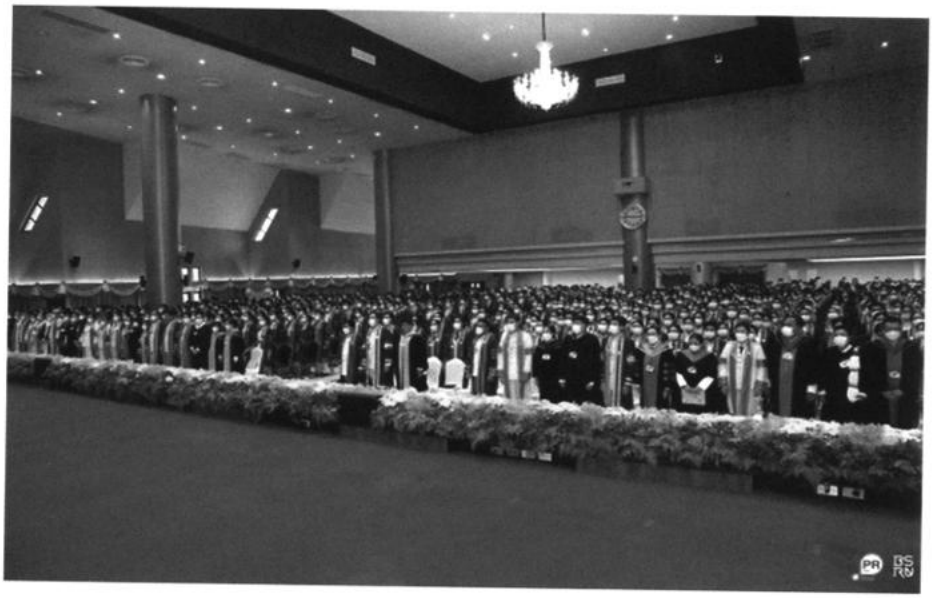
อ้างอิงจาก : www.bsru.ac.th และ www.prinfo.bsru.ac.th

พิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

วันพุธที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมสิริวรปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ มีผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา เข้ารับปริญญาบัตร จำนวน ๓,๒๓๐ คน และบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จำนวน ๒ คน คือ คุณอนันต์ สบฤกษ์ รับปริญญาดุริยางคศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดนตรีไทย เป็นนักดนตรีผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย เป็นผู้มีส่วนผลักดัน ให้เกิดการสร้างมาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย และการรักษามาตรฐานของฝีมือทาง ดนตรีไทยอย่างแท้จริง และคุณนิรุฒ มณีพันธ์ ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย

รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานิติศาสตร์ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์ โดยนำมาใช้ในการดำเนินงาน จนเกิดผลงานโดดเด่นในหลายหน่วยงาน อาทิ บริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) และการรถไฟแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในการเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและพัฒนาท้องถิ่น ตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน สร้างภูมิคุ้มกัน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินงานผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากให้มีความอยู่ดีกินดี โครงการวิศวกรสังคม เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนให้สมบูรณ์ โครงการส่งเสริมความรักความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นภายใต้พื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ภาพโดย: *สำนักประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ มบส.*
เครือข่ายนักประชาสัมพันธ์ คุณปริวัฏ แซ่หลี่
ข่าวโดย: *สำนักประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ*

กิจกรรม
สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี ๒๕๖๖

การเข้าเฝ้าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ พร้อมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เข้าเฝ้าถวายมุทิตา-สักการะ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหา-สังฆปริณายก เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ตำหนักอรุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ มอบทุนการศึกษา จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖ สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ มอบทุนการศึกษา จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท เนื่องในวันคล้ายวันพิราลัย สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ประจำปี ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๕ สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖ สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศล ถวายแด่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) และจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุมอาคาร ๑๑ ชั้น ๙

การประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปภัมภ์ กำหนดจัดประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เพื่อหารือและติดตามผลการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่าฯ จำนวน ๔ ครั้ง ในรอบปี ๒๕๖๖

การประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ และการทบทวนแผนยุทธศาสตร์สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๕ - ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ โรงแรมอัมพวาน่านอน แอนด์ สปา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

งานสังสรรค์ชมรมครูเก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๒๕๖๖

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖ งานสังสรรค์ของชมรมครูเก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นการต้อนรับอาจารย์และข้าราชการที่เกษียณอายุราชการในปีนี้ โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง เป็นประธาน มีอาจารย์อาวุโสกว่า ๓๐ ท่าน เข้าร่วมงาน และมีอาจารย์ที่เกษียณใหม่ร่วมงาน ๕ ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.โดม สว่างอารมย์ ว่าที่ร้อยตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุกูล แก้วเนียม อาจารย์พจนันท์ สว่างอารมณ์ อาจารย์ประจักษ์ เรืองศรี และ อาจารย์สมยศ มะวรคนอง ซึ่งบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่นและสนุกสนาน

ภาพ/ข้อมูลโดย: เครือข่ายนักประชาสัมพันธ์ สำนักประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ

งานสังสรรค์ ลูกสุริยะ รุ่น ๑๕ (รหัส ๑๒ และ ๑๔) วันที่ ๑๘-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ศิษย์เก่าวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้ร่วมกันจัดงานแสดงมุทิตาจิตแด่ครู อาจารย์ และจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ “งานสังสรรค์ ลูกสุริยะ รุ่น ๑๕ (รหัส ๑๒ และ ๑๔)” ประจำปี ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมอาคาร ๑๑ ชั้น ๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งบรรยากาศภายในงานเต็มไปด้วยความอบอุ่น

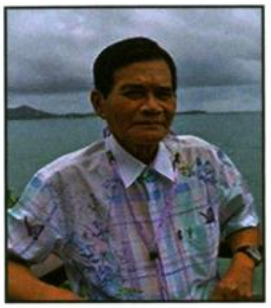

บ้านสมเด็จ รุ่น ๑๐ วันชงโคบาน ๒๕๖๖

วันจันทร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ ศิษย์เก่าบ้านสมเด็จฯ รุ่นที่ ๑๐ ร่วมกันจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ “วันชงโคบาน ประจำปี ๒๕๖๖” ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ

แนะนำผู้เขียน

อาจารย์ชาญชัย สุวรรณวัฒน์

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

๓๖ ปี สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

- อุปนายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎรกิตติมศักดิ์
- เลขาธิการที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์ ชาญเลขา

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

สถาบันการศึกษา: การสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า

- ข้าราชการบำนาญ และอาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อดีตรองอธิการบดี และอดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ที่ปรึกษาสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อนุกรรมการเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เพ็ญวิภา (ปียวิทยาการ) โสภาภัณฑ์

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ศิษย์เก่ารำลึก

- การศึกษามัธยมสาธิตสวนสุนันทา เตรียมอุดมศึกษาพญาไท (รุ่น ๒๕)
  - นักเรียนแลกเปลี่ยนทุนเอเอฟเอสไปสหรัฐอเมริกา (รุ่น ๑)
  - อนุปริญญา นิเทศศาสตร์ (รุ่น ๑) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - ปริญญาตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
  - คอลัมนิสต์ประจำหนังสือพิมพ์ไทยแอลเอนครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา
  - ครูช่วยสอนนาฏศิลป์ศูนย์วัฒนธรรม

รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

พระมหากษัตริย์นักพัฒนาการศึกษา

- ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ประธานศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภา วรรณฉวี

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

- อดีตผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสริรัตน์

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

การพัฒนาสมรรถนะนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา: ก้าวใหม่ที่มั่นคง สู่อนาคตที่มั่นใจ

- อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์สิริชัย เอี่ยมสอาด

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

- การพัฒนาสมรรถนะนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา: ก้าวใหม่ที่มั่นคง สู่อนาคตที่มั่นใจ
- ตามรอยเจ้าพ่อ: การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับโล่เกียรติยศจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โครงการค่านิยมองค์กร "MORALITY" ในโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๕
- พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับการคัดเลือกเป็น "บุคคลต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม" จากมูลนิธิ "๑๐๐ ปีการฝึกหัดครูไทย" และมูลนิธิหลวงพ่อวัดไร่ขิง โดยรางวัลที่ได้รับคือ เข็มกลัดทองคำตราสัญลักษณ์มูลนิธิ ๑๐๐ ปี การฝึกหัดครูไทยและเงินรางวัล

อาจารย์เสาวลักษณ์ ศริสุวรรณ

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

- วราห์ โรจนวิภาต ปราชญ์ฝั่งธนบุรีผู้บันทึกประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต
- ความลับของความรู้ ความสนุกที่ไม่มีจุดสิ้นสุดของสุรางคณา สุนทรพนาเวศ

• อดีตกองบรรณาธิการนิตยสารในเครือบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
• อาจารย์ประจำสาขาวิชาบรอดคาสติงและสื่อสตรีมมิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ธิรนันท์ ช่วงพิชิต

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

บอกเก้า – เล่าสิบ : ย่านกะดีจีน

• นักมานุษยวิทยา-ประวัติศาสตร์ ศูนย์ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนธนบุรี (THIC)
• ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร (ศศ.ม.) (มานุษยวิทยา)
• วิทยานิพนธ์ พิธีเจ้าเซ็น: อัตลักษณ์และการธำรงชาติพันธุ์ของมุสลิมนิกายชีอะห์ในสังคมไทย
• ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๖๖)

อาจารย์มงคล วานิกร

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ความคาดหวังและการก้าวเดินสู่ยุคปกติวิถีชีวิตอนาคต (Next Normal)

• ศิษย์เก่าวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยารุ่น ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ (ปก.ศ.) พ.ศ. ๒๕๑๔ (ปก.ศ.สูง)
• ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
• อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ วิทยาลัยการอาชีพเถิน จังหวัดลำปาง
• อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทราชินีแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
• อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
• ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
• รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครุฑทองคำ) สำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๕๖

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปิยนาถ บุนนาค (นิโครธา)

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)
กับการสนับสนุนการแปลวรรณกรรมจีน

- ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประธานสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน

รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรธน์ ศริยาภัย

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) กับเสภาขุนช้างขุนแผน

- ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาภาษาไทย
  มหาวิทยาลัยพะเยา
- อุปนายก (๑) สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

อาจารย์พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

"หลวงนายสิทธิ" ขุนนางหนุ่มหัวก้าวหน้า ผู้เปิดโลกทัศน์ซอฟต์พาวเวอร์
(Soft Power) ให้กับสยาม

- นักวิชาการ นักสื่อสารมวลชน นักเขียนสารคดี
- ประธานศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาไทย
- ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย
- กรรมการ-ประธานฝ่ายวิชาการสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
  ในพระบรมราชูปถัมภ์
- กรรมการมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทย

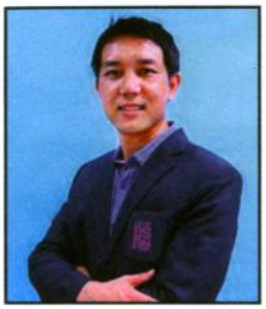
อาจารย์รัตนา ศริสุวรรณ

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ตามรอยเจ้าพ่อ: การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
  โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ ดร.ชัยวรรณ์ สายเผ่าพันธุ์

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ตามรอยเจ้าพ่อ: การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กลอยใจ โสภณปาล

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ศูนย์รวมใจของชาวบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ที่ปรึกษาสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวย เดชชัยศริ

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

ศรีสมเด็จ เจ้าพ่อผู้ให้ตลอดกาล (ภาค ๒)

- ดุษฎีบัณฑิต กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  Cert.Designing and Producing Multimedia Instructional Materials Semeo: Brunei
- เกียรติคุณเข็มทองคำเกียรติคุณ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ศิษย์เก่าดีเด่น สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชศรัณย์ จิตคงคา

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

หมุดหมายวรรณศิลป์สัมพันธ์ สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (ศศ.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ประธานภาคกลาง/ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ กับ ๓ รางวัล DEmark

- อาจารย์ประจำสาขาวิชาครีเอทีฟกราฟิก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ได้รับรางวัลนริศรานุวัดติวงศ์ในด้านอักษรประดิษฐ์

อาจารย์มนัสกวิญ ชางประยูร

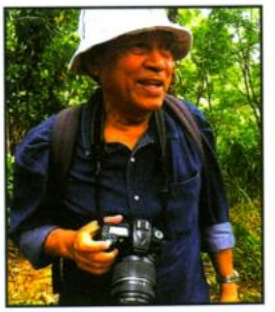

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

บ้านสมเด็จฯ หล่อหลอมให้ประสบความสำเร็จในวันนี้ได้อย่างไร

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารและโซเชียลมีเดีย / กรรมการผู้จัดการ บริษัท พาวเวอร์ฟูล ครีเอชัน จำกัด
- ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ว.ม.) การบริหารสื่อสารมวลชน
- ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา (ศศ.บ.) การประชาสัมพันธ์
- ได้รับรางวัลกินรีทองคำ สาขาบุคคลตัวอย่าง ผู้สร้างชื่อเสียงแก่สังคม และประเทศชาติ ปี ๒๕๖๑
- ได้รับรางวัลเณศไอยรา สาขาผู้ดำเนินรายการชายดีเด่น ปี ๒๕๖๑

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ

งานเขียนในศริสมเด็จ' ๖๗

"ลุ่มน้ำยาว...น้ำสวด" สู่ "น้ำส้อ...น้ำฝาก" หลากลง "น่าน"

- ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้ชำนาญพิเศษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำสั่งสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์
ที่ ๒ /๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือศรีสมเด็จ'๖๗

ด้วย สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือศรีสมเด็จ'๖๗ เพื่อเผยแพร่และสดุดีเกียรติคุณของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ในวาระคล้ายวันพิราลัย ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗ สมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จฯ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือศรีสมเด็จ'๖๗ ดังรายนามต่อไปนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ	คชสิทธิ์	ที่ปรึกษา
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์	ผลพันธิน	ที่ปรึกษา
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา	เกณฑ์มา	ที่ปรึกษา
๔. อาจารย์ชาญชัย	สุวรรณวัฒน์	ประธาน
๕. นายจักรนิศิต	พานิชสวัสดิ์	รองประธาน
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์	ชาญเลขา	บรรณาธิการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิษณุ	บางเขียว	กรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา	พงศ์พัฒนโยธิน	กรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี	ศิริสวัสดิ์ชัย	กรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์	บัวทอง	กรรมการ
๑๑. ดร.จามจุรี	จำเมือง	กรรมการ
๑๒. อาจารย์ทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ	กรรมการ
๑๓. อาจารย์สิริชัย	เอี่ยมสอาด	กรรมการ
๑๔. นางจงรักษ์	อยู่คงดี	กรรมการ
๑๕. นายอิศรากรณ์	สุวรรณทิพย์	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา	พิบูลย์สวัสดิ์	กรรมการ
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลิต	ผู้ภักดี	กรรมการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์	โพธิวัฒน์	กรรมการ
๑๙. อาจารย์ ดร.ณัฐกานต์	แก้วขำ	กรรมการ
๒๐. อาจารย์เสาวลักษณ์	ศรีสุวรรณ	กรรมการ
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชศรัณย์	จิตคงคา	กรรมการและเลขานุการ
๒๒. อาจารย์อุดร	หลักทอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายกิตติภูมิ	โตชัยภูมิ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นางสาวเกตุศิริ	คำเจริญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นายทินภัทร	ห้วยใหญ่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. นางทัศนีย์	หลักทอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน กำหนดรูปแบบเนื้อหา และจัดพิมพ์หนังสือ ศรีสมเด็จ'๖๗ เผยแพร่ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกณฑ์มา)
นายกสมาคมศิษย์เก่าบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในพระบรมราชูปถัมภ์

กองบรรณาธิการ
ศริสมเด็จ' ๖๗

อาจารย์ชาญชัย	สุวรรณวัฒน์	บรรณาธิการอาวุโส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์	ชาญเลขา	บรรณาธิการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี	ศิริสวัสดิ์ชัย	ผู้ช่วยบรรณาธิการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา	พงศ์พัฒนโยธิน	กองบรรณาธิการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์	โพธิวัฒน์	กองบรรณาธิการ
อาจารย์เสาวลักษณ์	ศรีสุวรรณ	กองบรรณาธิการ
อาจารย์ ดร.ณัฐกานต์	แก้วขำ	กองบรรณาธิการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชศรัณย์	จิตคงคา	กองบรรณาธิการและเลขานุการ
นางสาวเกตุศิริ	คำเจริญ	กองบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายทินภัทร	ห้วยใหญ่	กองบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวทัศนีย์	แสงรูจีย์	กองบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

ด้วยความปรารถนาดี

ดร.จามจุรี จำเมือง
ชัยกวี ณ ตะกั่วทุ่ง

ศิษย์เก่าเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ร้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำกัด

จำหน่ายสินค้าดี มีคุณภาพ
ประหยัดเวลา ราคายุติธรรม
ผลประโยชน์เป็นของสมาชิก และช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย
สมาชิกจะได้รับเงินปันผล+เงินเฉลี่ยคืน

อุดหนุนร้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำกัด
ผลกำไรเป็นของสมาชิก และได้ทำกุศลส่วนรวมร่วมกัน